

m: agazin

PROLJEĆE 2021.

BROJ 28

IZDANJE ZA BIH

BESPLATAN PRIMJERAK

xiaomi

Xiaomi Redmi Note 9 Pro

Za svaki
nezaboravan
trenutak.

m:tel

imate prijatelje!

1

IMATE PRIJATELJE

IMATE PRIJATELJE

03

08 STRANE ZA EKRANE

Ne mijenjajte
kanal

08

11 ZVIJEZDA PONUDE

Mali, ali moćan dron

16 DNEVNIK PRIJATELJSTVA

Izložba povodom pola vijeka
postojanja Muzeja savremene
umjetnosti

16

16

POSLOVNI SVIJET

21

40 SVJETSKI DOGAĐAJ

CES

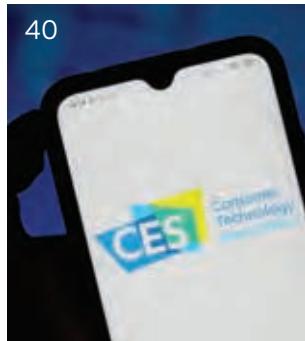
11

45 BRENDovi KOJIMA VJERUJEMO

Huawei P Smart 2021

40

50

50 TESTIRAMO

Samsung Galaxy A31 v2

S DRUGE STRANE

63

65 U DOBROM DRUŠTVU

Maja Dodig

83 U ROMINGU

Istočna obala SAD

83

87 INTERVJU MOBILnim

Igor Paspalj

87

m:agazin

„Bila je zima.

Prošla je zima...

... Sad sunce, eno, kao vreteno
ispreda gradom nešto šareno
i - miriše..."

Ako se nadovežemo na ove riječi velikog i neponovljivog Mike Antića, pa kažemo da je proljeće sad i kalendarski tu, ostaje još samo da pridodamo - i pravo vrijeme da uživate u novom, šarenom m:agazinu, koji miriše na dobre teme.

Kažu da je sada i zvanična tvrdnja da živimo u digitalnom dobu, s obzirom na to da 40 odsto vremena u kojem smo budni provodimo na internetu. Mi volimo reći da to samo budni sanjamo daleke svjetove, maštamo, kreiramo, činimo boljim ovaj veliki zajednički dom.

Ipak, miris štampanog papira i dalje ne mogu u potpunosti odmijeniti nijedan klik ili lajk. Baš kao što nijedno proljeće ne može stići bez svojih vjernih vjesnika.

Neka ovo naše izdanje m:agazina stoga bude još samo jedan razigrani glasnik, ne samo sunca i novog buđenja, već i svega onog dobrog što nam dolazi. Uživajte!

m:tim

IMPRESUM

PROLJEĆE 2021.
BROJ 28
IZDANJE ZA BiH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZА IZDAVAČА: generalni direktor Marko Lopičić, izvršni direktor za marketing i prodaju Radmila Bojanic

m:agazin TIM: Sandra Stanić, Željka Milinović, Jelena Maksimović, Milica Kondić, Vesna Rodić, Andrea Lazić, Vlatka Repac

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Sandra Stanić, Milica Kondić, Jelena Maksimović, Mirela H. Mustafić, Marinela Talić,

Predrag Laketa, Darko Bajić, Srđan Bjelić, Vedrana Halić, Snježana Novaković, Gorana Divjak, David Jojić, Dijana Gajić,

Jelena Pralica

LEKTOR: Saša Ćetojević

DIZAJN: Sanda Arsenić / Aquarius

PRELOM I PRIPREMA: Sanda Arsenić / Aquarius

FOTOGRAFIJE: Shutterstock, Getty Images

ADRESA REDAKCIJE: Vuka Karadžića 2, 78 000 Banjaluka // **TELEFON:** 051/240-875, 240-250 // **FAX:** 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // **WEB:** mtel.ba

ŠTAMPA: Compex d.o.o, Braće Pišteljića 1, 78 000 Banjaluka

TIRAŽ: 3.000

IZLAZI KVARTALNO

m:

IMATE PRIJATELJE

ZVIJEZDA PONUDE

NUDIMO VAM

iKIDS WATCH I KOMBINUJ:S JUNIOR ZA BEZBRIŽNE RODITELJE I SIGURNU DJECU

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

Uz posebnu m:tel tarifu namijenjenu vašim mališanima i pametni dječiji sat, vaša djeca će se zabavljati, a vi ćete biti opušteniji i mirniji u pogledu njihove bezbjednosti

Pomoći iKids Watch 2 pametnog sata posebno namijenjenog najmlađima, roditelji u svakom trenutku mogu da znaju gdje se njihova djeca nalaze i da budu s njima u kontaktu.

iKids Watch je GPS pametni sat uz pomoć kojeg možete da ostvarite vezu sa svojom djecom ili primite SOS poruku upozorenja ukoliko su u nevolji. Takođe, upravo pomoći ovog uređaja možete da odredite „bezbjednu zonu“ za igru i da dobijete upozorenje ukoliko se dijete udalji iz te zone. iKids Watch može primati tekstualne poruke, ima opciju odlaznih i dolaznih poziva, a sve navedene opcije zapravo kontrolišu roditelji.

Kombinujući ovaj pametni sat sa tarifom Kombinuj:S Junior namijenjenom najmlađim m:tel korisnicima, dobijate savršenu komunikaciju sa vašom djecom. Kombinacija mjesечne pretplate i mogućnosti da svoj račun dopunite kao svaki drugi prepaid račun osigurava idealnu kontrolu troškova, a vaši mališani biće vam uvijek dostupni.

Kombinuj:S Junior sa mjesечnom pretplatom od 10 KM je odlična kombinacija sa iKids Watch dječijim satom, koji u ovoj tarifi možete kupiti po cijeni od 48 KM.

Za više informacija o tarifnom modelu Kombinuj:S Junior ili o iKids Watch 2 satu za djecu pozovite 0800 50 000, a za onlajn narudžbe adresu je www.mtel.ba.

NUDIMO VAM

VIŠE REZOLUCIJE, VIŠE EKRANA, VIŠE ZABAVE - GOPRO HERO 9 BLACK KAMERA

PRIPREMIO: DARKO BAJIĆ

Zabilježite nezaboravne trenutke vrhunskom akcionom kamerom iz m:tel ponude

Najnoviji model GoPro akcione kamere GoPro HERO 9 Black postavio je nove standarde za snimanje dinamičnih scena i dolazi sa značajnim poboljšanjima u gotovo svakom aspektu.

Novi model nije ništa prepustio slučaju, HERO 9 Black nudi 5K video-zapise i fotografije od 20 MP. Veoma mali broj uređaja ili usluga za strimovanje podržava bilo šta preko 4K, ali dodatni pikseli znače da možete da kropujete video i da opet imate 4K snimak. Uz veliko vidno polje GoPro kamere, to daje velike mogućnosti pri obradi snimljenog video-sadržaja.

Iz 5K video-zapisa mogu se dobiti i vrhunske fotografije, jer svaki frejm ima 14,7 MP.

Baterija je povećana za 30% u odnosu na prethodni model, a GoPro HERO 9 Black ostaje vodootporan i do 10 metara dubine.

GoPro HERO 9 Black dolazi sa dugo očekivanim dvostrukim ekranom, prednjim u boji, na kojem se možete vidjeti prilikom snimanja, i poleđinskim, koji je osjetljiv na dodir.

Iako su nadogradnje hardvera dobrodošle, većina onoga što je zaista uzbudljivo u HERO 9 Black kameri leži u softveru,

a dvije opcije zaslužuju da se posebno spomenu. Ako ste ikada poželjeli da napravite sliku izlaska sunca, ali mrzite rano buđenje, onda je planirano snimanje prava stvar.

Druga važna opcija HiperSmooth u verziji 3.0 je tu da smanji treskanje foto-aparata čak i pri veoma nemirnim uslovima. Stabilizacija slike je još bolja, rezultujući video izgledaće filmski profesionalno, jer HiperSmooth 3.0 zaista stvara nevjerojatno gлатke snimke.

GoPro HERO 9 Black vrhunsku kameru potražite u m:tel ponudi, a u preporučenom paketu usluga TV+NET+TEL+MOB: M+ možete je kupiti na 12 mjesечnih rata po 70 KM.

*Detalje saznajte besplatnim pozivom
na 0800 50 000 ili putem sajta
www.mtel.ba.*

ARENA CLOUD

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

Aktivirajte Arena Cloud aplikaciju u okviru svog tarifnog modela i uživajte u najboljim sportskim, filmskim, serijskim i muzičkim sadržajima

Arena Cloud aplikacija je više od sporta. Ona vam omogućava da sve vrhunske sportske događaje nosite uvijek sa sobom putem svog mobilnog uređaja.

Pored sporta, uz Arena Cloud uživaćete i u drugim sadržajima, najboljoj muzici, filmovima i serijama, a u video-klubu pronaći ćete najpopularnije domaće serije.

Program možete premotavati, pauzirati ili gledati i sedam dana unazad, a uz elektronski vodič saznaćete sve o programu koji želite da gledate. Za korištenje aplikacije potreban vam je jedino pristup internetu, a kompanija m:tel svojim korisnicima mobilne telefonije (postpaid i kombinovani način plaćanja u pojedinačnim ili paketima integrisanih usluga) omogućava dodatnih 100 GB mobil-

nog neta svakog mjeseca za gledanje odabranog sadržaja Arena Cloud aplikacije.

Ono što je potrebno da uradite je da posjetite svoj personalizovani portal [moj.mtel.ba](#), odaberete jedan od dva ponuđena paketa:

Silver sa 72 kanala po cijeni od 17,50 KM mjesечно ili

Gold sa 294 kanala uz mjesecnu cijenu od 21,50 KM

te pratite sva uputstva o potrebnoj registraciji i preuzimanju aplikacije putem Google Play Store-a, App store-a ili Huawei App Gallery-ja.

Za više informacija pozovite 0800 50 000.

Arena Cloud dostupan je za korisnike mobilne telefonije tarifnih modela: Preplata, Preplata+, preplatnike Posebnih tarifnih modela, Preplata NET, Preplata NET+ te modela sa kombinovanim načinom plaćanja, rezidencijalne korisnike usluge pristupa internetu, korisnike paketa integrisanih usluga NET+TEL, 2NET, te korisnike fiksne telefonije tarifnih modela Fiksna S/M/L.

SONY

SONY KD55XH8096

**Živopisne slike
uz zvuk koji vas
okružuje.**

androidtv

m:tel

imate prijatelje!

STRANE ZA EKRANE

DOBRI FILMOVI U PONUDI M:TEL TV-A

PRIPREMLI: MIRELA H. MUSTAFIĆ I PREDRAG LAKETA

CINEMAX MOSAD

Nakon što američkog tehnološkog milijardera kidnapuju u Izraelu, Mosad pokušava da ga spasi... Ovo je izvod iz scenarija filma „Mosad“, koji možete pogledati na TV CINEMAX

Mosad i CIA udružuju se da spasu svijet od terorističke organizacije „Vrlo loši momci“. Nakon što američkog tehnološkog milijardera kidnapuju u Izraelu, Mosad pokušava da ga spase, a CIA šalje svog najboljeg agenta da pomogne. Agent Mosada i agent CIA-e moraju da sarađuju, iako su u sukobu koji je sveprisutan na Bliskom istoku. Ako ne uspiju da spasu svijet, direktor Mosada, koji je pred penzijom, neće uspjeti da zapali baklju na ceremoniji paljenja baklje za Dan nezavisnosti.

CINEMAX 2 POSLEDNJI POZIV

Snimljen iz dva kadra, istovremeno u dva različita dijela grada, „Poslednji poziv“ je film u realnom vremenu, na podijeljenom ekranu, koji prikazuje dvije strane pogrešnog telefonskog poziva koji ima potencijal da spasi jedan život. Na TV CINEMAX 2

„Poslednji poziv“ prati suicidalnog alkoholičara na dan godišnjice smrti njegovog sina. Kada pokuša da pozove dežurnu službu za krizne situacije, pogrešan broj ga spoji sa samohranom majkom koja noću radi kao čistačica na lokalnom državnom fakultetu. Oba lika pratimo na podijeljenom ekranu u realnom vremenu, tokom razgovora koji će im promijeniti živote.

PICKBOX NOW SJEME SUMNJE

„Sjeme sumnje“ (Deadwater Fell) je nova britanska kriminalistička mini-serija, koja je kompletno dostupna na Pickbox NOW. Ova četvorodijelna mini-serija vrti se oko ljekara Toma Kendrika, kojeg tumači fantastični Dejvid Tenant (Dr. Who).

O ČEMU SE RADI?

Lokalni ljekar Tom Kendrick (Dejvid Tenant) sa svojom voljenom porodicom živi i radi u šarmantnom malom škotskom gradiću. Ali Toma i čitav grad pogodi ogromna tragedija. Naime, požar izbjije u Tomovoju kući i ubije njegovu ženu i troje djece. Jedino on uspije da se spasi, a ustanovi se da je svih petoro članova porodice bilo drogirano. Istražioci su u potrazi za motivom i ubrzo otkriju kako naoko idealna porodica zapravo nije bila nimalo srećna ni savršena.

Uz Dejvida Tenanta, u glavnoj ulozi gledaćemo i izvrsnu mladu glumicu Kaš Džambo, koja nam je

najpoznatija po ulozi Lus Kvin u televizijskim serijama „The Good Wife“ i spin-of seriji „The Good Fight“.

KOMPLEKSNA I FASCINANTNA MISTERIJA

Kritičari imaju samo riječi hvale, kako za scenario, tako i za glumu, te su ovu seriju prozvali kompleksnom i fascinantnom misterijom. Neki je pozitivno upoređuju sa krimi-serijom „Broadchurch“, u smislu da se bavi malom zajednicom koja je odjednom poljuljana tragičnim događajem. Priča će vas od prve epizode uvući u svoj svijet i ovu krimi-misteriju nećete moći da prestanete da gledate.

PICKBOX NOW DUBOKA VODA

Britanska dramska serija „Duboka voda“ (Deep Water) smještena je u živopisan mali grad prepun kompleksnih rivalstava između žena i finansijskih nevolja stanovnika.

O ČEMU SE RADI?

Šestodijelna serija prati život tri kompleksne i živahne žene, koje se - svaka na svoj način - bore da održe glavu iznad duboke vode.

Kao i svi mi, one žele da urade ono što je najbolje za njihove porodice. Ipak, moraće da donose neke teške odluke, često uz neočekivane posljedice.

Ove tri žene povezane su nečim vrlo banalnim, ali i svakodnevnim - školskim vratima. Naime, sve tri imaju djecu otprilike istog uzrasta te se, vodeći tu djecu u školu, svakog dana sreću ispred školskih vrata.

TRI ŽENE

U glavnoj ulozi gledamo „Emijem“ nagrađenu glumicu Anu Frił (Marcella Butterfly). Ona glumi Lisu Kalisto, koja mora da balansira između svoje prenapete porodice i vođenja firme, što joj oduzima mnogo vremena. Haotična je i neorganizovana, a udata je za Džoa, koji danju i noću radi kao taksista.

Odlična Šinejd Kinan (Little Boy Blue) glumi psihoterapeutkinju Roz. Nekada je imala privatnu praksu, ali zapala je u dugove zbog svoje srodne duše Vinstona, koji je finansijski upropastio njenu porodicu. Ako otplati te dugove, vratiće svoj život na pravi put, ali

odjednom dobija ponudu koja bi mogla u potpunosti da joj promijeni život.

Kejt je treća članica ovog ženskog trija i glumi je zvijezda u usponu Rozalind Elezar (Howards End, Rellik). Ona naoko ima sve, zgodna je, ima novac, a njen porodični život djeluje predivno. Ima dvoje djece, srećno je uodata.

Tri potpuno različite žene su na svom nevjerovatnom i ponekad šokantnom životnom putovanju, a njihovi životi sreću se ispred školskih vrata. Šta su sve spremne da urade da bi svoje porodice održale na okupu?

PICKBOX NOW

LJUBAV I HRANA

Sem (Emilija Foks) je kuvarica i u braku je sa selebrity šefom i vlasnikom hotela Leom (Ijan Glen). Ali Sem sumnja da je njen muž Leo vara. Potraži savjet od Leove bivše žene Đine, ne znajući da je Leo vara upravo s njom. Afera izbjije

u javnost i Sem odluči da zatraži razvod, ali Leo je odlučan da je ubijedi da želi da ostane s njom. Međutim, on ubrzo završi u bolnici zbog srčanog udara, a porodica se okupi oko njega.

SERIJA SNIMANA U DVORCU

Serijske snimke su u dvorcu Penteli, koji takođe ima ulogu, naime, dvorac glumi Leov luksuzni hotel. Dvorac Penteli smješten je na rijeci Tamar u Kornvolu, u Engleskoj. Većina scena snimana je oko imanja i unutar dvorca, uključujući viktorijansko

kupatilo i američke vrtove. Za vrijeme snimanja, zaposleni u dvorcu nisu nikome smjeli da kažu da se tamo odvija snimanje serije, ali su uživali gledajući kako filmska ekipa transformiše Penteli.

IZVRSNA GLUMAČKA POSTAVA

U glavnim ulogama je fenomenalni trojac na čelu sa Don Frenč, britanskom glumicom i komičarkom, najpoznatijom po radu na BBC-jevim sitkomima „Frenč i Sonders“ i „Vikar iz Diblija“.

Uz nju, tu je Ijan Glen, svjetski poznat škotski glumac, koji nam je možda najpoznatiji po ulozi ser Džore Mormonta u seriji „Igra prijestola“. Njegove ostale uloge uključuju serije „Dauntonska opatija“ i „Titani“, kao i serijal filmova „Resident Evil“.

Trojac upotpunjuje Emilija Foks, britanska glumica i prezenterka, čija filmografija uključuje filmove poput „Pijaniste“ Romana Polanskog, „Čuvara duše“ i „Dorijana Greja“, a neke od serija u kojima je ostvarila zapažene uloge su „Gordost i predrasuda“ i „Tihi svjedok“.

ZVIJEZDA PONUDE

DJI MINI 2

MALI, ALI MOĆAN DRON

PRIPREMILA: MILICA KONDIĆ

Dronovi se sve češće koriste za snimanje reklama, filmova, kao i za fotografisanje, te polako postaju neizostavan dio profesionalne fotografске opreme. Njima se upravlja pomoću daljinske konzole ili pomoću aplikacija, a najviše se koriste u zabavne, istraživačke i eksperimentalne svrhe.

Za sve one koji i sami vole da istražuju, fotografišu i snimaju nezaboravne trenutke sa porodicom, prijateljima ili na putovanjima, u ponudi kompanije m:tel nalazi se dron DJI Mini 2. Uz ovaj dron, vaši video-zapisi i fotografije dobiće potpuno novu perspektivu, ptičiju perspektivu, a oduševite svoje poznanike i pratioce na društvenim mrežama.

Zahvaljujući naprednim funkcijama upakovanim u prenosni okvir, DJI Mini 2 vam pruža potpunu slobodu gdje god i kako god želite da kreirate, bilo da snimate na pustoj plaži ili da hvatate detalje zabavnog porodičnog okupljanja.

DJI Mini 2 teži svega 249 g, što ga čini lakšim od nekih mobilnih telefona, a može da stane na dlan. Kompaktan i praktičan, Mini 2 je idealan pratičac na putovanjima, koji će transformisati način na koji hvatate svoje uspomene.

Iako ima male dimenzije, ovaj dron ima mnogo snage. Uz maksimalno trajanje baterije od 31 minuta, DJI Mini 2 daje više nego dovoljno vremena za sastavljanje savršenog kadra. Može se oduprijeti vjetrovima brzine do 38 km/h i poletjeti na maksimalnoj nadmorskoj visini od 4.000 metara, tako da su vaši snimci stabilni čak i kada letite duž vjetrovite obale ili visoko iznad šume.

Mini 2 podržava do 10 km HD video-prenosa i ima izvrsne mogućnosti zaštite od smetnji, pružajući vam mogućnost da letite dalje i vidite jasnije.

Kamera od 12 MP na nebu pruža sadržaj za koji je sigurno da će impresionirati svakoga. Uz video od 4K/30 kadrova u sekundi i troosovinski motorizovani gimbal, Mini 2 osigurava zapanjujući kvalitet slike koji je ujednačen, bez obzira na avanturičko pilotiranje.

JEDNOSTAVNO UPRAVLJAJTE UZ DJI FLY APLIKACIJU

Uz samo nekoliko dodira, DJI Mini 2 automatski fotografiše i snima video-zapise na profesionalnom nivou za direktno dijeljenje na društvenim mrežama. Bez obzira na to da li ste početnik ili iskusniji letač, aplikacija DJI Fly pomaže vam u postizanju najboljih rezultata sa zvučnim zapisima i filterima. Ukoliko izaberete panoramu sa širokog ugla, 180° i sfere, DJI Mini 2 će učiniti sve ostalo, stvarajući panoramsko remek-djelo gotovo trenutno.

Aplikacija DJI Fly sadrži inteligentnu, ugrađenu optimizaciju fotografija, automatski poboljšava kvalitet slike

nakon preuzimanja fotografije, što rezultira živim bojama i detaljima koji se pojavljuju.

DJI Mini 2 pažljivo optimizuje korisničko iskustvo i inteligentne funkcije. Zahvaljujući Smart Return to Home funkciji, automatskom polijetanju i preciznom lebdenju, rad ovog uređaja je pojednostavljen i sigurniji je nego ikad.

Ovaj dron možete upariti sa nekim od m:tel paketa. Za tehničke specifikacije i cijenu uz vaš paket posjetite www.mtel.ba.

Mogućnosti uz DJI Mini 2 su bezbrojne kada je nebo vaše igralište.

DOPUNA

VIŠE GIGA ZA VIŠE ZABAVE

INTERNET KOJI JE TEŠKO POTROŠITI
NALAZI SE U PONUDI TARIFNIH OPCIJA
ZA DOPUNA KORISNIKE XYNET TARIFE

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

Zeliš da si stalno onlajn? Često koristiš društvene mreže i nastojiš da podijeliš što više svojih važnih trenutaka sa prijateljima? Strimuješ video-sadržaje sa svojih omiljenih platformi? XYnet tarifa je pravi izbor za tebe.

Aktivaciju tarifnih opcija, kao i upravljanje drugim Dopuna uslugama možeš izvršiti i putem m:go aplikacije ili putem veb-stranice www.mtel.ba.

*Tarifne opcije za mobilni internet koje će ti omogućiti sve mogućnosti mobilnog neta nalaze se u servisu Moj meni pozivom koda *100#, a mi ti preporučujemo više giga za više zabave:*

20 GB neta za 1 DAN

po cijeni od samo 2 KM, ili opciju

30 GB neta, koja traje 3 DANA

po cijeni od 3 KM.

M:I

URUČENA GLAVNA NAGRADA SREĆNOM DOBITNIKU IZ PALA

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

Ključevi automobila Mazda CX3 uručeni su srećnom dobitniku glavne nagrade u nedavno završenoj nagradnoj igri „m:tel i Xiaomi – izaberi i pobijedi“.

Njegoš Gazivoda iz Pala srećni je dobitnik glavne nagrade – automobila Mazda CX3, koju je osvojio u nagradnoj igri koju su tokom decembra 2020. i januara 2021. godine organizovale kompanije m:tel i Comtrade.

Ema Delalić, marketing menadžer kompanije Comtrade, 11. februara 2021. godine u Poslovnici kompanije m:tel u Palama uručila je srećnom dobitniku ključeve automobila.

Podsjetimo, pored glavne nagrade automobila Mazda CX3, u ovoj nagradnoj igri podijeljene su i druge vrijedne nagrade: dva MI LED TV 4S 55" ANDROID televizora, četiri Xiaomi Mi Note 10 Lite telefona i dva Mi prečiščivača vazduha 2H.

„Oduševljen sam i srećan. Moj izbor svakako će i dalje da bude Xiaomi u kombinaciji sa m:tel tarifama“, istakao je ovom prilikom dobitnik glavne nagrade Njegoš Gazivoda

KORISNIČKA PODRŠKA

PLAĆANJE M:TEL RAČUNA ONLAJN

PIŠE: MILICA KONDIĆ

Jednostavno, brzo i bez provizije

U doba kada se preporučuje da što više obaveza završimo od kuće, odnosno putem interneta, korisno je podsjetiti kako ne morate ići u banku ili poštu da biste izmirili svoj m:tel račun.

Dovoljno je da unesete podatke sa svog računa za fiksnu, mobilnu telefoniju ili integrisane usluge kompanije m:tel, vašu e-mail adresu kako bi vam na nju stigla potvrda o uspješnom plaćanju te podatke sa vaše platne kartice - da, toliko je jednostavno.

Kako biste uspješno obavili onlajn plaćanje, potrebno je da posjedujete VISA, MasterCard ili Maestro platnu karticu bilo koje banke. Na e-mail adresu će vam stići potvrda o

uspješnom plaćanju te vam tako, kao dodatna prednost ovog metoda plaćanja, u inbox-u ostaje arhiva potvrda o uplatama. Kompanija m:tel ne naplaćuje proviziju za ovaj način plaćanja.

Plaćanje m:tel računa direktno i bez dodatnih troškova putem sajta www.mtel.ba jedna je od najpraktičnijih i sve popularnijih usluga kompanije m:tel. Kada jednom vaš m:tel račun platite onlajn i uvjerite se koliko je sam proces efikasan, vrlo brzo će za vas to postati uobičajen ili jedini način plaćanja.

Za više informacija ili za dodatna objašnjenja pozovite 0800 50 000.

Dnevnik prijateljstava

PRIPREMILA: SANDRA STANIĆ

Najbolje aplikacije „Regionalnog app izazova“ napravili srednjoškolci iz Niša, Doboja i Podgorice

Četvrti takmičenje u izradi aplikacija za mobilne uređaje „Regionalni app izazov“ ovoga puta održano je onlajn, 10. marta ove godine. Među najboljima je i aplikacija koju su napravili Aleksandar i Bojan Dolić iz Doboja.

Domaćin ovogodišnjeg regionalnog takmičenja bila je kompanija Telekom Srbija, a u njemu su, kao i prethodnih godina, učestvovali srednjoškolci iz Srbije, BiH i Crne Gore.

Po pet najboljih timova srednjoškolaca iz sve tri zemlje, u organizaciji mts-a, m:tel-a BiH i m:tel-a Crna Gora, koji su pobednici nacionalnih takmičenja, ovoga puta susrelo se u onlajn okruženju, a svoje aplikacije predstavili su putem video-konferencije.

Kao najbolje regionalne aplikacije stručni žiri je proglašio DreamScape, aplikaciju koju su izradili učenici Gimnazije „Svetozar Marković“ iz Niša, Leafy, rad učenika JU Saobraćajne i elektrotehničke škole iz Doboja, te New View, rad daka JU Srednje elektrotehničke škole „Vaso Aligrudić“ iz Podgorice. Pobjednički timovi kao glavnu nagradu dobiće vrijednu informatičku opremu.

Specijalno priznanje za inovativnost „Snaga inovacije - Igor Osmokrović“ ove godine pripalo je timu „Fiki Car“ za aplikaciju NDP, koju je izradio Filip Obradović, učenik Računarske gimnazije iz Beograda, čija će inovativnost biti nagrađena prestižnim mobilnim telefonom.

Iz Bosne i Hercegovine ove godine na regionalnom takmičenju učestvovali su srednjoškolci iz Banjaluke, Doboja, Mostara, Modriče i Gradiške, a oni su to pravo stekli napravivši najbolje aplikacije u okviru takmičenja na državnom nivou.

Jednom od najboljih aplikacija Regionalnog takmičenja proglašena je ona pod nazivom Leafy, tima „Electronic Code“ iz Saobraćajne i elektro škole Doboј, čiji su autori učenici Aleksandar i Bojan Dolić. Oni su već nekoliko godina zaredom učestvovali u ovom takmičenju, a ovoga puta su i ostvarili želju za pobjedom.

Njihov mentor profesor Goran Radojčić naglasio je da je veoma važno unapređivanje znanja u vannastavnim aktivnostima zbog boljeg pristupa radu, kao i samoj organizaciji rada, jer se tada učeniku posveti više pažnje i on može doći do izražaja u oblasti za koju ima smisla i u kojoj se pronalazi. „Najveće vrijednosti ovog takmičenja su zapravo razmjena iskustva u znanju i vještinama između učenika i profesora, razvijanje novih aplikacija korisnih za društvo te sticanje novih poznanstava. Svakako, tu je i podsticaj mladim ljudima da se zainteresuju za programiranje, odnosno dalji izbor IT profesije na fakultetima i za zaposlenje u uspješnim kompanijama poput m:tel-a, a ne treba zanemariti ni vrijedne poklone kojima učenici budu nagrađeni“, naglasio je Radojčić.

U ovogodišnjem ciklusu na regionalnom nivou pravo da učestvuju imali su učenici iz ukupno 93 škole iz Srbije, BiH i Crne Gore.

uručene stipendije 11. generaciji studenata

Jedanaestu godinu zaredom,
kompanija m:tel je, 26. februara
2021, u Banjaluci dodijelila
stipendije istaknutim studentima
elektrotehničkih fakulteta u BiH

Nova generacija studenata i ove godine dobila je priliku da ponese titulu m:stipendista. A, šta to zapravo znači, najbolje govore podaci da je kroz ovaj program prošlo više od 200 studenata tokom dešet prethodnih godina te da su mnogi od njih sada dio kompanije m:tel kao zaposleni stručnjaci iz oblasti koju su izučavali tokom studija.

Na konkurs za izbor m:stipendista 11. generacije, koji je objavljen u novembru prethodne godine, prijavilo se 29 studenata fakulteta elektrotehnike iz Banjaluke, Istočnog Sarajeva i Tuzle. Odabranih 15 studenata primaće stipendiju od 300 KM do kraja prvog ciklusa studija, a stekli su i pravo na obavljanje stručne prakse u trajanju od mjesec dana u kompaniji m:tel.

Stipendije su, uz poštovanje epidemioloških mjera, studentima dodijeljene 26. februara 2021. godine, u poslovnoj zgradi m:tel-a, a to je ujedno bila i prilika da se oni ukratko upoznaju sa kompanijom, programom stručne prakse, ali i svim povoljnostima koje imaju kao m:stipendisti.

Kao lider u oblasti telekomunikacija u BiH te kompanija koja u stopu prati svjetski najmodernije zahtjeve u ovoj oblasti, m:tel svojim stipendistima nudi pristup najsavremenijim tehnologijama kako bi im ubrzala i olakšala put od teorije do praktične primjene usvojenih znanja.

Radmilo Borovina, ETF I.Sarajevo

Vesna Bjeloglav, ETF I.Sarajevo

Jelena Govedarica, ETF I.Sarajevo

Tijana Begović, ETF I.Sarajevo

Milica Ivković, ETF I.Sarajevo

Vasilije Čabarkapa, ETF I.Sarajevo

Marko Mojsilović, ETF I.Sarajevo

Stefan Jokić, ETF I.Sarajevo

Ivan Samardžić, ETF Banja Luka

Romana Maljukan, ETF I.Sarajevo

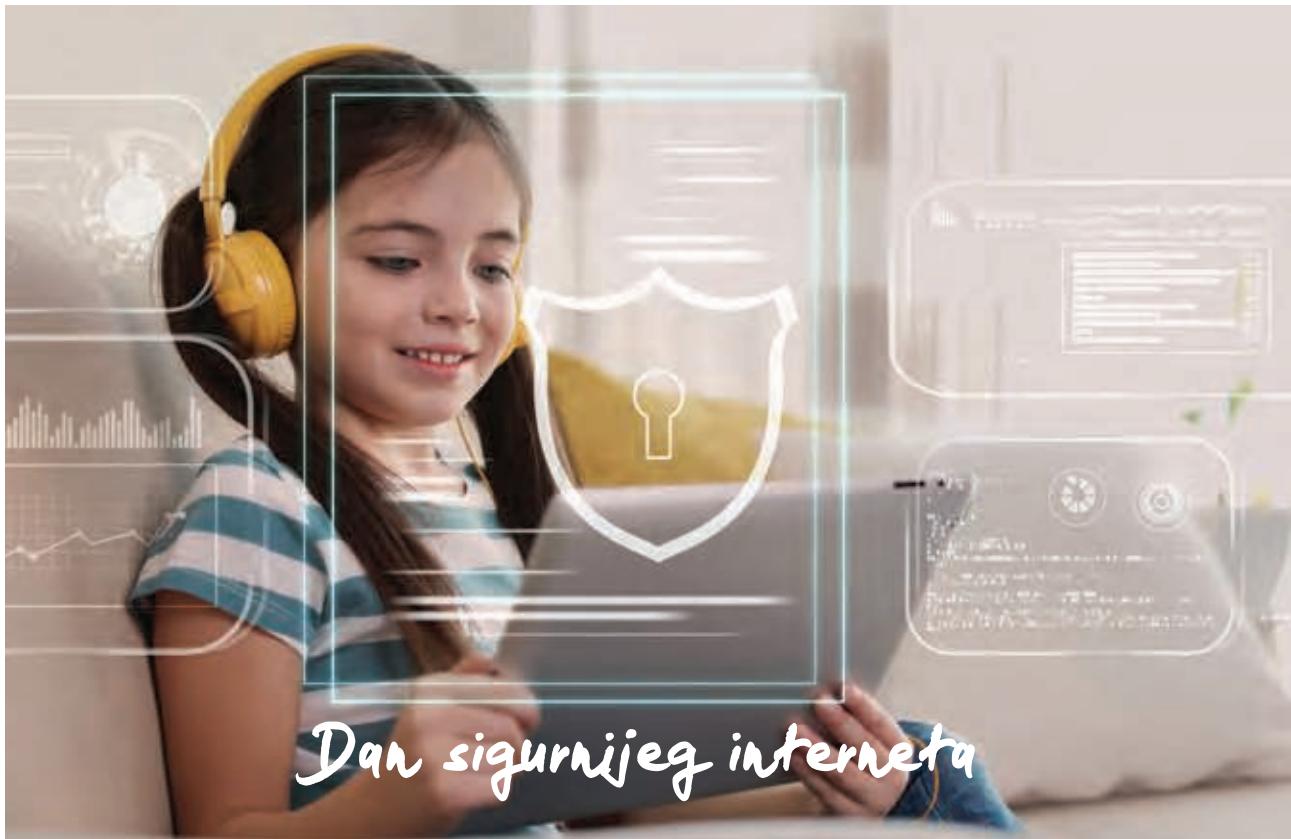
Ana Prtvar, ETF I.Sarajevo

Filip Kuljanin, ETF I.Sarajevo

Milan Bodiroga, ETF I.Sarajevo

Nihada Mešić, FET Tuzla

Anja Kešelj, ETF I.Sarajevo

Dan sigurnijeg interneta, koji se u svijetu i ove godine obilježava pod sloganom „Zajedno za bolji internet“, našao je svoje mjesto u poslovnoj i razvojnoj politici m:tel-a.

Kompanija m:tel i ove godine podržava projekt „Bezbjednost djece na internetu“ Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo Republike Srpske.

Podrškom projektu bezbjednog korištenja interneta kod djece i omladine, kao i ulaganjem u sopstvene mehanizme za njihovu zaštitu u okviru modernih tehnologija, m:tel aktivno učestvuje u izgradnji bezbjednjeg i sigurnijeg društva.

Savremeni izazovi na internetu neprekidno se razvijaju, što od roditelja i nastavnika zahtijeva posvećenost u praćenju aktivnosti djece dok su na internetu. Veb-sajt www.djecanainternetu.com, koji je takođe dio ovog opsežnog projekta, nudi sadržaje prilagođene djeci, ali i roditeljima i nastavnicima. Ova tematika popularizovana je i na društvenim mrežama i periodično će biti dopunjavana novim saznanjima i iskustvima.

Pomenuti veb-sajt razvio je i edukativne sadržaje za djecu i omladinu, koji se na jednom mjestu i sa nekoliko klikova mogu informisati o aktuelnostima, izazovima i opasnostima koje donosi novo digitalno doba. Podizanje svijesti o mogućnosti zloupotrebe djece i mladih putem informacionih i komunikacionih tehnologija ostaje jedna od misija i vizija m:tel-a u 21. vijeku.

S tim u vezi, m:tel je, između ostalog, u okviru svoje ponude IPTV-ja svim korisnicima potpuno besplatno ponudio i funkcionalnost - Dječja TV, koja obezbjeđuje posebno odabrane sadržaje primjerene uzrastu djece, mogućnost ograničenja vremena koje roditelj odredi djeci za provođenje ispred TV ekrana i poseban PIN kod za ulazak, odnosno izlazak iz okruženja Dječije TV.

Aktivacija i podešavanja Dječije TV su jednostavni, uz pomoć daljinskog upravljača, odlaskom u glavni meni IPTV-ja.

Kompanija m:tel godinama unazad podržava Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske, kao i aktivnosti koje on realizuje povodom obilježavanja Evropske noći muzeja.

Ove godine Muzej proslavlja pet decenija postojanja.

UMuzeju savremene umjetnosti Republike Srpske, od 10. februara do 5. maja, biće aktuelna izložba „Od Galerije do Muzeja“, kojom ova ustanova kulture obilježava 50 godina postojanja.

Još od 1891. godine centar Banjaluke kraljički objekat koji je prvo bio željeznička stanica, a 90 godina kasnije adaptiran je za potrebe Umjetničke galerije, danas Muzeja savremene umjetnosti. Objekat je 2007. godine proglašen nacionalnim spomenikom od strane Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH.

Muzej savremene umjetnosti osnovan je 1971. godine odlukom Skupštine opštine Banjaluka kao Umjetnička galerija u Banjaluci. Umjetnička galerija nastala je nakon akcije likovnih umjetnika sa prostora bivše Jugoslavije i drugih krajeva svijeta, koji su se solidarisali sa Banjalukom, pogodenom katastrofalnim zemljotresom 26. i 27. oktobra 1969. godine. Zajedničkom akcijom solidarnosti, istaknuti jugoslovenski slikari, istoričari umjetnosti i prijatelji Banjaluke kao pomoć nastradalom gradu prikupili su približno 750 umjetničkih djela, što je poslužilo kao temelj za osnivanje institucije i činilo njen početni fundus.

Multimedijalna izložba „Od Galerije do Muzeja“, kojom se proslavlja 50 godina postojanja ove ustanove, dokumentarnog je karaktera i čini je izbor iz bogate i

raznovrsne mujezske dokumentacije prikupljane tokom perioda od 1971. do 2021. godine, kao što su fotografije, novinski članci, plakati, video-materijal i publikacije, ali i selekcija djela iz mujezske kolekcije. Izložba je osmišljena sa ciljem da se obuhvate istorijat i djelovanje institucije tokom prethodnih pet decenija kroz nekoliko tematskih cjelina, od osnivanja do danas.

Djelovanje institucije od preimenovanja u Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske 2004. godine, prezentovano je najznačajnijim izložbama koje se odnose na intenzivno podsticanje razvoja savremenih umjetničkih praksi ovog prostora, zahvaljujući čemu je aktivirana veoma živa i dinamična savremena scena, čiji dometi su prepoznati i u međunarodnim okvirima.

U okviru ove izložbe predstavljen je i rad sa inkluzivnim grupama, putem specijalizovane izložbe za slijepje i slabovidne osobe „Prostor, oblik, dodir“, realizovane 2015. godine sa ciljem da se putem specijalno osmišljenih programa i savremene muzeološke prezentacije doprinese integrisanju slijepih i slabovidnih osoba u kulturni život naše sredine.

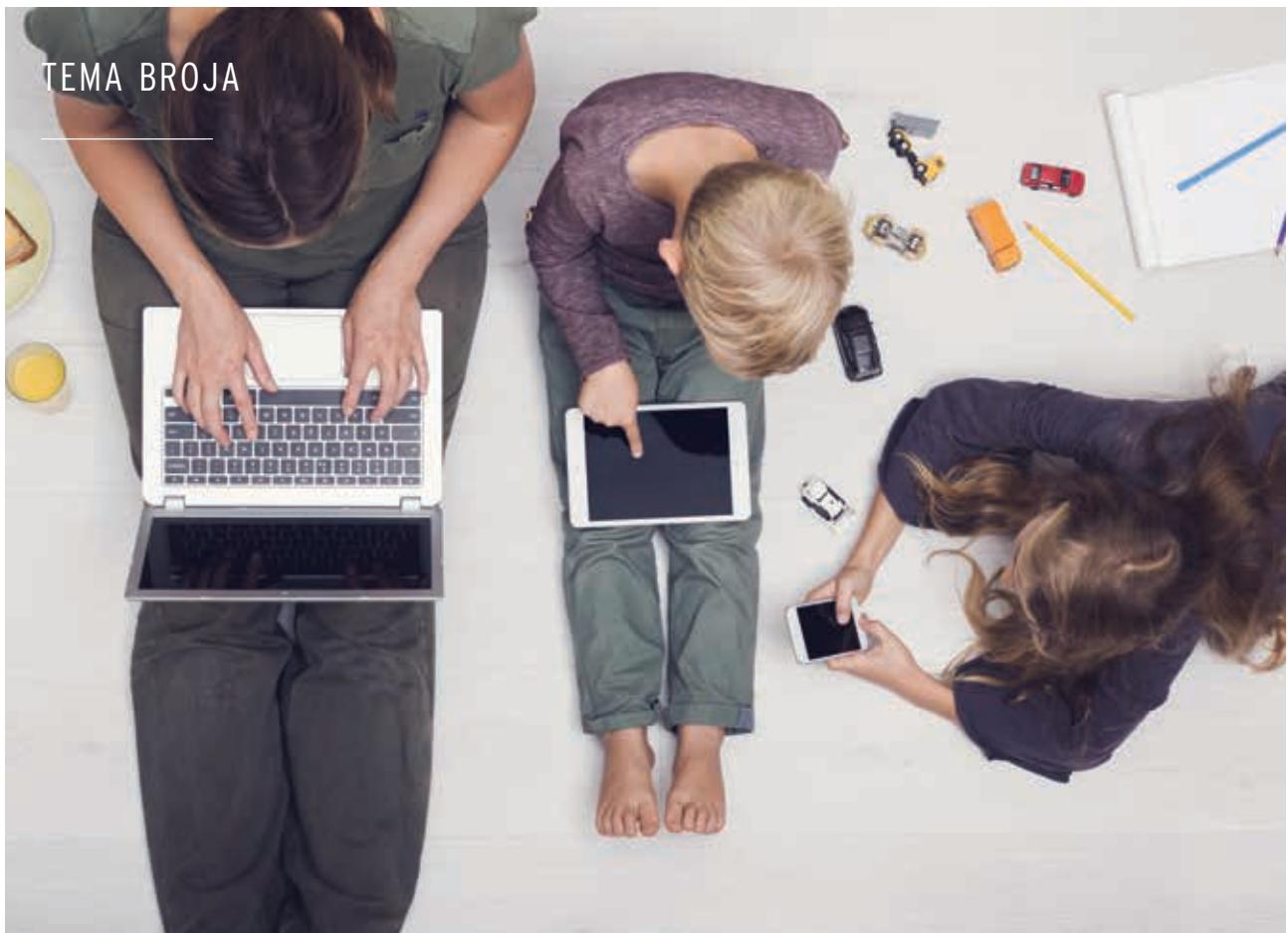
Kompanija m:tel i Muzej savremene umjetnosti u Banjaluci pozivaju vas da do 5. maja 2021. godine posjetite ovu izložbu te na specifičan način prođete istorijom ove kulturne ustanove dugom pet decenija.

m:

POSLOVNI SVIJET

MREŽE

SAD JE I ZVANIČNO

ŽIVIMO U DIGITALNOM SVIJETU

PIŠE: SNJEŽANA NOVAKOVIĆ

Statistike kažu da 40% vremena u kojem smo budni provodimo na internetu

Social, Digital & Mobile svijet - kud plovi ovaj brod ili o tome da statistike ne lažu! A one kažu da živimo u digitalnom svijetu, s obzirom na to da 40% vremena u kojem smo budni provodimo na internetu. Pokazuje to, naime, najnoviji izvještaj Digital 2020, koji su objavile kompanije We Are Social i Hootsuite, a u kojem brojke govore više od riječi - svijet se sve više povezuje i digitalizuje (što je dobrim dijelom uslovljeno i aktuelnom pandemijom).

Za generaciju koja je jedva mrdnula iz kuće u posljednjih godinu dana, složićete se da naše obaveze nisu jenjavale. Ustajemo iz kreveta i sjedamo za laptop da radimo, pa su onda tu i neki konferencijski pozivi, onlajn sastanci i brifiranje sa kolegama. Jedva da nekako uglavimo postavljanje današnjeg doručka na Instagram Story.

I tako... Krug bez kraja.

HUMANA VERZIJA KULTURE

Osam sati (koji se kasnije pretvore u devet, pa deset...) gledanja u računar da bismo jedva dočekali da svoje slobodno vrijeme provedemo gledajući u nešto manji ekran našeg telefona. I naše lične kontakte i vrijeme provedeno sa prijateljima sada smo smjestili na neki video-poziv i slanje poruka. Istina, osobe koje su na drugom kraju svijeta nikada nam nisu bile bliže i naša povezanost s njima nikada nije bila evidentnija.

Možda nas ovaj virus prisiljava na korištenje digitalnih tehnologija kakvo je oduvijek trebalo da bude - za povezivanje jednih sa drugima, razmjenu informacija i resursa te pronalaženje kolektivnih rješenja hitnih problema.

To je zdrava, humana verzija digitalne kulture koju obično vidimo samo u TV reklamama, gdje svi neprestano koriste pametne telefone da pozovu baku i djeda na drugom kraju svijeta, kako bi oni djeci čitali priče prije spavanja. Internet je sve važniji dio naše svakodnevice,

a uživanje u tehnologiji postalo je dio naše kulture. Stvari oko nas nastavljaju da postaju pametnije, brže, povezanije i sve više digitalne.

Današnja djeca okružena su digitalnom tehnologijom od rođenja. Međutim, ona nisu ni približno pripremljena za svoju budućnost prepunu tehnologije: razne vrste digitalnih podjela još prevladavaju u društvu i utiču na mlađu generaciju i njihovu digitalnu budućnost. Škole i obrazovanje iziskuju opsežnu digitalnu transformaciju kako bi mogli zadovoljiti potrebe mlađe generacije i njihovu digitalizovanu budućnost.

Pandemija virusa korona je iznenada i naglo natjerala obrazovni sistem da se zaista uključi u takvu transformaciju. Obrazovanje je munjevito preseljeno iz tradicionalne učionice u udaljenu, digitalizovanu. Odjednom je cijela generacija djece morala početi da savladava i upravlja digitalnim alatima.

DISTOPIJSKE PRIČE

Ipak, izgradnja virtuelnog svijeta koji će zamijeniti ovaj narušeni fizički nije nova ideja. Godinama unazad je glavna tema u naučnofantastičnim narativima, uključujući i neke od književnih i filmskih klasika. Mnoge od tih priča su distopijske prirode - u njima je virtualna realnost jednostavno bijeg iz stvarnog svijeta koji se raspada.

Ali, digitalni alati takođe mogu pomoći u jačanju naših stvarnih veza ako ih koristimo na pravi način.

Jedno sigurno znamo - aktivno učestvovanje u internet kulturi je daleko bolje od pasivnog konzumiranja. Istraživanja pokazuju da su ljudi koji aktivno koriste društvene mreže, bilo da to rade šaljući poruke, ostavljajući komentare ili razgovarajući u grupnim chatovima - ispunjeniji od onih koji jednostavno skroluju kroz svoje feedove upijajući vijesti i viralne video-zapise.

Znamo da nisu sve platforme iste u našim očima. Sa toliko alarmantnih informacija koje iskaču pred nas na javnim platformama poput Twitter-a i Facebook-a, poruke u privatnim grupama i video-pozivi će vjerovatno proizvesti mirnije, hranjivije interakcije.

Pogledajmo pobliže kako se digitalizacija odražava na društvo, a konkretno i na kompanije u svijetu. Većina privrednih subjekata tokom pandemije na prvo mjesto stavila je zdravlje svojih radnika i organizovala rad od kuće, gdje je to moguće.

Naše komšije su postale ti koji koriste digitalne alate kako bi ojačali svoje „oflajn okruženje“. Podimo od nas samih – grad Banjaluka pokrenuo je svoju Viber zajednicu, gdje sugradanima pravovremeno nudi sve informacije koje su im važne. Pa, razmislite sami u koliko Facebook grupa ste učlanjeni za neku vrstu prodaje ili razmjene dobara. Ako ste preskočili da skuvate današnji ručak – rješenje je za samo nekoliko klikova i nekoliko minuta na vašem pragu, dok je još toplo.

Uvidjeli smo i sami da se sve veći broj potrošača okreće internet kupovini, s obzirom na to da smo i fizički spriječeni da posjetimo naše omiljene prodavnice. Mali i veliki biznisi prepoznali su ovaj potencijal i rapidno krenuli sa unapređenjem ponude svojih usluga usmjerenih na digitalne platforme.

UBRZANJE TRANSFORMACIJE

Iako se to možda čini neprirodnim, kriza je idealno vrijeme da se ubrza digitalna transformacija. Umjesto da planove digitalne transformacije stave na čekanje, organizacije treba da uđu u sve - brže i jače.

Možemo sa sigurnošću reći da neće biti „povratka u normalu“. Virus korona je trajno preoblikovao način na koji živimo i radimo. Neke od navika razvijenih u krizi - uključujući opšteprihvaćeno digitalno komuniciranje i postojanje - nadživjeće pandemiju. Da bi ostale konkurentne, kompanije moraju odgovoriti na ove promjene u ponašanju i udovoljiti novim zahtjevima kupaca.

Pametne organizacije fokusiraće se sada na iskorištavanje napredne analitike kako bi napravile uvid u svoje podatke o kupcima i nastavile unutrašnje i spoljne napore na integraciji podataka kako bi razvile sveobuhvatan pogled. Rano otkrivanje tih signala promjene biće presudno za optimizaciju korisničkog iskustva i redefinisanje prijedloga vrijednosti kupaca u skladu s evolucijskim sklonostima i potrebama.

Ukratko, naša povećana digitalna zavisnost tokom pandemije može koristiti našoj dobrobiti, a ne predstavljati opasnost za nju. Ono što nam treba jesti da pozitivno koristimo svoje ekrane za promovisanje osjećaja autonomije, povezanosti i kompetentnosti. Upravo ove tri komponente sreće čine temelje „pozitivne tehnologije“ - tehnologije dizajnirane za podsticanje kreativnosti, osnaživanje individualnosti.

Brzi rast digitalnog svijeta nosi mnogo izazova i prilika za oblasti poput nauke, privrede i društva. Digitalizacija i nove tehnologije su svuda – naši podaci koji su u nekom „oblaku“ i vještačka inteligencija su stvari koje transformišu svijet u kojem živimo. Korištenjem raznih načina, pristup digitalnom svijetu ima za cilj da identificuje i riješi probleme našeg svijeta i da doprinese razvoju na društvenom, političkom i ekonomskom nivou.

BIZ&TECH

NAUČNICI STVARAJU KOD ZA HUMOR

AI POSTAJE LOL

*Govorimo o radu istraživača mašinskog učenja posvećenih stvaranju
smiješnih računara*

PIŠE: SNJEŽANA NOVAKOVIĆ

- *Hej, Siri, ispričaj mi vic...*

- *Ako plaćeš dok siječeš luk, evo savjet – nemoj se emotivno vezati za njega.*

Upotreba vještačke inteligencije (AI) i analitike podataka postaće sve važnija u IT-ju, jer organizacije imaju za cilj pružanje besprijekorne podrške i predviđanja ponašanja korisnika. Pa, s obzirom na sva ulaganja i inovacije, šta nas očekuje u narednom periodu? Bez ikakvog iznenadenja, najavljenih noviteta ima mnogo.

Ali, odmaknimo se na tren od svih tehničkih noviteta i posmatrajmo onaj koji će nam (bukvalno) izmamiti osmijeh na lice. Govorićemo o radu računarskih humorista (da, upoznajte se s novom granom IT-ja!) koji su istraživači mašinskog učenja posvećeni stvaranju smiješnih računara.

Jedan od njih je i Vinit Misra, naučnik za podatke na Netflix-u i savjetnik HBO-ove Silikonske doline, koji je odlučan u tome da vidi nešto „hirovitiju tehnologiju“.

On naglašava da postoji dublji smisao stvaranja koda za humor - ovo istraživanje ima i praktičnu vrijednost. Dok mašine zauzimaju sve veći dio našeg života, Misra naglašava potrebu za davanjem ličnosti i karaktera tehnologiji kojom smo okruženi. Ako ništa, svi smo doživjeli frustraciju uzrokovana programom koji se sporo učitava ili sistemom koji jednostavno ne funkcioniše u skladu s našim potrebama.

Pa, kako onda programirati računar da nas nasmije? „Humor je jedna od najneproračunatijih stvari“, kaže Misra u svom TED talk-u. Drugim riječima, ne postoji formula za duhovitost. Iako iz jasnih uputstava možete naučiti kako napraviti tortu ili sklopiti stolicu, ne postoji recept za osmišljavanje sjajne šale. Ali, ako želimo prožeti naše mašine duhovitošću, moramo pronaći nekakav recept, na kraju krajeva, računari funkcionišu po sistemu pravila.

Da bismo ovo učinili, moramo prvo biti svjesni toga što jednu šalu čini smiješnom. Potom svoje ideje pretačemo

u pravila i kodiramo ih u algoritme. Međutim, humor je teško definisati i postaviti jasnu polaznu tačku - šta je to što funkcioniše univerzalno. Znači li to da bi za stvaranje sistema za šalu bilo potrebno prenosići i analizirati znanje i iskustvo cijele kulture?

Neki istraživači počeli su eksperimentisati koristeći drugačiji pristup. Abhinav Moudgil, apsolvent na Međunarodnom institutu za informacione tehnologije u Hyderabadu, u Indiji, trenutno radi na polju računarskog vida, ali u slobodno vrijeme istražuje svoj interes za računarski humor. On radi s ponavljajućom neuronском mrežom, popularnom vrstom statističkog modela. Razlika između neuronskih mreža i starijih modela zasnovanih na pravilima mogla bi se uporediti s razlikom između prikazivanja i kazivanja.

Kod algoritama koji se zasnivaju na pravilima, veći dio zadatka rade programeri - oni su unaprijed uložili mnogo truda i energije kreirajući specifična uputstva za program koji govori računaru šta treba da radi. Sistem je vrlo ograničen i proizvodi niz slično strukturisanih šala. Rezultati su vidljivi, ali bliže su onome što bi djeci, a ne odraslima, moglo biti smiješno.

Ovi primjeri pokazuju da očigledno treba uraditi još mnogo toga nego što istraživači budu mogli reći da su uspješno kodirali humor. Ipak, ako ikad poželimo da izgradimo AI koji simulira inteligenciju u ljudskom stilu, moraćemo smisliti kako kodirati duhovitost. A kad to konačno učinimo, ovo bi moglo pretvoriti naše najgore strahove od korištenja naprednih tehnologija u nešto čemu se svi možemo smijati.

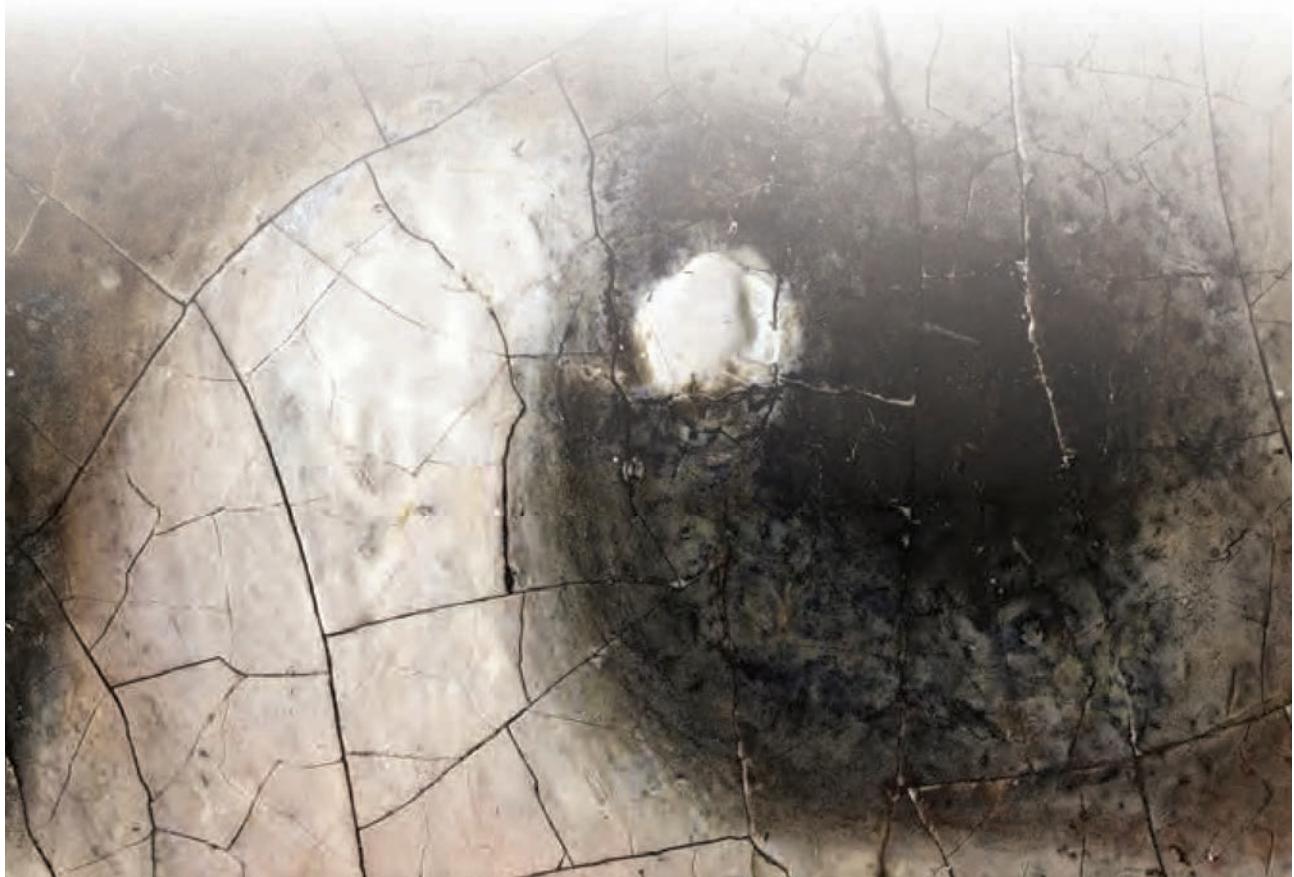
BIZ&TECH

HIROX VAS VODI NA POSEBNO ISTORIJSKO PUTOVANJE

ŠTA TO RADI PIONIR U 3D MIKROSKOPIJI?

PIŠE: DIJANA GAJIĆ

Otkrivamo tajnu vezu između najnovijih tehnologija i najstarijih artefakata

Koliko vremena u prosjeku provedete zagledani u slikarsko djelo u vašoj omiljenoj galeriji? Poželite li nekad da mu možete prići još bliže - dok ne uočite i najmanje poteze kistom, najsuptilnije nanose boja, čak i teksturu platna na kojem je nastalo?

Kompanija Hirox izradila je mikroskop koji odlazi tamo gdje naše oko nailazi na nepremostivu barijeru - u istoriju umjetničkog djela.

MIKROSKOPI U MUZEJIMA

Oduvijek je postojala duboka veza između najnovijih tehnologija i najstarijih artefakata, koja nam je otvarala naizgled zaključana vrata i pomagala da ostvarimo odnos prema čovjekovim djelima od početka istorije. Ali, ovoga puta nećemo ići tako daleko!

Digitalni mikroskopi počinju sve više da se koriste kako bi se analizirala umjetnička djela, i to najviše slike. Saznanja o porijeklu njihovih boja, reljefu, istoriji restauracije i drugim bitnim karakteristikama pomažu istoričarima umjetnosti da bolje razumiju kako su one nastale i mijenjale se do danas. Osim toga, pomažu nam da ustanovimo najbolji načini čuvanja umjetničkih djela od neumornog zuba vremena.

Jasno je da su i prije digitalnih mikroskopa slike uspješno proučavane kako bi se otkrilo što više detalja o njihovim autorima, predmetu ili pak da bi se utvrdila njihova autentičnost. Što više znamo o istoriji djela, to više možemo da se približimo umjetnicima i bolje razumijemo različita razdoblja i umjetničke pravce.

Međutim, dokazivanje autentičnosti umjetničkih djela postalo je i te kako važno i na tržištu umjetnina. Titulu najskuplje ikad prodate slike trenutno nosi „Salvator Mundi“ Leonarda da Vinčija, koja je 2017. godine kupljena za 450,3 miliona dolara! Sasvim je logično što, kako cijene beskrupulozno rastu, s njima raste i potreba za dokazivanjem originalnosti djela.

Hirox, lider u proizvodnji digitalnih mikroskopa, postoji još od 1920. godine i u svojim počecima bavio se izradom sočiva, da bi 1985. proizveo video-mikroskop, patent sa širokom primjenom na polju naučnih i drugih istraživanja.

Danas Hirox nudi 3D mikroskope sa kamerom koji mogu zumirati objekat do 10.000 puta! Zbog njihovih nevjerojatnih mogućnosti primjenjuju se u svim poljima: elektronici, štamparstvu, avijaciji, biologiji, arheologiji. Ali ljubitelje umjetnosti najviše je obradovalo to što se Hirox može koristiti za detaljno skeniranje slika radi što bolje konzervacije, otkrivajući do sada skrivene detalje najpopularnijih umjetničkih djela.

HIROX X VERMER

Jedna od najpoznatijih slika iz udžbenika likovne kulture „Djevojka sa bisernom mindušom“, nastala 1665. godine, proučavana je već mnogo puta, ali nikada nije prestala da intrigira zaljubljenike u umjetnost. Kako je Vermer stvorio ovu divnu sliku? Šta se krije ispod njene vidljive površine? Kako se slika promjenila otkako je napustila Vermerov atelje? I na kraju, ko je ova misteriozna djevojka?

Na sva ova pitanja odgovor su htjeli pronaći, kako restauratori, tako i kompanija Hirox. Zbog toga su se zajednički upustili u istraživanje koje je napokon osvijetlilo sve njene dimenzije!

U januaru ove godine Hirox i konzervator Abi Vandivere iz Muzeja „Maurichejs“ u Hagu, koji je dom slavnoj slici, izradili su njenu panoramu. U samo jednoj noći mikroskop je snimio više od 9.000 fotografija, koje je zatim složio u jednu cjelinu sa četiri mikrona u jednom pikselu. Pored toga, izradio je 3D mapu, koja prikazuje reljef slike, a sve to možete vidjeti na stranici hirox-europe.com/PEARL/.

Jedno od najzanimljivijih otkrića jeste činjenica da je umjetnik djevojku naslikao ispred zelene zavjese, koja je vremenom, uslijed fizičkih i hemijskih oštećenja, jednostavno nestala sa slike. Sken je pokazao samo ostatak zastora - sjenu koja nagovještava kako je bio naslikan u vidu nabora.

Osim toga, dubinskim snimanjem može da se vidi kako je Vermer u toku stvaranja pomjerao elemente portreta. Vrat, uho i vrh turbana prвobitno su bili na drugim pozicijama.

Prvi put uz pomoć digitalnog mikroskopa identifikovane su boje koje su korištene za slikanje najpoznatijeg djela holandskog umjetnika. U spektru koji je sastavljen od pigmenata porijeklom sa svih strana svijeta, od Meksika i Srednje Amerike, preko Azije i Indije, do Engleske, najviše pažnje privlači jedan - plava boja turbana. Istraživanjima je

utvrđeno da je riječ je o pigmentu koji je u vrijeme nastanka slike bio skuplj nego zlato, a dobijao se od stijene lapus lazuli na području današnjeg Avganistana.

Iako su mnoge dileme sada dobole svoj epilog, jedna misterija ostaje! Ko je zapravo djevojka sa bisernom mindušom? Da li je ona bila stvarna osoba ili plod slikareve mašte? Za dodatno uživanje u umjetnosti možda je i bolje da neke tajne ostaju skrivene!

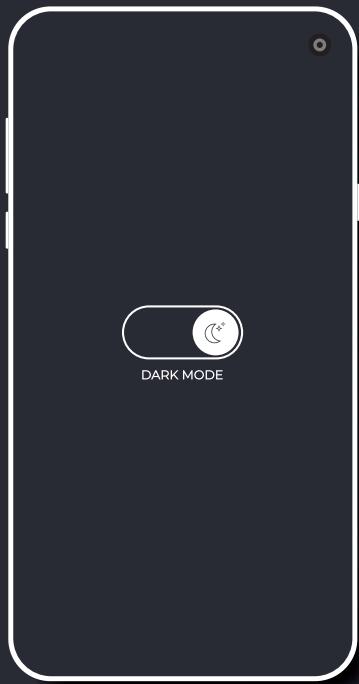

*Hirox-ov softver sa velikom preciznošću
automatski pomjera sočiva i bilježi
seriju savršeno fokusiranih fotografija.*

*Njihovom kombinacijom stvara
se jedna kompletna panorama sa
mnoštvom detalja koji restauratorima
i konzervatorima umjetničkih djela
omogućavaju da prate stanje slike.*

BIZ&TECH

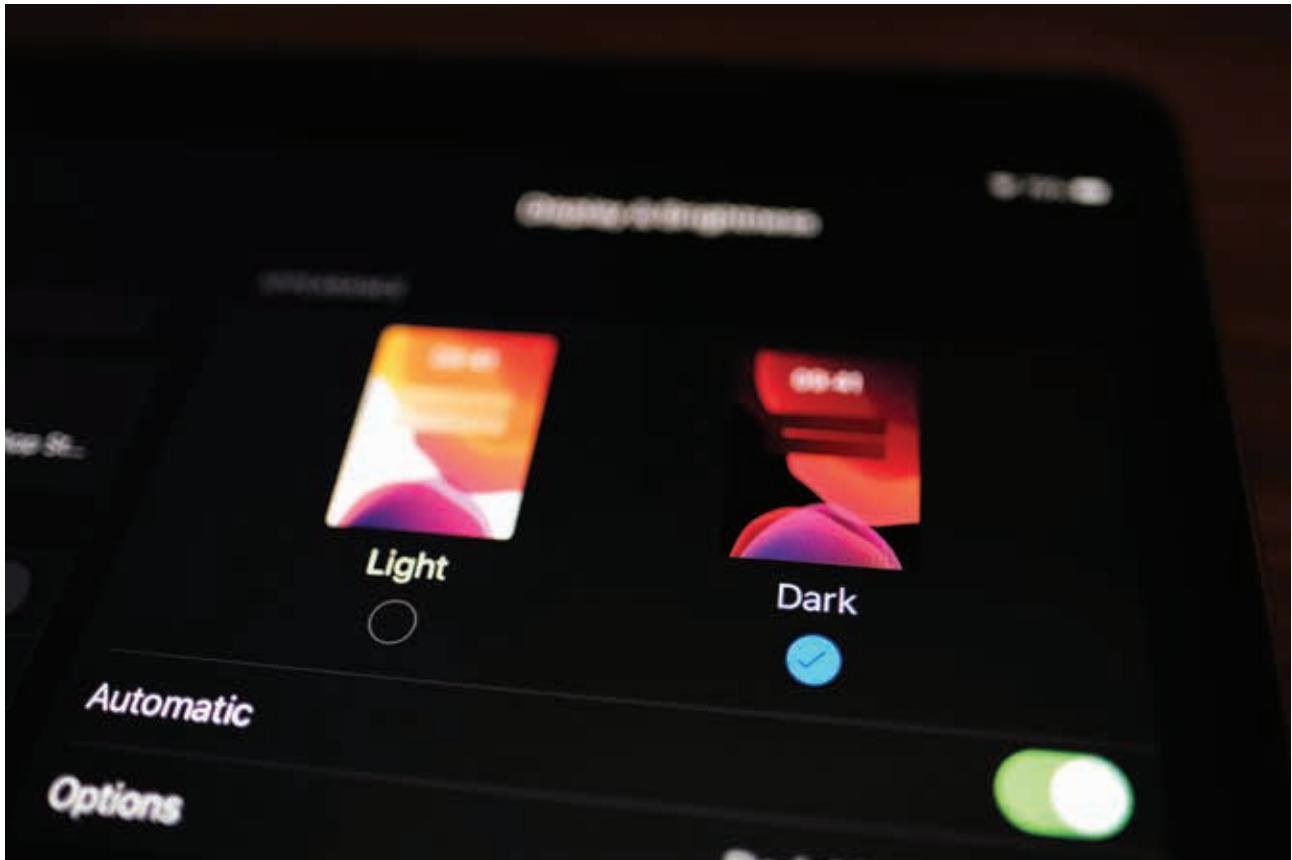

KADA I ZAŠTO DARK MODE

DOBRA STRANA TAMNE STRANE

PIŠE: VERA KUKRIĆ

Aplikacije bez kojih milioni ljudi ne mogu zamisliti svoj dan većinom su sebi obezbijedile i tamnu stranu korisničkog interfejsa

Da li ste znali da svaka tamna strana ima svoju svjetlu tačku? Iako je mnogi vezuju za razne negativne konotacije, ona ipak nije uvijek nužno loša, a jedan od dokaza koji to potvrđuju je - dark mode, postavka prikaza za korisničke interfejsе, poput pametnog telefona ili laptopa, na način da se na tamnom ili crnom ekranu prikazuje svjetli tekst (bijela ili siva boja).

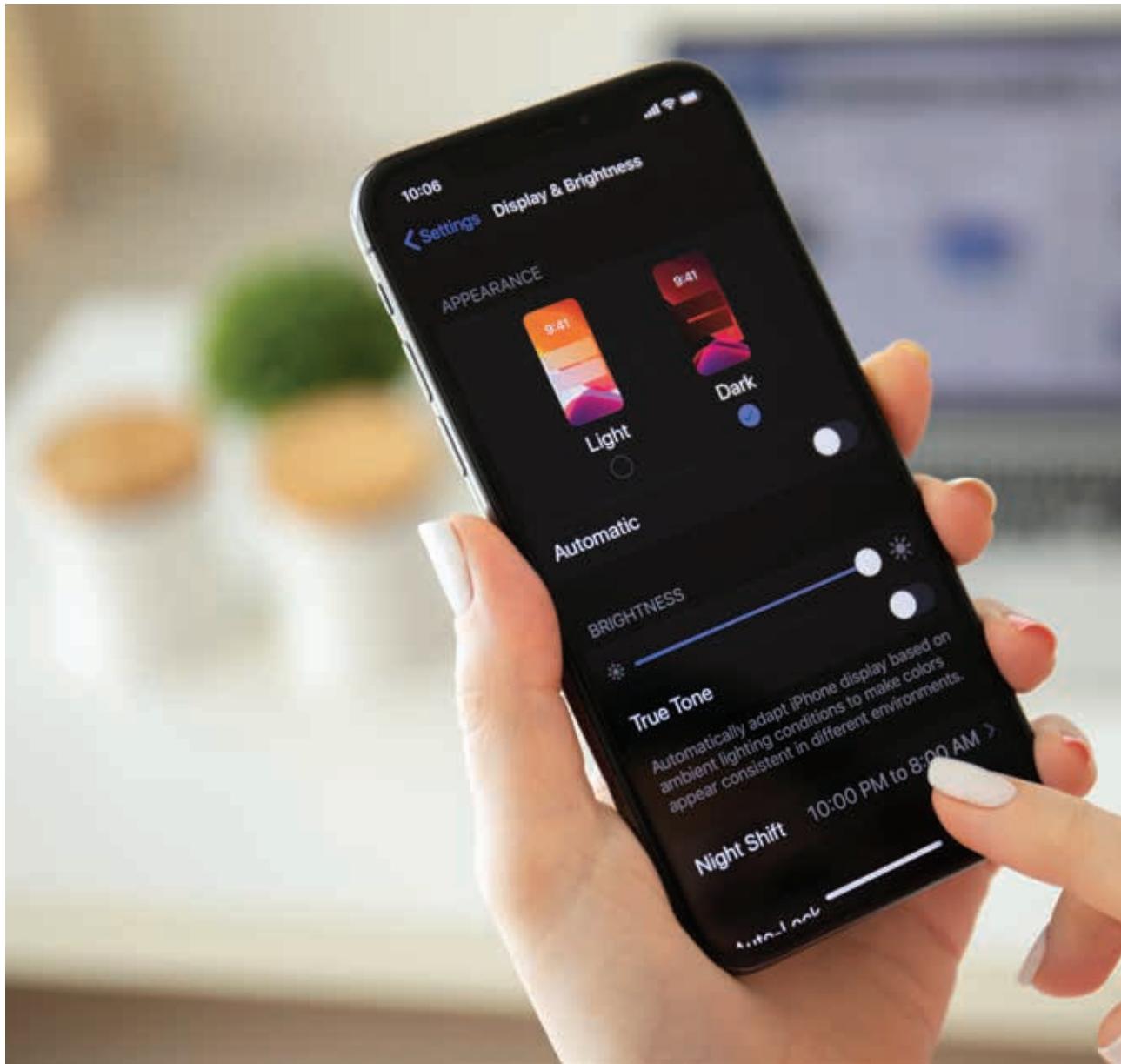
Dakle, donedavno podrazumijevani prikaz tamnog teksta na svjetlom ekranu (poznat kao svjetli režim) sada je sve prisutniji i kao obrnuta šema svjetla, pa se dark mode (crni režim, mračni režim, tamna tema ili noćni režim) sve više koristi pri dizajnu korisničkog interfejsа računara i veb-dizajnu.

Osnovna funkcija koju donosi ovaj režim jeste lakše čitanje noću, a odatle i objašnjenje sinonima - noćni režim. Iako ne bi trebalo konstantno koristiti isti mode, mnogi korisnici ga ne mijenjaju, jer više prija njihovom oku, nevezano za doba dana. Uostalom, ideja mračnog režima i jeste da smanjuje svjetlost koju emituju ekrani uređaja, a da istovremeno održava minimalni odnos kontrasta boja potreban za čitljivost.

Ipak, oftalmolozi smatraju da je sa zdravstvene strane najbolje kombinovati ovaj sa klasičnim režimom - noću treba koristiti tamni, a danju standardni, svjetli režim, kako ne bismo naprezali očne mišiće i tako dodatno oštetili vid koji je već izložen negativnim uticajima svakodnevne i višesatne upotrebe računara i drugih uređaja koji podrazumijevaju ekrane.

Kod aplikacija kao što su Twitter, Viber, Facebook Messenger, Instagram i Google Maps dark mode se toliko brzo „udomačio“ da ga čak ne karakterišemo kao sekundarni režim prikaza, već kao potpuno jednak onom standardnom.

Skoro svi pametni telefoni nove generacije pružaju svojim korisnicima mogućnost automatskog prelaska iz jednog u drugi režim u određeno doba dana. Naime, za aktivaciju ove opcije neophodno je uključiti dostupnost lokacije na uređaju, pa ćete tako sa zalaskom sunca i vi zaći u tamnu stranu aplikacije, a to će trajati do ponovnog izlaska sunca, i tako svaki dan dok se ne odlučite na isključivanje ove funkcije.

Neke platforme, poput WhatsApp-a, ovu nadogradnju dobile su tek u prethodnoj godini, dok korisnici Twitter-a već godinama uživaju u mračnoj strani softvera.

Ako pripadate onoj grupi ljudi koja uvijek sa sobom nosi punjače, a u restoranima i kafićima traži mjesto isključivo pored utičnice, možda vam dark mode može bar malo pomoći i na trenutak odagnati ovakve brige. Naime, ovaj režim na OLED i AMOLED ekranima štedi čak do 30% baterije, a sve zahvaljujući organskoj diodi koja reprodukuje crnu boju tako što prestane da osvjetljava pojedini piksel, što je osnovna prednost ove vrste ekrana.

Budući da razvoj novih tehnologija krupnim koracima grabi naprijed, a da više niko nema prostor za kašnjenje ako želi biti dostajan jake konkurentske uloge na tržištu – sasvim je jasno da će i one kompanije koje to nisu dosad učinile na svoje platforme nadograditi opciju „noćnog čitanja“.

Ma o kakvoj aplikaciji je riječ, pravilo ostaje isto za sve – balans u korištenju tamne i svijetle strane stvara digitalni prostor u kojem sve podjednako dolazi do izražaja. Put do velikih ciljeva popločan je umjerenošću. A, kad malo bolje razmislimo, nije li tako i u stvarnom životu?

BIZ&TECH

NAJBOLJE APLIKACIJE ZA GRUPNE VIDEO-POZIVE

UZ NJIH JE SUSRET UVIJEK MOGUĆ

PIŠE: JELENA PRALICA

Zoom, Slack, Join.me ili Google Meet – izbor isključivo zavisi od prirode sastanka

Osjećaj razdvojenosti? Da, svima nam je dodatno poznat već više od godinu dana, kada smo se, pridržavajući se epidemioloških mjera, morali priviknuti i na to da susrete, sastanke i konferencije sve više uvodimo u onlajn sferu.

Ipak, tehnologija nam je i ovoga puta bila od koristi omogućivši da lakše prebrodimo razdvojenost. Ovoga puta govorimo o grupnim video-pozivima koje su nam omogućile aplikacije te vrste, a koje su u posljednje vrijeme sve popularnije. Samim tim, svakim danom ih je sve više, a postojeće, kako bi odgovorile na potrebe korisnika, bivaju često unaprijeđene.

Ipak, neke od aplikacija za grupne video-pozive popularnije su od drugih zahvaljujući određenim performansama, ali i korisničkim navikama. Ovo su neke od njih:

ZOOM

Inženjer Erik Juan ovu aplikaciju kreirao je još 2011. godine, ali je njena globalna upotreba „procvjetala“ u martu prošle godine, kada se u mjesec dana broj korisnika povećao za više od 30 procenata. Njena osnovna funkcija su video-konferencije, a ogromna prednost je činjenica da je besplatna, pa ne čudi to što je Zoom u doba korone postao kancelarija.

Zato nas i ne čudi činjenica da je Zoom najpopularnija aplikacija za video-konferencije među kompanijama sa 500 ili manje zaposlenih, ali nije zanemariva ni njena upotreba za porodična okupljanja u virtuelnom svijetu.

SLACK

Ova aplikacija za chat unutar kompanije ili tima nudi mogućnost uspostavljanja poziva audio i video vrste. Njena besplatna verzija omogućava direktnе pozive s jednom osobom, a pretplata nudi mogućnost konferencije za najviše 15 osoba.

Inače, Zoom i Slack koristi najveći broj zaposlenih, pa je odlična opcija i da ih povežete. Tako možete ući na sastanak na Zoom-u direktno iz Slack-a, a dovoljno je da na obje platforme budete prijavljeni preko iste e-mail adrese. Nakon ulaska u Zoom, na Zoom Marketplace-u pronađite aplikaciju Slack, instalirajte je i - sastanak može da počne.

MICROSOFT TIMES

Nastala kao dio Office paketa, i ova aplikacija je prvenstveno namijenjena poslovnim korisnicima. Besplatna je, pa su iz Microsoft-a najavili da će je dodatno prilagoditi za privatne korisnike. U odnosu na veliki broj aplikacija ove vrste, ova je prilagođena ovađnjem govornom području, što je svakako jedna od njenih prednosti.

GOOGLE MEET

Sastanci na bilo kojem uređaju i to za čak 100.000 korisnika čine Google Meet jednom od najpopularnijih aplikacija za grupne pozive, pa se ona naročito koristi

Prva među jednakima

Što je nekad bilo pismo, a potom mail, danas je Skype. Microsoft-ov veteran za video-pozive prva je aplikacija te vrste koja je danas rijetko kome nepoznata. Iako su je neke druge aplikacije izgurate sa trona popularnosti, Skype i dalje na svojoj strani ima tradiciju i nostalгију.

za onlajn nastavu i druge slične potrebe. Automatski titlovi omogućavaju prepoznavanja govora, pa su sastanci pristupačniji za sve. Uz to, unaprijeđena AI omogućava pozive bez buke, bez obzira na okruženje.

CISCO WEBEX MEETINGS

Još jedna vrlo popularna aplikacija među biznis korisnicima. Njena „tajna“ je u funkcionalnosti i jednostavnoj upotrebi. Uključuje podesive video-pozive, a mnogima je omiljena iz razloga što njenom upotrebotom sastanke možete zakazati direktno iz aplikacije.

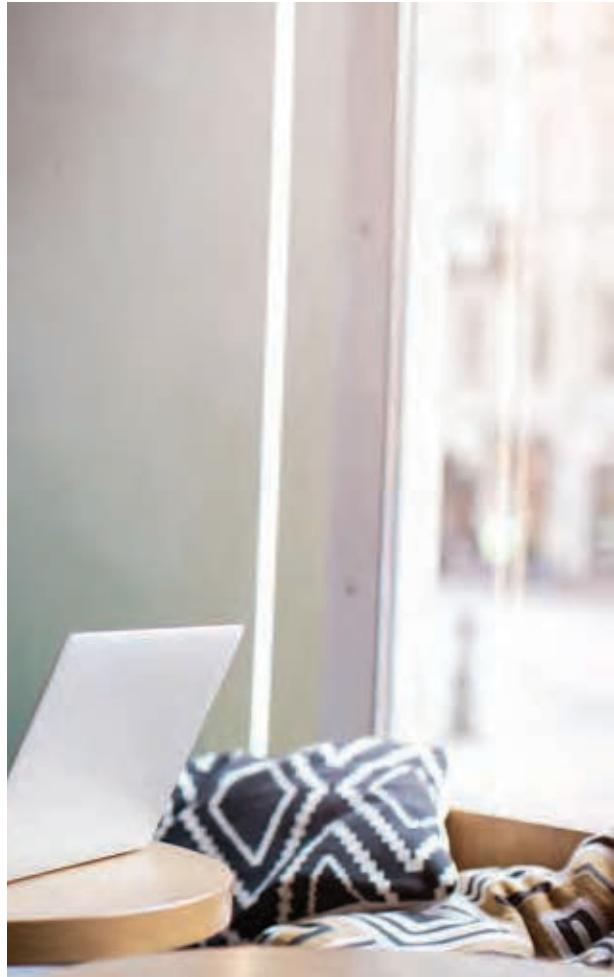
JOIN.ME

Ako koristite ovu aplikaciju za video-konferenciju, uživaćete u jednom od najekskluzivnijih i najinteraktivnijih interfejsa - svaki učesnik će biti prikazan u oblačiću. Besplatna verzija omogućava razgovor tri učesnika, a premium njih deset. Ova aplikacija je idealna ako vam je potrebno rješenje za konferencijske pozive s velikom integracijom kalendara.

Hajdemo svi u kafić!

Samo tokom 26. marta 2020. godine, besplatna aplikacija Houseparty preuzeta je 5,1 milion puta! Pa, ako je Zoom tokom pandemije postao kancelarija, za Houseparty slobodno možemo reći da je zamijenio kafić ili restoran. Ovdje nema ugovorenih sastanaka, već najviše 12 korisnika istovremeno u virtualnoj sobi mogu da razgovaraju i igraju različite igre. Čak i nepozvani mogu upasti na tuđu zabavu!

BIZ&TECH

NOVO U M:TEL PONUDI -

eSIM KARTICA

PIŠE: DARKO BAJIĆ

Prvi put u Bosni i Hercegovini, u m:tel ponudi, postala je dostupna nova vrsta SIM kartice – eSIM. Akronim eSIM je skraćenica od ugrađena (embedded) SIM, a kartica predstavlja značajnu novinu koja će unaprijediti mobilnu telefoniju.

e SIM kartica funkcioniše kao klasična SIM kartica, ali koja je kao kombinacija odgovarajućeg softvera i hardvera integrisana u mobilni uređaj. Uz nju više ne morate da koristite fizičke SIM kartice - sada na svoj telefon možete preuzeti novi eSIM i zadržati sve dosadašnje mogućnosti svog tarifnog profila.

eSIM karticu mogu da koriste svi korisnici m:tel mobilnih usluga uz preduslov da posjeduju odgovarajući uređaj koji podržava eSIM.

Ovo su izdvojeni uređaji iz m:tel ponude koji provjereno podržavaju eSIM u m:tel mobilnoj mreži: Huawei P40, Huawei P40 Pro, iPhone 12, iPhone 12 Mini, iPhone 12 Pro, iPhone 12 Pro Max, Samsung Galaxy Note 20, Samsung Galaxy Note 20 Ultra, Samsung Galaxy S20, Samsung Galaxy S20 Ultra, Samsung Galaxy S20+, Samsung Galaxy S21, Samsung Galaxy S21 Ultra i Samsung Galaxy S21+.

Način na koji funkcioniše eSIM je isti kao i kod standardne SIM kartice, s tim da za nju nije potreban poseban ulaz. Takođe, mnogo je pouzdanija i mnogo manja je vjerovatnoća da može doći do mehaničkih oštećenja i kvarova.

Umjesto plastičnih kartica različitih veličina, eSIM je univerzalan za sve uređaje koji ga podržavaju i još bolje komunicira s pametnim satovima, fitness gedžetima i ostalim IoT uređajima.

M:tel korisnici mogu preuzeti eSIM profil tako što će skenirati QR kod. Na prodajnom mjestu, po podnošenju zahtjeva, korisnik će dobiti QR kod i uputstvo kako da aktivira eSIM profil na svom uređaju. QR kod je jedinstven i kad ga korisnik skenira i instalira eSIM profil, ne može se iskoristiti za drugi uređaj sve dok se ne obriše postojeći profil.

Prelaskom sa klasične SIM na eSIM karticu iz korisničkog ugla ništa se neće promijeniti. Sve mobilne usluge jednako će raditi kao i sa klasičnom karticom.

eSIM profil možete izbrisati, što je jednako kao da izvadite klasičnu SIM karticu. Time nećete prekinuti ugovornu obavezu niti promijeniti svoje usluge, no one se neće više moći koristiti na tom uređaju dok ne učitate eSIM profil ili umetnete SIM karticu.

Ako pak eSIM profil slučajno obrišete, dovoljno je da zatražite novi ili ponovo učitate postojeći QR kod ukoliko ste ga sačuvali i aktivirate ga na uređaju. Odmah nakon toga možete nastaviti korištenje mobilne usluge.

Koje su prednosti eSIM kartica?

eSIM kartice imaju veliku prednost u odnosu na klasične, jer su mnogo pouzdanije i sigurnije za korištenje, a korisniku više nije potreban ulaz koji će podržavati ovu karticu. Takođe, gotovo je nemoguće da eSIM kartica uzrokuje bilo kakve poteškoće u korištenju mobilnih usluga.

Naravno, promjenom eSIM profila zadržavate postojeći telefonski broj, isto kao i kod fizičke SIM kartice.

Postoje uređaji koji mogu da koriste samo eSIM ili da istovremeno koriste SIM i eSIM kartice. Kao i kod uređaja sa dvostrukim ulazom za SIM kartice, istovremeno korištenje različitih profila na jednom uređaju nije moguće. Sa druge strane gledano, eSIM kartica, odnosno eSIM profil ne može istovremeno biti aktivan na dva uređaja. Da bi se koristio na drugom uređaju, profil se mora obrisati s jednog i instalirati na drugi.

eSIM pruža najviši nivo sigurnosti. Novi eSIM standard odobren je od udruženja GSMA te je zaštićen od zloupotrebe najmodernijim sigurnosnim mjerama. To se odnosi i na preuzimanje eSIM profila putem javne Wi-Fi mreže, taj postupak je enkriptovan i zaštićen sigurnosnim sertifikatima. Uz eSIM dobijete i standardne PIN i PUK brojeve koje možete koristiti za dodatnu sigurnost.

U svijetu upotreba eSIM kartica još nije široko rasprostranjena. Međutim, s obzirom na to da neki vodeći modeli Apple, Samsung, Huawei i Google uređaja podržavaju eSIM, izvjesno je da će u bliskoj budućnosti njena upotreba biti sve prisutnija.

U međuvremenu, m:tel korisnici su prvi u Bosni i Hercegovini i među prvima u regionu koji mogu aktivirati ovu vrstu usluge.

SVJETSKI DOGAĐAJ

MOŽE I KAO NAJVEĆI DIGITALNI TEHNOLOŠKI SKUP

CES 2021 - PRVI PUT U ONLAJN IZDANJU

PIŠE: JELENA PRALICA

*Svoje inovacije za budućnost predstavilo skoro 2.000
izlagača iz cijelog svijeta*

Consumer Electronic Show (CES), najveći sajam potrošačke elektronike na svijetu, održan je i ove godine, ali prvi put u digitalnom formatu. Tradicionalno, u Las Vegasu je okupio brojne izlagače iz svih krajeva planete, koji nisu željeli da, uprkos pandemiji, preskoče učešće na ovom reprezentativnom događaju.

Ipak, organizatori iz Consumer Technology Association-a (CTA) ovoga puta su se odlučili za onlajn verziju, putem video-strima, ali to svakako nije umanjilo značaj ovog sajma, nego je CES 2021 na taj način samo postao - najveći digitalni tehnološki događaj.

Prihod od maloprodaje tehnoloških uređaja će u SAD tokom 2021. dostići 461 milijardu dolara, što je za 4,3 odsto više u odnosu na prošlu godinu. Akcenat je, prema onome što smo vidjeli tokom sajma CES 2021, stavljen na striming usluge i digitalne zdravstvene uređaje.

„Pandemija nas je primorala da odustanemo od tradicionalnog CES-a i transformišemo način na koji bismo okupljali tehnološku zajednicu. Iako sajam ove godine izgleda drugačije, on je u osnovi isti i bazira se, kao i do sada, na inovacijama, povezivanju i saradnji u tehnološkoj industriji. Međutim, dodatno je pokazao i vrijednost digitalnog povezivanja, sfere koja će samo napredovati“, istakao je Geri Šapiro, predsjednik i izvršni direktor CTA.

Svim ovogodišnjim izlagačima, a bilo ih je skoro 2.000 iz cijelog svijeta, zajedničko je to da su predstavili svoje inovacije kojima nastoje osigurati bolju budućnost, nebitno na koju sferu svakodnevice se odnose. Tako su predstavnici brojnih startapa (njih skoro 700 iz 37 zemalja), ali i velikih tehnoloških kompanija, prikazali svoje inovacije iz domena mobilne tehnologije, kao i one za zabavu, pametni dom, iz AI tehnologije ili za digitalno zdravlje.

Novi uređaji, novi trendovi. Virtuelnim putem prikazano je mnoštvo ideja, inovacija i gotovih proizvoda koji bi u budućnosti trebalo da olakšaju svakodnevnicu. Široj javnosti su, naravno, najzanimljiviji bili noviteti poput LG-jevog frižidera koji pravi ledene okruglice ili maskofona, uređaja koji predstavlja kombinaciju maske za lice, slušalice i mikrofona koji su spojeni s mobilnim uređajem.

BOGATSTVO TEMA

Teme ovogodišnjeg sajma bile su 5G, 3D ispis, vještačka inteligencija, proširena i virtualna stvarnost, vozila i automobili, video-tehnologije, IoT, gejming i e-sport, tehnologija koja prati finansijsko poslovanje, dronovi, a svakako nisu izostala ni predstavljanja brojnih novih modela telefona, tableta, laptopa i sličnih uređaja.

Tokom više od 100 sati konferencijskog programa, svoje znanje i stavove podijelili su brojni lideri iz ove industrije, koji su predstavili svoju viziju budućnosti te najavili brojna tehnološka dostignuća, koja će i te kako uticati na svijet kakav sad poznajemo.

Tako je, recimo, Hans Vestberg, CEO kompanije Verizon Communications, predstavio 5G iskustvo u sportu, obrazovanju, zabavi i izgradnji pametnih gradova. Koncept vazdušnog taksija (Cadillac eVTOL) predstavila je Meri Bara, predsjednica i izvršna direktorka General Motors-a (GM), dok je Dag Mekmilon, izvršni direktor Walmart-a, govorio o tome kako će AI i robotika promijeniti posao te razotkrio kako su se u kompaniji organizovali da bi zaposleni bili zdravi, a kupci zadovoljni.

Digitalni CES bio je prilika da se prvi put predstave startapi iz Nigerije i Rusije. Uz tehnološke gigante, poput kompanija TCL, LG, Panasonic, Sony i Samsung, inovacije su predstavile i one koje se nužno ne bave modernim tehnologijama, recimo, AARP, Bridgestone, Caterpillar, L'Oréal... Takođe, od ove godine na sajmu izlažu ASUS, BioIntelliSense, Bose, Sono Motors i Volvo Penta.

PANDEMIJA I IZAZOVI

Ipak, brojna pitanja i rješenja odnosila su se na to kako će izgledati stvarnost u postpandemijskom svijetu. Kao jedna od najvažnijih tema ovog virtualnog događaja, pandemija kovida 19 pokazala je kako su vodeće tehnološke kompanije odgovorile na izazove koje je ona donijela.

Pametne maske, roboti čiji je posao da dezinfikuju prostor, senzori koji otkrivaju prisustvo virusa u tijelu, brojne su inovacije posvećene borbi s pandemijom predstavljene tokom ovogodišnjeg CES-a.

Inovativnost je isticana i kada je riječ o onlajn svijetu, na način da će se u budućnosti sve više pažnje poklanjati zaštiti privatnosti korisnika/potrošača, što se naročito odnosi na društvene mreže.

Tokom sajma predstavljene su najbolje ideje, odnosno tehnološka rješenja koje je u kategorijama „Digitalno zdravlje u istočnoj Africi“, „Otpornost na katastrofe i klimatske promjene u Indiji“ i „Rodna ravnopravnost širom svijeta“ izradio prošlogodišnji Global Tech Challenge. Uz to, odobreno je ulaganje od 10 miliona dolara u rad Plum Alley fonda, koji je posvećen podršći naprednih tehnoloških i zdravstvenih kompanija.

Najavljen je da će CES 2022 biti održan od 5. do 8. januara naredne godine, uz nadu da će izlagači i posjetioci, uz onlajn oblik, ponovo imati priliku da u inovacijama uživaju kako su prevashodno i navikli - uživo.

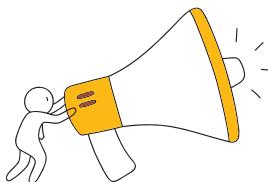
CES JE PREMIJERNO ODRŽAN U JUNU 1967. GODINE U NJUJORKU. OD TADA, NA OVOM SAJMU SU PREDSTAVLJENI NEKI OD REVOLUCIONARNIH UREĐAJA:

Video-rikorder (VCR), **1970.** / Prvi mobilni telefoni, **1983.** / Microsoft Xbox i plazma TV, **2001.** / HD radio, **2004.** / IP TV, **2005.** / OLED TV, **2008.**

NASLOVI

PIŠE: DIJANA GAJIĆ

SAMSUNG

Kompanija Samsung uskoro će pustiti u prodaju Galaxy Watch 4, i to brže nego što smo očekivali.

Prema nekim informacijama, ova verzija pametnog sata imaće integriran monitor koji mjeri glukozu u krvi. Monitor nivoa glukoze biće od velike pomoći osobama sa dijabetesom.

Google

GOOGLE

Google je objavio kako, nakon što ukine takozvane kolačiće trećih strana, neće uvoditi alternativne načine praćenja aktivnosti korisnika ovog pretraživača. Štaviše, naša privatnost će biti dodatno zaštićena. Kompanija neće odustati od targetiranja publike, samo će prestati da koristi invazivne metode prikupljanja podataka.

APPLE

Apple će dugo najavljujivane planove za mixed-reality headset realizovati tokom 2022. godine. Pored toga, kompanija trenutno razvija AR naočare, koje će plasirati na tržiste sredinom 2025. godine, dok nam AR sočiva stižu između 2030. i 2040. godine.

SPOTIFY

Najpopularniji audio-striming servis najavio je da će krajem ove godine omogućiti slušanje muzike u originalnom kvalitetu. „Hi-fidelity“ zvuk već nude Amazon, Deezer i Tidal, dok Apple Music još nema ovu opciju, niti je ona u najavi.

MICROSOFT

Kompanija Microsoft ove godine kupila je kompaniju ZeniMax Media, kao i Bethesda Softworks, jedan od najvećih izdavača video-igara, i to za vrtoglavih 7,5 milijardi dolara. Time će ponuda za Xbox Game Pass biti obogaćena nekim od najpopularnijih naslova među gejmerima, kao što su „Fallout“, „The Elder Scrolls“ i „Doom“.

BRENDOVI KOJIMA VJERUJEMO

PONUDA KAO IZ BAJKE

HUAWEI P SMART 2021

PRIPREMIO: DARKO BAJIĆ

Vrhunski telefoni u m:tel ponudi i Preplata+ tarife za uživanje u komunikaciji

Elegantan dizajn, rafinirana izrada i dinamična boja Huawei P Smart 2021 telefona učiniće da ga zavolite već na prvi pogled.

Sa velikim ekranom, odličnom autonomijom i drugim sjajnim karakteristikama, ovaj model kreiran je da bude efikasan i osvoji srca što većeg broja korisnika.

Baterija velikog kapaciteta od 5.000 mAh u kombinaciji sa AI algoritmom za uštedu energije bez napora će vam omogućiti zabavu koja će dugo, dugo trajati.

Velikom ekrานу од 6,67 inčа najviše će se obradovati mlađa populacija, ali će on privući pažnju i ostalih. Sam kvalitet i vrhunska rezolucija ekrana su jedan od glavnih aduta Huawei P Smart 2021 telefona.

Sa četiri AI kamere bićete spremni za istraživanje u svakom trenutku. Zabilježite svoje najbolje trenutke, kamera visoke rezolucije od 48 MP snimiće ih u živopisnim i ultrajasnim detaljima. Supernički režim uhvatiće ljepotu svakog trenutka, čak i pri slabom svjetlu, a 120° sočivom ultraširokog ugla napravite

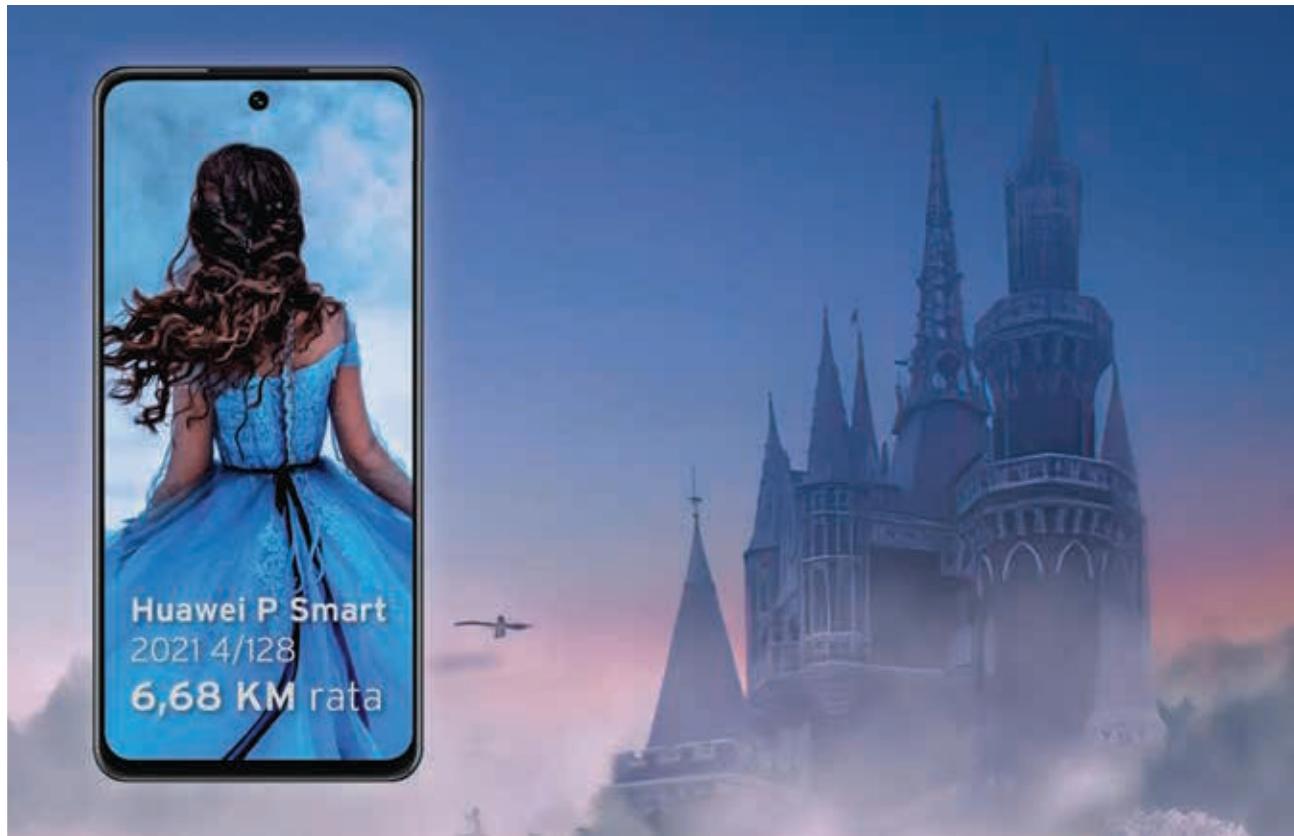
fotografije velikih objekata ili grupe ljudi u punom pogledu.

Istovremeno pokretanje aplikacija omogućiće vam 4 GB RAM memorije, a odličnih 128 GB interne memorije donosi više nego dovoljno prostora za sve vaše omiljene video-zapise, fotografije i igrice.

Za neograničene razgovore, Huawei P Smart 2021 telefon iz m:tel ponude spojite sa Pretplata: S+ tarifom i biće vaš po cijeni od 38,36 KM, a ostatak platite na 23 rate od samo 6,68 KM.

Ukoliko više volite da surfujete, Huawei P Smart 2021 vam preporučujemo po istoj cijeni uz Pretplata: S Net+ tarifu sa mjesечnim bonusom od 20 GB mobilnog interneta.

Izaberite Pretplata tarifu po sopstvenoj mjeri, a više informacija o Huawei P Smart 2021 telefonu potražite na www.mtel.ba ili besplatnim pozivom na 0800 50 000.

PRIČA O USPJEHU

KARL PEI

ONEPLUS PA NIŠTA

PIŠE: DAVID JOJIĆ

Inovator koji je sa jednim koferom u ruci prodao milion telefona

Jedan od najvećih internet preduzetnika Karl Pei, koji je osnivač kompanije OnePlus, poznate po proizvodnji pametnih telefona, najavio je svoj novi projekat simboličnog naziva Nothing (Ništa).

Karl Pei rođen je u Pekingu, 11. septembra 1989. godine, nakon čega se odmah preselio sa roditeljima u SAD, a svega nekoliko godina kasnije sa porodicom se odselio u Švedsku, gdje je i odrastao. Brzo je odustao od fakultetskog obrazovanja te odlučio da započne posao sa punim radnim vremenom u kineskoj industriji pametnih telefona.

Prije nego što je osnovao sopstvenu kompaniju OnePlus, u saradnji sa preduzetnikom Pitom Lauom, kratko je radio i za Nokia-u, kao i za brend Oppo. Kako nije bio zadovoljan svojim položajem u ovim kompanijama, tada mladi inovator odlučio je da pokrene svoju kompaniju, što je u tom trenutku bio veoma rizičan potez. Ipak, trud se isplatio i brend OnePlus stekao je globalnu popularnost.

Pei je priznao da je njegov cilj bio da proda 50.000 primjeraka prvog OnePlus telefona, međutim do kraja prve godine njegova kompanija isporučila je više od milion telefona korisnicima širom svijeta.

Karl Pei naišao je na osude kada je odlučio da prekine školovanje. Međutim, kada je 2013. debitovao njegov telefon OnePlusOne, prodavan je po znatno nižoj cijeni od konkurenциje, zbog čega je samo u prvoj godini donio 300 miliona dolara zarade.

Kada su ga mediji intervjuisali 2015. godine u Njujorku, rekao je da je jedan od razloga zbog kojih je pokrenuo svoju kompaniju činjenica da na tadašnjem tržištu pametnih telefona nije postojao telefon dovoljno dobar da zadovolji njegove potrebe. Priznao je da mu nije bio cilj da zavlada globalnim tržištem, već isključio tržištem u Kini.

„To je bio eksperiment. Ušli smo na globalno tržište samo da vidimo šta će se desiti. Radili smo šta smo poželjeli i ubrzo je prodaja prevazišla granice Kine“, rekao je tada.

Mladi inovator je po predstavljanju svog prvog telefona krenuo na putovanje tokom kojeg je promovisao OnePlus. Mjesecima je bio na putu, a u svom koferu imao je samo devet istih majica. Putovao je Uberom i spavao u jeftinim hostelima. Da bi se njegov telefon našao na tržištu, radio je od jutra do večeri i dnevno imao samo jednu pauzu od 20 minuta.

Brend OnePlus ušao je u istoriju kao proizvođač najboljih povoljnijih pametnih telefona, a nakon dugih sedam godina, Pei je odlučio da napusti kompaniju i okrene se nekim novim koracima koji će kasnije dovesti do stvaranja novog brenda Nothing. Pei je priznao da se teška srca opršta od kompanije kojoj je bio zaštitno lice, ali da je vrijeme za nove izazove.

Nothing je tehnološka kompanija sa sjedištem u Londonu, a učešće u njenom razvoju već su potvrdili Apple inovator Toni Fadel, suosnivač Twitter-a Kevin Lin, generalni direktor Reddit-a Stiv Hafman i YouTuber Kejsi Neistat. Cilj kompanije je da predstavi novu liniju pametnih uređaja već u prvoj polovini ove godine.

„Misija kompanije Nothing je da ukloni barijere između ljudi i tehnologija i da stvori novu digitalnu budućnost. Smatramo da ponuda treba da bude lijepa, ali i prirodna, tako da će korisnik naših uređaja imati osjećaj prirode, odnosno ničega“, rekao je Pei povodom najave pokretanja kompanije.

Ono što još nije jasno u ovim najavama je vrsta uređaja koju će proizvoditi, iako su isplivali, doduše zvanično nepotvrđeni navodi, da će biti povezani s muzikom. Pei je u razgovoru za medije u SAD odbio da ponudi više detalja o tome kakve pametne uređaje će lansirati, takođe je odbio da iznese planove o tome s kojim će kompanijama sarađivati. Ono što je ipak potvrdio jeste da će Nothing imati proizvode širom različitih kategorija, uz mogućnost stvaranja sopstvenog eko-sistema uređaja.

„Trenutno radimo na stvaranju tima, tako da želimo da se fokusiramo na jednostavne kategorije. Ultimativna vizija potpune konekcije sa prirodom može doći samo kada naši proizvodi obuhvate više različitih kategorija“, istakao je Pei i dodao da će se više bazirati na proizvodnju hardvera.

Njegova želja je da proizvodi sopstvene komponente od samog početka, što će kompaniji olakšati poslovanje i neće se morati takmičiti sa konkurencijom. Mnogi vjeruju da se

ovom sistemu okrenuo iz razloga što su njegovi OnePlus telefoni u prošlosti kritikovani jer su imali mnogo sličnosti sa Oppo telefonima.

„Postoji razlog zašto na tržištu mnogi uređaji liče jedni na druge – to je zato što dijele mnoge zajedničke komponente i stvaraju se u istim blokovima. Kada želite da stvorite nešto novo i drugačije, najbolje je da krenete od početka sa čistim planom ispred sebe“, zaključio je Pei.

Kada je odlučio da pokrene liniju telefona OnePlus, imao je jasnú viziju – morali su imati vrhunske performanse po pristupačnoj cijeni.

OnePlus je trebalo da bude nešto skupljí od Xiaomi telefona i mnogo jeftiniji od modela proizvođača kao što su Apple i Samsung.

TESTIRAMO

SAMSUNG GALAXY A31

STVOREN ZA UŽIVANJE

PIŠE: DARKO BAJIĆ

Izaberite telefon iz popularne Galaxy A serije

Pristupačan model iz serije A, Samsung Galaxy A31 je fantastičan po mnogo čemu. Sjajan telefon iz srednje kategorije po svojim karakteristikama nudi i brojne napredne mogućnosti.

Sa fenomenalnom baterijom od **5.000 mAh**, Samsung A31 je pravi šampion u maratonu. Obezbijediće vam dugotrajan rad, a kada se konačno isprazni, bateriju dopunite pomoću brzog punjenja od 15 W.

Samsung A31 ima vrhunski ekran, kao stvoren za bioskop. Sa širokom razmjerom slike na ekranu od 6,4 inča uživajte u sadržaju od ivice do ivice. Gledajte omiljeni video-sadržaj ili igrajte igrice na perfektnom FHD+ Super AMOLED ekranu.

Još jedan od glavnih aduta ovog telefona je i fenomenalna **četverostruka kamera**. Napravite fotografije ultravisoke rezolucije pomoću glavne kamere od **48 MP**, koje će biti oštре i jasne i danju i noću, a ultraširokom kamerom od

123° uhvatićete mnogo više nego što možete sagledati golim okom.

Makrokamera pravi jasne i kvalitetne snimke kako bi se naglasili i najfiniji detalji krupnog plana, a zahvaljujući dubinskoj kameri, ono što fotografišete biće u centru vaše fotografije.

Za zadivljujući dnevni izgled, prednja kamera od **20 MP** telefona Galaxy A31 pruža jasne fotografije visoke rezolucije. A uz Live fokus, koji blago zamagljuje pozadinu, vaše lice će postati glavna zvijezda.

Naručite Samsung Galaxy A31 u m:tel web shop-u ili pozivom na broj telefona 0800 50 000. Dostava telefona je besplatna.

I ostale telefone Galaxy A serije, omiljene među mnogim korisnicima, možete pronaći u m:tel ponudi, a za više detalja posjetite www.mtel.ba.

Za novi početak!

ONEPLUS NORD
8/128 - GRAY ONYX

m:tel

imate prijatelje!

ONEPLUS

NOTIFIKACIJE

PIŠE: MARINELA TALIĆ

„Instagram

Iz Instagrama takođe najavljaju nove alate poput posebnih audio-funkcija koje bi korisnicima trebalo da postanu dostupne u narednim mjesecima. U pitanju je funkcija pod nazivom „Live Rooms“, koja omogućava razgovor najviše četiri učesnika u živom video-pozivu, umjesto dosadašnja dva. Ova opcija ima za cilj da podstakne korisnike da pokreću svoje podcast-e, formiraju muzičke grupe ili se na neki način udružuju putem platforme. Konačan rezultat izgleda veoma poznato s obzirom na to da postoji sličnost sa drugim aplikacijama kao što su Zoom ili Clubhouse.

„WhatsApp

Zbog uvođenja novih pravila privatnosti, WhatsApp je suočen sa odlaskom velikog broja korisnika. Da bi spriječila odliv, ova mreža pokušava da zadriši što veći broj postojećih korisnika, ali i da pokuša da privuče nove. Ovoga puta u pitanju je novina da je u okviru WhatsApp desktop aplikacije za Windows i Mac sada moguće obavljati video i gorovne pozive. Zasad su pozivi mogući samo između dva sagovornika, a najavljeno je da će uskoro biti dostupni i grupni. Iz kompanije naglašavaju da su pozivi zaštićeni „end-to-end“ enkripcijom.

„Clubhouse

U moru novih aplikacija i društvenih mreža ovih dana se sve više govori o jednoj novoj, čija popularnost vrtoglavno raste. Riječ je o Clubhouse-u – audio-društvenoj mreži koja vam omogućava da slušate i razgovarate sa drugim ljudima o raznim temama kroz sobe (rooms) u kojima možete učestvovati kao govornik ili samo kao slušalac. Vrlo je slično slušanju podcast-a, s tim da se ovdje korisnici mogu uključiti uživo u bilo kojem trenutku, ali uz dodatnu dozu ekskluzivnosti, jer za Clubhouse je potrebna pozivnica. Aplikacija je zasad dostupna samo na iOS uređajima.

„Twitter

Twitter testira mogućnost slanja direktnih govornih poruka koje mogu trajati do 140 sekundi. Po ugledu na Clubhouse, korisnici Twitter-a će moći direktno sa svog pametnog telefona otvoriti vlastitu sobu i pozvati druge korisnike na razgovor ili se pridružiti drugim sobama i razgovorima. Takođe, trenutno je u fazi i testiranje „Undo Send“ funkcije, koja poništava objavljivanje twita. Ova kompanija donosi nam i novine u vezi sa sigurnošću, jer u posljednjoj nadogradnji uvedeno je automatsko blokiranje profila. Svi profili koji promovišu uvrede, govor mržnje ili na drugi način krše pravila ove društvene mreže, biće automatski ugašeni.

„Google

Alphabet, u čijem je vlasništvu Google, donio je odluku da neće više pratiti korisnike „kolačićima“. U planu je da „kolačići“ odu u istoriju sljedeće godine, kad će ih Google izbaciti iz Chrome internet pregledača. Međutim, to ne znači da više neće biti nikakvog praćenja internet saobraćaja i ponašanja korisnika. Google već uveliko testira druge načine koji bi mu osigurali da nastavi plasiranje ciljanih oglasa velikoj grupi interesnih korisnika. Jedan od njih je Federated Learning of Cohorts (FLoC), koji bi tokom ove godine trebalo da stigne u Chrome da bi se testiralo kako će tačno raditi.

SOCIAL SPACE

TELEPATH

LJUBAZNA DRUŠTVENA MREŽA

PIŠE: GORANA DIVJAK

Osnivači smatraju da je ispravnost zajednice bitnija od broja korisnika

ako se čini da nove platforme rastu kao gljive poslije kiše i da je „ekskluzivnost“ udica na koju i dalje uspješno „pecaju“ korisnike, svjedoci smo da društvene mreže iz godine u godinu postaju sve manje društvene. Na njima svakodnevno gledamo negativne komentare, prozivke, lažne vijesti pa i otvoreni govor mržnje. Stoga se zapitajmo - da li dozvoliti da sve ode unedogled ili su internet korisnici ipak spremni na to da postanu ljubazni?

Odgovor na ovo pitanje će nam dati ni manje ni više nego još jedna socijalna platforma - Telepath.

Posljednjih mjeseci nemoguće je zaobići vijest o Clubhouse-u, pa tako ni ovaj tekst neće biti izuzetak. Jer, još u julu prošle godine, usred uspona te aplikacije, korisnici su se počeli žaliti na uzneniranje drugih članova. Ipak, prašina se najviše digla kada je u jednoj od chat soba dozvoljena rasprava o antisemitskom sadržaju. To je dodatno podstaklo nekadašnje zaposlenike Quora-e da osmisle društvenu platformu koja će se bazirati na - ljubaznosti.

UKOLIKO ŽELITE DA POSTANETE KORISNIK TELEPATH-A, MORATE PRVO PRISTATI NA PRAVILA ZAJEDNICE, A NEKA OD NJIH GLASE:

Koristi svoje pravo ime, ne pretvaraj se da si neko drugi.

Budi ljubazan.

Ne budi zao.

Nemoj da napadaš ljudi ili da vrijedaš ono što objavljuju.

Zabranjeno je vrijedanje ljudi po nacionalnoj, vjerskoj, etničkoj i polnoj pripadnosti.

Zabranjeno je dijeljenje nasilnog i pornografskog sadržaja, kao i širenje lažnih vijesti.

U pitanju su Ričard Henri i Mark Bodnik, koji smatraju da je postizanje umjerenosti i ispravnosti zajednice bitnije od broja korisnika. Osnivači ne kriju da su nostalgični za ranim danima interneta - kada su se ljudi povezivali u manje zajednice i sticali poznanstva koja su prerastala u stvarna prijateljstva u oflajn svijetu. To je zapravo ono što sada žele da postignu svojom aplikacijom.

Možda baš zbog toga Telepath ne planira da otvori svoja vrata svima, već se vodi politikom „pozivnica“, baš kao gorepomenuti Clubhouse. Iako je još u beta fazi, zainteresovani mogu da se prijave na listu čekanja i to ostavljanjem svog broja telefona i pravog imena i prezimena. Na ovaj način osnivači žele da onemoguće pojavu botovskih naloga i povratak blokiranih ljudi na mrežu.

Iako se pozicionira kao ljubaznija, sveobuhvatnija mreža, naglašavajući da treba unaprijed uspostaviti osnovna pravila, ova platforma nije fokusirana na kreiranje novog formata, kao što je to slučaj sa TikTok videom ili Snapchat-ovim Story formatom. Naizgled, riječ je o još jednom feed-u za skrolanje.

A KAKO SVE TO IZGLEDA?

Prvi koraci nakon registracije su da pronađete i zapratite druge korisnike, slično kao na Twitter-u, a potom da se pridružite različitim zajednicama zasnovanim na interesima, u kojima kreirate objave - kao na Reddit-u.

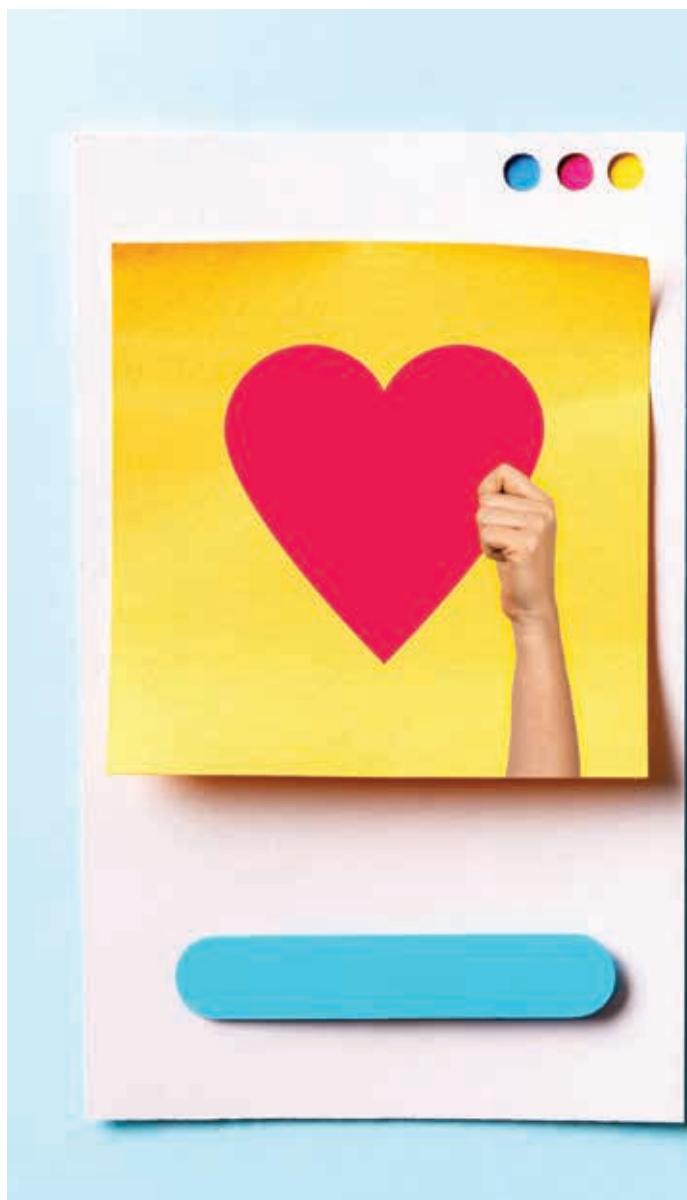
Da ne bude kao da je baš sve „već viđeno“ - sav sadržaj sa Telepath-a nestaje nakon 30 dana. Na taj način нико ne može da „iskopa“ vaše stare postove i da vas proziva zbog njih ili ih iskoristi protiv vas. Takođe, Telepath ima ono što Facebook korisnici priželjkuju godinama - prilikom čitanja postova možete označiti da li vam se sadržaj sviđa ili ipak ne, a prisutne su i druge opcije poput: „replay“, „mute“, „block“ i „flag“.

ŠTA KADA NEKO PREKRŠI PRAVILA?

Ukoliko se desi da neko od korisnika prekrši pravila, moderator ga neće automatski banovati, već može od korisnika zahtijevati da ukloni ili uredi određeni post. Međutim, kada korisnik više puta prekrši pravila ili ako da do znanja da to čini svjesno, biće mu zabranjeno dalje korištenje platforme. Zbog budnog oka moderatora, teško je da neka stvar postane viralna, a da nije ranije upraćena, za razliku od Facebook-a i Twitter-a, koji naknadno moraju da rješavaju „probleme“.

Ipak, ljubaznost ne podrazumijeva izostanak stava i argumentovane kritike, pa tako ovu mrežu ne čine samo osmijesi i izbjegavanje šakaljivih tema. Postupanje sa javnim ličnostima je nešto drugačije, jer korisnici imaju pravo da iznesu svoje mišljenje ili nezadovoljstvo u vezi sa pitanjima koja su od značaja za društvo, pa i da kritikuju političare i poznate osobe.

Još nije poznato na koji način kompanija planira da nađe sredstva za finansiranje, ali vjeruju da postoje investitori, pa i korisnici koji će prepoznati pravu vrijednost ove platforme. Nade svakako ima, jer su se i uhodanije zajednice poput Quora-e i Reddit-a borile sa istim problemom.

SAMSUNG

Galaxy S21 Series 5G

Slika je simulirana.

Dostupno samo za 4G/LTE i starije verzije mreža.
Povezivanje na 5G biće moguće nakon implementacije
5G softvera i mrežne infrastrukture.

imate prijatelje!

www.mtel.ba

korisnički servis 0800 50 000

mtelbih

mtelimateprijatelje

MREŽA

TRENDJOVI U INFORMACIONIM TEHNOLOGIJAMA U 2021. GODINI

Dodati nešto posebno za prethodnu godinu, bilo bi više nego nezahvalno.

Uticaj pandemije na način življenja i radnih procesa biće sigurno revolucionaran. Obim, posljedice i šanse koje nas očekuju u narednom periodu niko ne može sa sigurnošću predvidjeti.

PIŠE: SRĐAN BJELIĆ

Nakratko se vratimo na početak prošle godine. U prvom naletu i spoznaji pandemije kao svakodnevnice, mogli smo identifikovati da dolazi period onlajn alata, prvenstveno u domenu održavanja sastanaka i konekcija na svim nivoima u kompanijama, sve do poslovno-tehničkih relacija s partnerima.

Svjetski renomirane kompanije identifikuju rast korištenja svojih alata, rapidnije korištenje koje se nije udvostručilo, već je nekoliko stotina procenata veće. Ukoliko dođe do stabilizacije pandemije i vraćanja „na stari“ način komunikacije, ovi onlajn alati sigurno će ostati zastupljeni u radnom procesu, i to u velikom procentu. Sa stanovišta uštede, pogodnosti su mnogobrojne: ušteda goriva, putnih troškova, smještaja, brzina i efektivnost, dostupnost i slično. Sa neke druge strane održivosti privrede i poslovnog okruženja pokazatelji se mogu drugačije posmatrati.

Identifikovan je pojam, odnosno resurs kriznog štaba, kao osnovne poluge i instance za nesmetano radno okruženje. Sa ove tačke, mišljenja sam da krizni štab više nije vanredno tijelo koje će se pojaviti u nekom periodu radnog životnog vijeka preduzeća. Nova svakodnevica i način poslovanja krizni štab stavljaju kao standardnu polugu u radnom danu. Ujedno, novo vrijeme ubrzano identificuje liderе i proaktivne kao osobe koje će morati još više da rade, a sa druge strane, svi koji nisu spadali u ovu kategoriju, moraće se konsolidovati i okrenuti novom ophodenju prema poslu i radnim procesima.

Neizbjježno dolazimo do IT sfere u domenu povećanja radnog osoblja i opreme za korištenje. Prema analizi potrebnih vještina za softversku industriju u BiH, koju je sproveo UNDP u saradnji sa Bitallince-om, IKT je jedan od najbrže rastućih sektora u BiH. Na kraju 2019. godine u IT industriji u BiH bilo je zaposleno 6.266 osoba, a u

2012. godini 2.020 osoba. Zaposleni u IT sektoru imaju 71,77% veću platu u odnosu na prosječnu neto platu. Ove vrste plata u IT-ju osjetno brže rastu u odnosu na ostatak ekonomije. U periodu od 2012. do 2019. zaposlenost u IT industriji rasla je 10 puta više u odnosu na ostatak ekonomije.

Analizirajući 2020. godinu, ove brojke su sigurno veće.

Na osnovu navedenog, sad već možemo samouvjereni predviđati 2021. godinu i prognozirati.

Kad se pogleda svaki aspekt na mikronivou i makronivou, tekuća godina u velikoj mjeri biće period korištenja mobilnih aplikacija koje su povezane sa payment dodatkom, tj. kroz nekoliko klikova imaćete adekvatan proizvod u svom vlasništvu - rezervisan, plaćen i kupljen.

Fundament da u svakom trenutku raspolažemo informacijom ili nekim proizvodom, bez obzira na to gdje se nalazi i u koje vrijeme, doveo je do ekspanzije aplikativnih sadržaja. Počevši od životnih namirnica koje naručujemo putem mobilnog telefona, web shop-a i slično, zatim dostave iz restorana i kad na sve to dodamo plaćanje komunalija i drugih računa pa nastavimo dalje sve do odvijanja radnih procesa, sigurno je da će aplikativni sadržaj imati primat.

Ukoliko isti model primijenimo na računare, tj. web izvedbe kao što su web shop-ovi, dobijamo zatvoren krug IKT eko-sistema, koji se manifestuje kroz savremen način poslovanja i življena.

Integracija dimenzije digitalne tehnologije u svim sferama našeg života predstavlja neizbjježan segment koji ćemo svi koristiti, samo je pitanje u kojoj mjeri.

BRENDOLOGIJA

KORISNIČKA PODRŠKA I MARKETING

- SAVRŠEN SPOJ

PIŠE: GORANA DIVJAK

Oba tima imaju isti zadatak – privući i zadržati korisnike

Jedan od većih problema s kojima se kompanije susreću direktna je posljedica neuvezanog djelovanja sektora za marketing i korisničku podršku. Jer, ako želite da prodaja raste, mušterije moraju biti zadovoljne.

Jednostavno zamislite situaciju - pozvani ste na ručak. Isplanirali ste vrijeme za taj dan, spremili poklon i, naravno, došli gladni. Pozvonili ste na vrata, a otvara vam prijatelj sa kiselim osmijehom na licu. U stanu im je haos jer je supruga počela sa generalkom. Ona nije znala za poziv, a on nije očekivao generalno spremanje stana. Mali nesporazum ili nepostojanje komunikacije?

Mislite da je to nemoguć scenario? Naravno da nije.

Upravo takve situacije znaju se događati na relaciji marketing odjel i korisnička podrška te one dovode do nezadovoljnih mušterija. Jer, kada potencijalnom kupcu danima iskače reklama za super proizvod na popustu i on konačno pozove broj za narudžbu, a sa druge strane mu uz izvinjenje saopštavaju da nisu sigurni na kakvu akciju misli, automatski ga gubite.

Naravno da to nikome nije u interesu, a najmanje vama. Nažalost, problem nije jednosmjeren i ne staje kod neinformisanosti korisničke podrške. Naprotiv, vraća se nazad do marketing odjela, koji treba da „gasi“ žalbe i kritike nezadovoljnih korisnika.

Zbog toga je nužno da dobro sagledate i analizirate trenutnu situaciju. Jer, kada svi sektori počnu djelovati uvezano i kada pružanje kvalitetne korisničke usluge

postane prioritet - počev od samog kvaliteta proizvoda, preko oglašavanja pa do isporuke - tek će tada kupci biti zadovoljni, a vi još više.

Ali, vratimo se na korisničku službu, čiji posao nije samo usluživanje i javljanje na telefon. Kvalitetna korisnička podrška pomaže vam da zadržite kupce koje je privukao dobar marketing, ali se brine i o tome da postojeći korisnici budu zadovoljni. Sigurno znate da je zadržavanje postojećih kupaca značajno povoljnije od sticanja novih. Zato mislite unaprijed i pokušajte da ih zadržite prije nego što požele da odu. Nemojte čekati istek ugovora ili pojavljuvanje problema kako biste izdvojili vrijeme za njih i ponudili im pogodnosti.

Istina je da danas sve veći broj potrošača bira društvene mreže za komunikaciju sa kompanijama. Ali, ma koliko kvalitetnog community menadžera imate u svom marketing timu, on, za razliku od tima korisničke podrške, nema potrebne resurse i nije obučen da podjednako efikasno riješi određene probleme. To, naravno, ne znači da komunikaciju na društvenim mrežama treba da vam vodi tim službe za korisnike, već da svakako treba da bude uključen u pomenuti proces i aktivno sarađuje sa marketinškim timom.

Iz toga automatski proizlaze i drugi benefiti. Kao sektor koji najbolje poznaje potrebe, probleme i interese mušterija, može pomoći marketing odjelu u kreiranju sadržaja koji je koristan pratiocima. Takođe, bez bliske saradnje marketing timu je teško definisati i razumjeti „buyer persona“-u, a što je neophodno za kreiranje efikasnih kampanja.

Da bi ponudili odgovor na sva potencijalna pitanja, zaposleni u službi za korisnike u svakom trenutku moraju biti upoznati sa promotivnim aktivnostima. A, kako ne bi došlo do uvodnog primjera, marketinška služba bi prije samog plasiranja novih kampanja i promocije posebnih pogodnosti trebalo da obavijesti korisnički tim o svim detaljima.

Treba imati u vidu da timovi za marketing i korisničku podršku imaju isti zadatak - privući i zadržati korisnike. I jedni i drugi imaju mnogo korisnih uvida koje treba međusobno da razmijene kako bi na što bolji način obavljali svoj posao.

Dakle, privlačenje novih korisnika je odgovornost cijele kompanije, a ne samo marketing tima. Prema riječima Džefa Bezosa (Amazon CEO), u nekadašnjem svijetu 30% vremena ulagalo se u sjajnu uslugu, dok se 70% vremena provodilo pričajući o tome. Danas je to obrnuto, ili bi barem trebalo da bude.

Kako je sticanje novih korisnika skuplje nego zadržavanje starih, fokusirajte se na povećanje retencije, jer

tako možete povećati prihode. To možete postići personalizovanom korisničkom podrškom na svim kanalima - prisnijim i dužim pozivima ili podsticanjem dodatne komunikacije na onlajn kanalima u koju će se uključiti oba tima. Autentična i iskrena korisnička podrška može biti vaš marketinški adut, što je dodatni podsticaj da se vaša kompanija fokusira na kvalitetno korisničko iskustvo.

Kada postignete taj cilj, povećavate šanse za generisanje pozitivnih recenzija kupaca - bilo na internetu ili putem usmene predaje. Ovaj vid marketinga je mnogo vjerodostojniji za potencijalne klijente nego bilo koja reklama koju osmislite za vlastiti proizvod ili uslugu.

Šta to znači za vaš biznis? Lakše dolazite do novih korisnika, a raste zadovoljstvo postojećih te su samim tim troškovi manji i prihodi nesmetano rastu. Zato dobro promislite. Kada marketinška služba nauči da razmišlja kao služba za korisničku podršku, ali i obrnuto, učinićete ogromnu uslugu vašem brendu.

m:

S DRUGE STRANE

U DOBROM DRUŠTVU

SPORT

ARENA SPORT KANALI

PRIPREMILA: MILICA KONDIĆ

Najbolji svjetski sport u vašoj dnevnoj sobi

Ukoliko se profesionalno ili rekreativno bavite sportom, ili jednostavno volite sport i pratite svjetske utakmice i lige, Arena Sport kanali su prava adresa za vas. A kada je riječ o najvažnijoj sporednoj stvari na svijetu, za vas imamo pravu poslasticu - jer upravo Ligu šampiona i Ligu Evrope možete gledati od sredine 2021. godine samo na Arena Sport kanalima.

Veoma nam je važno da u okviru ponude kompanije m:tel pružimo svojim korisnicima najkvalitetnije sadržaje, kao što su vrhunski serijski, filmski, dokumentarni, informativni, ali i najkvalitetniji i najpopularniji sportski sadržaji. Tako je dugačak spisak najprestižnijih sportskih sadržaja koji se mogu

pronaći u ponudi kompanije, poput NBA lige, Super lige Srbije, Premier lige BiH, utakmica italijanske Serije A, francuske Lige 1, kao i drugih važnih sportskih događaja, poput rukometnih, vaterpolo i odbojkaških utakmica, utakmica ABA lige...

Takođe, već od sljedeće sezone ovom dugačkom spisku utakmica koje ćete moći da pratite na Arena Sport kanalima pridružujemo i utakmice španske Primera lige.

Arena sport kanali nalaze se u osnovnom IPTV paketu te u m:SAT paketima kompanije m:tel, ali ih možete pronaći i u okviru Arena Cloud aplikacije, o čijoj aktivaciji možete više pročitati u ovom izdanju magazina.

U DOBROM DRUŠTVU

MAJA DODIG

PUBLIKA SVAKODNEVNO POTVRĐUJE NEOPHODNOST NAŠEG RADA

PIŠE: VERA KUKRIĆ

*Glumački ansambl ostaje najveći potencijal nacionalnog teatra, ističe direktorka
Narodnog pozorišta RS*

Baš u vrijeme kada je pandemija poprimila veoma velike razmjere, a mogućnost kreativnog izražavanja naišla na još veće kočnice i prepreke, Narodno pozorište Republike Srpske (NP RS) dobilo je novu direktorku.

Maja Dodig diplomu Akademije umjetnosti u Banjaluci stekla je 2002. godine, na Odsjeku za likovnu umjetnost - Smjer slikarstvo, gdje je odbranila i magistarski rad. Redovni je profesor na Arhitektonsko-građevinsko-geodetskom i Tehnološkom fakultetu Univerziteta u Banjaluci.

Već više od godinu dana upravlja kormilom NP RS, a svi znamo da, od početka prošle godine pa sve do danas, vode nisu bile nimalo mirne.

Na čelo NP RS došli ste u jeku pandemije. Već to je bio dovoljan izazov, ali ih je, vjerovatno, bilo i više. Šta je najveća odgovornost koju nosi funkcija direktorke nacionalnog teatra?

Funkcija direktora podrazumijeva niz odgovornosti, za mene odgovornost počiva na ljubavi prema umjetnosti i svijesti da bi nacionalnom teatru Republike Srpske trebalo i da služite.

Uprkos izazovima, u NP RS aktivnosti nisu stale. Mnogo toga ste, kao kolektiv, uradili u godini iza nas. Na koje uspjehe ste naročito ponosni?

Sa ponosom možemo da istaknemo da smo među rijetkim pozorištima u regionu uspjeli da realizujemo značajne i obimne projekte - „Derviš i smrt“, autora Meše Selimovića, a čiji je reditelj Dejan Projkovski, zatim „Zlatno doba“, čiji je autor i reditelj Željko Stjepanović. Bez obzira na izazove djelovanja zbog pandemije virusa korona, od maja prošle godine radimo i uspješno smo se prilagodili novim okolnostima. Takođe, u toku jula 2020. godine predstave su igrane na krovu našeg pozorišta.

Bilo je tu i nagrada?

U protekloj godini naš umjetnički sektor ovjenčan je sa devet festivalskih nagrada, a tekuću godinu počeli smo premijerom predstave „Stranci u noći“, autorke Ane Đorđević, koju je režirala Slađana Kilibarda.

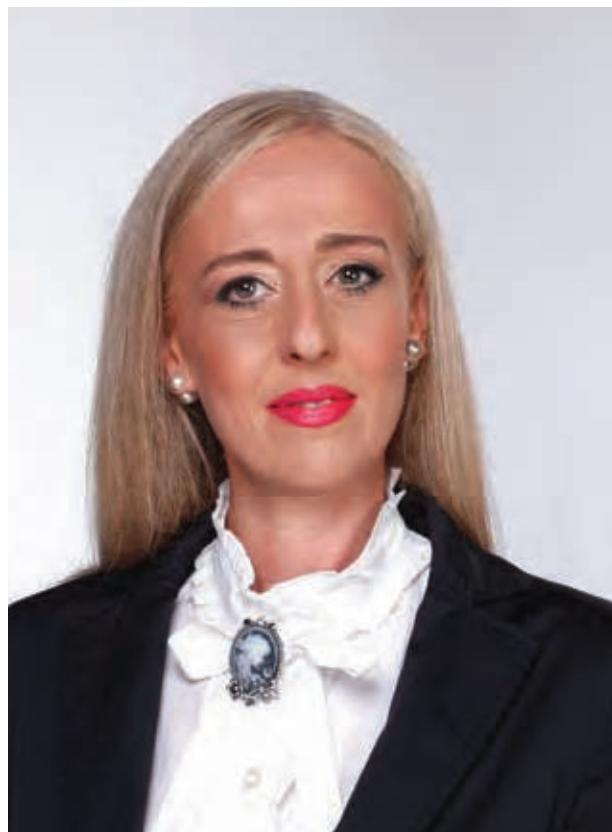
NP RS je upravo, u za sve izazovnoj 2020., obilježilo 90 godina postojanja. U čemu vidite najveći potencijal te kulturne institucije?

Naš potencijal je u kvalitetu umjetničkog sektora, izuzetnom glumačkom ansamblu.

~~~~~

Koliko Narodnom pozorištu RS, kao jednoj od najvažnijih institucija kulture u okruženju, znači podrška velikih kompanija poput m:tel-a?

Kompanija m:tel i Narodno pozorište Republike Srpske su izgradili, mogu slobodno da kažem, prijateljski odnos i na svaku našu molbu m:tel je tu za nas, na čemu smo mu beskrajno zahvalni. Dugogodišnja podrška ove kompanije našoj pozorišnoj kući u vidu sponzorstva cijelih sezona, kao i Teatar festa „Petar Kočić“, nije i ne ostaje jedina podrška koju dobijamo od m:tel-a. Ilustracije radi, u našem najnovijem projektu, predstavi „Stranci u noći“, koja je premijerno izvedena 26. februara, kompanija m:tel nam je darovala sedam mobilnih telefona koje glumci koriste tokom izvedbe.

Svi smo na različite načine osjetili posljedice prethodne godine, koja je za sve nas bila zahtjevna i teška. Šta je to značilo za praktičan rad pozorišta?

Svi segmenti našeg društva osjete posljedice, naši glumci su, u skladu sa preporukama, znatno izloženiji, jer su na sceni bez maski i na prvom mjestu izražena je briga za njihovo zdravlje. Kada je u pitanju finansijski aspekt, pretrpjeli smo značajne gubitke i neophodan nam je podsticaj.

Sve može da se zaustavi na neko vrijeme, ali kreativnost i umjetnički duh ne miruju. Šta mislite, kome je za vrijeme nemogućnosti izvođenja predstava bilo teže - glumcima ili publici?

Naši glumci su angažovani sve vrijeme, u maju protekle godine organizovali smo snimanje na maloj sceni „Petar Kočić“ i emitovali putem digitalnih platformi. Međutim,

naši glumci su jedva čekali trenutak igranja na velikoj sceni, uz prisustvo publike, a publika svakodnevno potvrđuje neophodnost našeg rada, jer su nam sva mjesta, u skladu sa dozvoljenim brojem, popunjena.

Da li će publika ove godine moći, onako kako je navikla, da uživa u predstavama i glumačkim bravurama na Teatar festu „Petar Kočić“?

Teatar fest „Petar Kočić“ ove godine planiran je u redovnom terminu i nadamo se da će nam epidemiološke okolnosti dozvoliti realizaciju.

Postoji li neki poseban cilj ka kojem će biti usmjeren rad nacionalnog teatra u narednom periodu?

Nadamo se da će nam okolnosti dozvoliti da nove izuzetne projekte koje smo realizovali predstavimo na značajnim festivalima u regionu, a nakon toga i na međunarodnoj sceni.

U DOBROM DRUŠTVU

„ELECTRONIC CODE“, POBJEDNIČKI TIM 4.
„REGIONALNOG APP IZAZOVA“

APLIKACIJA LEAFY ZA NOVU EPOHU U POLJOPRIVREDI

Uspjeh ovih mladih programera i njihovog mentora je potvrda da je u IT-ju budućnost i da ne smijemo dozvoliti da se ona desi bez nas

PIŠE: JELENA PRALICA

Aleksandar i Bojan Dolić, učenici JU Saobraćajne i elektro škole Doboј, pod mentorstvom profesora Gorana Radojičića, stigli su do titule najboljih mlađih programera u sklopu ovogodišnjeg, četvrtog „Regionalnog app izazova“.

Oni su kao „Electronic Code“ predstavili aplikaciju Leafy, koja pomoći vještacke inteligencije i skeniranjem biljaka otkriva bolesti u poljoprivrednim usjevima, a poljoprivrednicima olakšava razmjenu proizvoda, ali i iskustava.

Učestvovali ste na svakom „Regionalnom app izazovu“, a ove godine vam je pošlo za rukom da pobijedite. Kakav je osjećaj biti dio najboljeg regionalnog tima među mlađim programerima?

Aleksandar Dolić: Nevjerovatan je osjećaj znati da smo nakon četiri godine truda i mnogo odricanja napokon postali pobjednička ekipa „Regionalnog app izazova“. To nam je bila želja od samog početka i napokon smo je uspjeli ostvariti, na što smo veoma ponosni i srećni.

Ovogodišnje takmičenje se zbog pandemije odvijalo onlajn? Da li je to na neki način uticalo na vaše aktivnosti?

Bojan Dolić: Zbog trenutne situacije aktivnosti smo prilagodili propisanim epidemiološkim mjerama, jer je nastava realizovana u grupama u trajanju od 20 minuta. To je jedan od razloga što smo na neki način više vremena posvetili ovom projektu, a na kraju i samoj pripremi za „Regionalni app izazov“.

Šta mislite, čime je vaša aplikacija Leafy osvojila naklonost žirija?

Aleksandar Dolić: Pri izradi smo se fokusirali na to da ideja koju smo osmisili bude inovativna i nešto što kod nas još nije dostupno. Izabrali smo ovu aplikaciju iz razloga što predstavlja jednu novu epohu savremene poljoprivrede koristeći vještacku inteligenciju kao osnovu i mislimo da je upravo sama ideja osvojila naklonost žirija.

Kada i zbog čega ste se zainteresovali za programiranje?

Bojan Dolić: Za programiranje smo se zainteresovali pred kraj osnovne škole, a dodatno kada smo dobili priliku da se takmičimo na „m:tel app izazovu“, gdje smo mogli da radimo na prvom „realnom“ projektu i da se upoznamo sa novim dostignućima u svijetu programiranja.

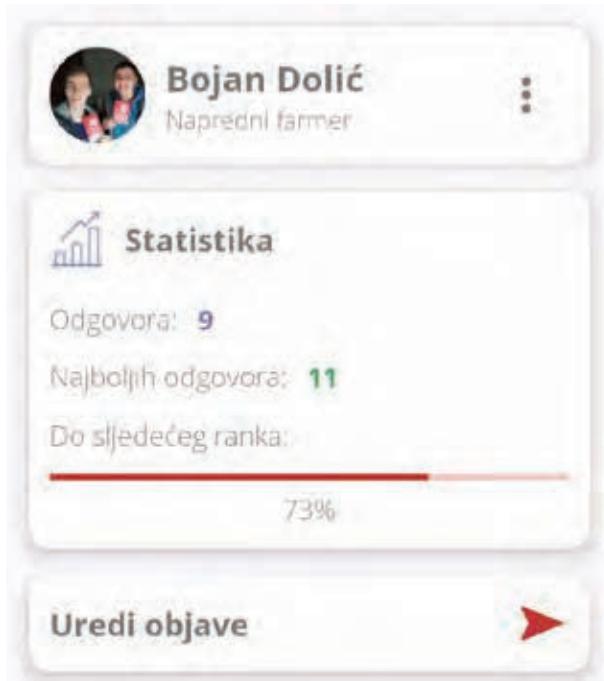
Sada, kad je takmičarski periodiza vas - čemu ste posvećeni?

Aleksandar Dolić: Tim „Electronic Code“ je i nakon takmičenja posvećen radu na novim aplikacijama. Trudimo

se da pratimo i učimo o najnovijim tehnologijama koje će nam koristiti pri izradi novih aplikacija, a pored

~~~~~
Koliko su ovakvi projekti, koje podržavaju velike kompanije poput m:tel-a, značajni za mlađe ljude punе ideja, a samim tim i njihove mentore?

Goran Radojičić: Kompanija m:tel je to prepoznala i podržala ulaganje u mlađe ljude, talente, kojima će ovakvi vidovi takmičenja i iskustva pomoći da napreduju u IT industriji. Zahvaljujemo kompaniji m:tel, koja nam je omogućila ovakav vid takmičenja, iz kojeg smo izašli kao pobjednici, ali prije svega bogatiji za neka nova iskustva i znanja. Za mlađog čovjeka, učestvovati u ovakvom projektu, pobijediti u jakoj konkurenciji i biti na vrhu, ravno je dodirivanju zvijezda. U narednim godinama učestvovaćemo novim idejama i kvalitetnijim aplikacijama i, nadamo se, još više napredovati.

toga dosadašnje projekte pokušavamo unaprijediti na inovativne načine i učiniti ih dostupnim korisnicima.

Planirate li i dalje biti aktivni na polju izrade aplikacija ili biste se ipak voljeli okušati i u nekim drugim, sličnim izazovima?

Aleksandar Dolić: Planiramo se baviti izradom aplikacija, ali smo uvijek spremni izaći iz zone komfora i okušati se u novim izazovima koji mogu biti zanimljivi i doprinijeti iskustvu te nam pomoći da savladamo nove tehnike pri rješavanju problema.

Učenici i vannastavne aktivnosti - koliko je jedna ovakva aktivnost značajna za unapređenje njihovih znanja i vještina?

Goran Radojičić: Vannastavnim aktivnostima učenici zadovoljavaju potrebu za druženjem, zabavom, rekreacijom, učenjem i sticanjem novih i dodatnih znanja, vještina i sadržaja. Tako tragaju za novim načinom dokazivanja i oslobođanja svojih stvaralačkih potencijala. Imaju bolji pristup radu, jer tada nastavnik učeniku može

Imate li neki savjet za svoje vršnjake – zašto bi bilo dobro da se i oni posvete programiranju?

Bojan Dolić: Programiranje je široka oblast i svako od njih bi trebalo da nauči osnove programiranja, jer budućnost definitivno zavisi od IT sektora. Uz to, programiranje može pružiti drugačiji pogled na svijet gdje svako od njih može doprinijeti rješavanju problema današnjice.

posvetiti više pažnje i učenik može doći do izražaja u oblasti za koju ima smisla i za koju je zainteresovan.

SKENIRAJ

Kukuruzna rđa (Puccinia sorghi)

Puccinia sorghi se često prvi put pojavljuje nakon svile kukuruza. Prvi rani simptom uključuje hlorotične mrlje na listu. Očigledni znak ovog biljnog patogena su zlatno-smeđe pustule ili kvrge na nadzemnoj površini biljne.

PROČITAJ

Grašak**Ječam****Krompir****Kukuruz**

Koliko su mladi zainteresovani za programiranje i kako ih podstaci da više učestvuju u sličnim aktivnostima?

Goran Radojičić: U vremenu u kojem živimo, programiranje je veoma važna stvar za nas i našu budućnost. Mladi ljudi su puni ideja i veoma su zainteresovani za programiranje. Podstaci ih možemo upravo ovakvim vidovima takmičenja, gdje oni pokazuju svoja znanja i vještine, maštu i kreativnost u radu i razmjени iskustava sa svojim vršnjacima.

Tehnologiju nije mnogo briga za nas i ona kroz globalnu mrežu ulazi u svaku poru društva oblikujući naše navike, a samim tim i nas same, a djeca su maksimalno uključena i prate promjene u IT industriji. Svakako se moramo spremiti za deceniju IT-ja! U IT-ju je budućnost i ne treba dozvoliti da se ta budućnost desi bez nas. A naša škola je to ozbiljno shvatila i trudimo se da idemo u korak sa novim tehnologijama te naši učenici, ne samo da ih prate, već učestvuju u kreiranju istih. Ove godine smo aplicirali

i kreirali tri aplikacije, na kraju smo imali sreće da jedna bude i pobednička.

Koliko Vama, kao mentoru, znači ta pobjeda?

Kad god se prijavimo na neko takmičenje, mi se vodimo parolom: „Bitno je učestvovati.“ To je zato što iz svakog takmičenja naučimo nešto novo, ali se nadamo i pobedi. Pobjeda nam znači mnogo, kako za nas, tako i za našu školu i grad. I meni lično mnogo znači kao podstrek za dalji rad u istim ili sličnim takmičenjima. To ipak nije samo lični uspjeh, zasluga je svih mojih kolega, uprave škole, jer kad ja imam vjetar u leđa, kad to moji učenici znaju, timskim radom se sve može, sve je lakše i uspješnije. Učestvovati u ovom takmičenju bilo je prije svega sjajno iskustvo. Ja, kao mentor, ponosan sam na svoje učenike i njihov odnos prema radu. Mogu samo reći da je sada za sve buduće učenike ljestvica podignuta visoko, ali čemo se uključiti svi u rad da bi rezultati uvijek bili najbolji.

TALENTI

TARIK DŽAMBIĆ

NJEGOVE SLUŠALICE ČITAJU MISLI

*Aplikacija kreira plejlistu sa onom muzikom koja će vam, prema raspoloženju,
najbolje odgovarati u tom trenutku*

PIŠE: JELENA PRALICA

Tariq Džambić 2019. godine osvojio je bronzanu medalju kao član bh. tima na Svjetskom Microsoft Office specijalističkom takmičenju u Njujorku, najvećem globalnom IT sertifikovanom programu.

Ipak, to je samo jedan u nizu uspjeha ovog studenta Fakulteta elektrotehnike u njegovoј rodnoј Tuzli, Smjer automatika i robotika. Zaljubljenik je u moderne tehnologije i inovacije, a jedna od njih je posebno zaintrigirala javnost - slušalice koje čitaju misli.

Čini se da si za nauku i tehnologiju zainteresovan od malih nogu. Šta je tačno probudilo i podstaklo taj interes?

Odrastao sam u kraju gdje nije bilo mnogo vršnjaka, pa sam većinu vremena provodio za računaram ili gledajući TV kanale kao što su Discovery, History Channel i National Geographic. Sve to je probudilo veliku želju za učenjem, pa sam, koristeći internet, koji je baš u to vrijeme počeo masovnije da se koristi u našoj zemlji, dodatno istraživao. Takođe, već sa devet godina rastavljao sam svoj računar i otklanjao eventualne kvarove na njemu i tako je sve počelo.

Zašto je dobro biti takmičarski nastrojen?

Taj takmičarski duh je ono što mene pokreće da budem bolja verzija sebe svaki dan i smatram da bez njega definitivno ne bih bio tu gdje sam danas. Kad nemam s kim, onda se takmičim sa samim sobom. U IT svijetu veoma je bitno posjedovati takmičarski duh zato što je on taj koji nam ne dozvoljava da se opustimo, nego nas tjeran redovno pratimo najnovije trendove i usavršavamo se, da stalno budemo bolje edukovani od konkurenциje.

Šta misliš, imaju li djeca i mлади u BiH priliku da se dovoljno upoznaju sa modernim tehnologijama (i trendovima) i na koji način to unaprijediti?

Smatram da kroz redovno, formalno obrazovanje, mлади nemaju baš priliku da se upoznaju sa tehnologijom na pravi način. Tehnologija je jednostavno toliko dinamična da bi se plan i program u obrazovnim ustanovama morao svakodnevno mijenjati kako bi upratio sve trendove. To, opet, nije opravданje da u određenim dijelovima naše zemlje djeca i mлади uče, recimo, o Windows XP operativnom sistemu u školama, za koji je podrška ugašena prije skoro sedam godina. A takvih i sličnih primjera ima mnogo. Na svu sreću, živimo u vremenu kad je internet široko dostupan gdje god da se okrenemo, a na internetu postoji beskraj materijala za učenje.

A koliko su, iz tvoj iskustva, mлади kod nas uopšte zainteresovani za tu oblast?

Kako koja godina protiče, sve više mладих se upušta u taj svijet. Nažlost, barem u mom gradu, i dalje postoji veoma veliki broj mладих ljudi koji se upisuju u medicinsku školu sa mišljenjem da ih čeka posao u Njemačkoj, iako je potražnja za kadrom u IT industriji mnogo veća. Iz tog razloga se svakodnevno trudim da promovišem IT sektor, pokažem mладим ljudima da je to vrlo lijep životni poziv i da postoje mnoge prilike za uspjeh i brzo napredovanje, a naravno, i dobru zaradu.

U svoj CV možeš upisati i brojne uspjehe sa takmičenja. Navedi neke tebi najznačajnije.

Većinu uspjeha koje sam postigao u svojoj karijeri postigao sam zahvaljujući mom timu koji broji šest članova. Upoznali smo se u srednjoj školi i vrlo brzo smo „kliknuli“ zajedno. Odlučili smo da se prijavimo na prvo timsko takmičenje koje je održano u Sarajevu, u organizaciji UN-a. Tu smo osvojili prvo mjesto inovacijom TraceBrace. To je označilo samo početak našeg niza uspjeha. Zasad brojimo sedam prvih mjeseta i dva treća, a svakako ne planiramo stati na ovome. Jedan od mojih ličnih uspjeha, na koji sam svakako ponosan, jeste bronzana medalja sa Svjetskog Microsoft Specialist IT takmičenja, na kojem učestvuje oko 1,5 miliona učenika i studenata iz 140 zemalja svijeta.

Jedan si od osnivača startapa TraceBrace. O čemu se konkretno radi?

TraceBrace je inovativan način prijave nasilja ili zlostavljanja. Kao što sam naziv kaže, uređaj je izveden

u obliku narukvice, koja ima svoj GPS, taster i alarm. Korisnik ovog uređaja bi u slučaju da je napadnut pritiskom na taster oglasio zaglušujući alarm te posao poruku u kojoj se nalaze GPS koordinate i poziv za pomoć nekom od zadatih brojeva (roditeljima, prijateljima, policiji...). To je naša prva inovacija, čiji smo prototip kreirali u toku 24-satnog UN hackathona.

I u inovacijama si dobar. Koje bi svoje dosadašnje radove izdvojio i zbog čega?

Meni najzanimljivija inovacija je aplikacija koju smo razvili za vrijeme Bicom Systems hackathona 2019. godine. Radi se o aplikaciji pod nazivom Cheffy. Ova aplikacija koristi prepoznavanje slika i uzoraka te vještačku inteligenciju, pa predlaže šta da skuvate sebi za jelo. Naime, sve što je potrebno jeste da vašim telefonom napravite fotografiju sastojaka koje imate na raspolaganju, a aplikacija će nakon obrade predstaviti listu recepata koje možete upotrijebiti koristeći upravo te sastojke.

Tu dolazimo i do slušalica koje čitaju misli, sa tvojim potpisom. Zvuči nevjerojatno pa objasni o čemu se zapravo radi.

Sama ideja za tu inovaciju proizašla je iz ličnih potreba. Naime, jedan od članova tima imao je takozvanog crva u uhu, pjevušio je stalno neku pjesmu, ali nije znao kako se zove. Tada smo došli na ideju da kombinujemo slušalice i senzore koji čitaju signale iz mozga i na osnovu toga vam predlažu muziku.

Uloga senzora je da prikuplja signale te da ih šalje u našu mobilnu aplikaciju na obradu. Tu se provuku kroz model koji smo lično trenirali te na kraju dobijemo izlaz koji se može porebiti sa pjesmama iz velike baze podataka. Na osnovu raspoloženja u trenutku kada slušate određenu pjesmu, naša aplikacija kreira plejlistu koja sadrži onu muziku koja će vam najbolje odgovarati u tom trenutku. Zbog toga su dobile naziv slušalice koje čitaju misli.

Da li one trenutno imaju i upotrebnu vrijednost?

Kreirali smo funkcionalan prototip te smo ga predstavili na nekoliko takmičenja i osvojili prva mjesta. Proizvod kao takav ima veoma široku primjenu, ali trenutno zbog cijene proizvodnje nije baš pristupačan za komercijalnu upotrebu. Sami dijelovi koštaju više od 150 dolara, ali nadamo se da će, kako tehnologija bude napredovala, cijena padati i omogućiti nam da nastavimo razvijanje ovih pametnih slušalica.

Koliko vjeruješ u neformalno obrazovanje?

Vjerujem da je veoma bitno napraviti pravilan odnos oba oblika obrazovanja. Kroz formalno obrazovanje možemo naučiti kako nešto napraviti, ali kroz neformalno obrazovanje učimo kako na najbolji način predstaviti i sebe, i svoje inovacije. Imati dobro razvijene komunikacijske vještine je korisno u svim sferama života, a nema boljeg načina za razvijanje „soft skills“-a od komunikacije sa drugim ljudima na raznim edukacijama, seminarima, radionicama i slično.

HILJADU RIJEČI

JANA KUVALJA

UMJETNOST ZA NOŠENJE

Dizajn i izrada nakita i upotrebnog keramika su njeno slikarsko platno

PIŠE: DIJANA GAJIĆ

Ukoliko ste ljubitelj umjetnosti, ne sumnjamo u to da ćete lako zavoljeti i „nosivu umjetnost“, koju stvara Jana Kuvalja. Likovna umjetnica uspješna, kako na polju slikarstva, tako i kao dizajnerka nakita, odvela je domaći dizajn na svjetske piste!

Ko sve stoji iza brenda Tekne i kako se on razvijao?
Iza brenda Tekne стоји мали тим - моја сестра Мирна, мој партнер Viktor и ja. Dizajn i izrada nakita i upotrebljene keramike su мој posao. Ponekada mi pomaže i sestra. Njen dio posla su upravljanje društvenim mrežama i kreiranje predivnih fotografija, Viktor je većinom zadužen za logistiku i sajt, ali se uvijek međusobno nadopunjujemo.

Razviti i održati mali biznis, naročito u oblasti primijenjene umjetnosti, nije uvijek lako, zar ne?
Vjerujem da je ključ uspjeha to što nisam željela praviti kompromise u dizajnu zbog onoga što je trenutno moderno. Nakit i upotrebljena keramika koju izrađujem

Sedmica mode u Njujorku

„Cijela priča sa Sedmicom mode u Njujorku je nestvarna i moram priznati da mi, kada sam ugledala prve modele kako izlaze na pistu, nije odmah došlo u glavu šta se dešava. Kao i svakom malom brendu, ovo iskustvo nam je mnogo značilo kao promocija i ohrabrenje da rizikujemo u dizajnu. Podsticaj nam daje i publika, koja je pozitivno reagovala na naš specifičan pristup dizajnu nakita“, govori Jana o prošlogodišnjem nastupu na Sedmici mode u Njujorku.

su moj lični umjetnički izraz. Takođe su mi značajno pomogli saradnici, bez kojih mnoge stvari ne bih uspjela da uradim.

Za kojim nakitom vlada najveći interes?

Svima je omiljena kolekcija „Vjetar“, u kojoj dominiraju plava i bijela boja. Moram priznati da sam, iako je to moja prva kolekcija, i dalje najveći fan baš te kombinacije.

Da li upotrebljni predmeti, i na koji način, ograničavaju slobodu izražavanja u odnosu na klasično slikarsko platno?

Za mene definitivno ne! Ja to doživljavam kao veliku prednost, jer mogu i moram sama da napravim platno na kojem ću da slikam! Naravno, upotrebljni predmeti donosi i neke dodatne izazove. Naušnice moraju biti određene težine i veličine da bi bile nosive, a morate napraviti mjesto i za iglicu i razmišljati kako će to u stvari da izgleda na modelu. Šolja mora biti ugodna za držanje i treba da ima određene proporcije, a ručku pravimo tako da bude prilagođena našim rukama. Ali svi ti problemi mene veoma raduju. Volim da razmišljam o njima i da ih razriješim, jer ako oni nisu uspješno riješeni, ni krajnji proizvod nije uspješan.

Likovnu akademiju završili ste u Beogradu, gdje ste pohađali i master studije, aiza Vas su mnogobrojne samostalne i zajedničke izložbe.

Izdvojila bih izložbu u Kolarčevoj zadužbini u Beogradu, 2016. godine. To je bila moja prva samostalna izložba u Beogradu i veoma sam ponosna na to što se desila baš u toj galeriji. Ciklus slika koje sam započela na master studijama prvi put u svojoj cjelini prikazan je baš tu i to će mi uvijek ostati veoma draga spomena. Izdvojila bih i pult od keramičkih pločica koji smo radili za Laura kuću dizajna, takođe u Beogradu, a koji će ostati kao stalna postavka ove vile u potpunosti posvećene savremenom dizajnu.

Šta Vam je najveći izazov kad je riječ o umjetničkom djelovanju?

Najveći izazov je plasirati ono što radite i naći kupce koji to poštuju, svaki dan biti iskren prema samom sebi - šta stvarno želite da postignite i zašto. Što se tiče budućnosti, voljela bih, i svaki dan radim na tome, da naučim još mnogo toga o keramici i svim njenim tajnama, kojih ima bezbroj, a ja sam tek zagrebala površinu!

Kad možemo očekivati nove kolekcije, revije, izložbe?

U narednom periodu od nas možete očekivati još mnogo keramičkih upotreblnih predmeta. Trenutno nam je aktuelna kolekcija nakita koja je predstavljena u Njujorku, ali se radujemo i jednoj neobičnoj saradnji. Što se tiče izložbi, sačekaću vrijeme da možemo napuniti galerije bez opasnosti, koje nam je, nadam se, sve bliže!

MONDO PIŠE

I FACEBOOK I APPLE U TRCI ZA „OSKARA“, NETFLIX OBORIO SOPSTVENI REKORD

Američka filmska akademija saopštila je spisak nominovanih za 93. dodjelu „Oskara“.

Netflix je zaradio čak 35 nominacija, čime je oborio svoj rekord iz 2020. godine, kada je imao 24 nominacije.

Ove godine Netflix je zaradio čak 10 nominacija za crno-bijelu dramu Dejvida Finčera - „Mank“. To ostvarenje ujedno je i jedan od favorita da trijumfuje u kategoriji za najbolji film. Još jedno ostvarenje te kompanije koje je zaradilo šest nominacija je film „The Trial of the Chicago 7“. Netflix je svoju prvu nominaciju za „Oskara“ dobio 2014. godine za dokumentarni film „The Square“, a do sada ova platforma još nije uspjela da osvoji nagradu za najbolji film.

I drugi striming servisi imali su uspjeha, Amazon Studios zaradio je čak 12 nominacija, što je ujedno i njihov rekord, a polovinu tih nominacija dobilo je ostvarenje „The Sound of Metal“. Disney Plus dobio je svoje prve nominacije od svog lansiranja 2019. godine, za to su zasluzni animirani filmovi „Onward“ i „Soul“, ali i akcionalo ostvarenje „Mulan“.

Iako ratuju po medijima i društvenim mrežama, kompanije Apple i Facebook bave se i filmovima. Ovi tehnološki giganti dobili su i svoje prve nominacije. Apple, koji je u svijet filma ušao prije nešto više od godinu dana, dobio je nominaciju za najbolji animirani film „Wolfwalkers“, kao i za najbolji zvuk za ostvarenje „Greyhound“, u kojem glumi Tom Henks.

Što se tiče Facebook-a, oni su preko Oculus virtualne realnosti, u saradnji sa EA Respawn Entertainment-om proizveli kratki dokumentarac koji je dio VR video-igre „Medal of Honor: Above and Beyond“. Ovaj dokumentarac, koji traje 24 minuta, možete da pogledate na linku koji je na kraju teksta, a on prati povratak Kolet Marin-Katrin u Njemačku, prvi put nakon 74 godine. Ona je imala svega 14 godina kada je pristupila

francuskom pokretu otpora, a u to vrijeme odvijao se Drugi svjetski rat.

ZNA ŠTA MISLITE I TO PRIJE NEGO ŠTO OTKUCATE: NOVI WORD ĆE SAM SREDITI VAŠE DOKUMENTE!

Kompanija Microsoft radi na novoj funkciji za Word koja će olakšati korisniku da sastavi dokument.

Word će uskoro dobiti opciju „predviđanje teksta“, koja je napravljena tako da pogodi šta korisnik namjerava da napiše, a sve kako bi se skratilo vrijeme postupka izrade.

Jednom kada ova opcija bude bila dostupna, Word će početi da generiše predikcije tekstova u realnom vremenu, odnosno dok korisnik kucka po tastaturi. Taj predviđeni tekst će biti obojen sivom bojom sve dok korisnik ne prekuca isti ili prihvati ga uz komandu TAB, odnosno odbije tekst uz komandu Escape, prenosi TechRadr.

Kako sam Microsoft ističe, ova usluga će vremenom biti još bolja zato što će pokupiti stil pisanja korisnika, a ona za cilj ima i da smanji pravopisne i gramatičke greške. Još je u fazi razvijanja, ali se очekuje da korisnici Windows operativnog sistema i Microsoft 365 paketa dobiju istu do kraja sljedećeg mjeseca. Već možemo da vidimo kako učenici, studenti i ostali „eksploatišu“ Word da završi njihove domaće zadatke, referate i mnogo toga drugog...

Gotovo identična opcija postoji na Google Docs-u, a upravo ona je najveći rival Word-u, koji je prešao na drugačiji poslovni model (preplata). Nove vijesti o Word-u dolaze poslije obavještenja o sljedećem Office-u, koji će moći da se koristi i bez internet konekcije, što ste mogli da čitate na našem portalu.

Ovo nije jedina novina koju Word spremi, korisnici ovih usluga konačno će moći da odmore oči uz tamni režim, odnosno Dark Mode.

„PIJANI MOD“ SPREČAVA KORISNIKE DA NAPRAVE POTEZE ZBOG KOJIH ĆE SE KAJATIE

Novi patent kompanije Gree Electric Appliances Inc. namijenjen je mobilnim telefonima te će spriječiti korisnike koji konzumiraju alkohol da donesu odluke i naprave poteze zbog kojih bi mogli zažaliti.

Vožnja pod uticajem alkohola, dopisivanje i bilo šta drugo ne može donijeti ništa dobro. Nekoliko alkoholnih pića dovoljno je da utiče na sposobnost prosuđivanja i donošenja odluka, ali sada postoji rješenje zahvaljujući kineskoj kompaniji Gree Electric Appliances Inc.

Pomenuta kompanija patentirala je takozvani Drunk Mode (pijani mod), koji zabranjuje pristup „često korištenim aplikacijama“ s ciljem da spriječi korisnike da učine nešto što zapravo ne žele i zbog čega bi požalili narednog dana.

Kako bi se aktivirao Drunk Mode, korisnici treba da izaberu aplikacije koje žele da zabrane te da postave „pravila provjere trijeznosti“, koja će biti potrebno zadovoljiti kako bi se kasnije mod ugasio. Ako korisnik želi ugasiti mod, moraće proći verifikacioni test i tek potom dobiti pristup ranije zabranjenim aplikacijama.

Tehnologija može efikasno pojednostaviti metodu interakcije kako bi se korisniku koji je pod uticajem alkohola omogućilo da pristupi važnim aplikacijama i podešavanjima bez velikih poteškoća.

Krajnje je vrijeme: Vraća se „Crash“, novi dio je brutalno nadograđen i dolazi na računare!

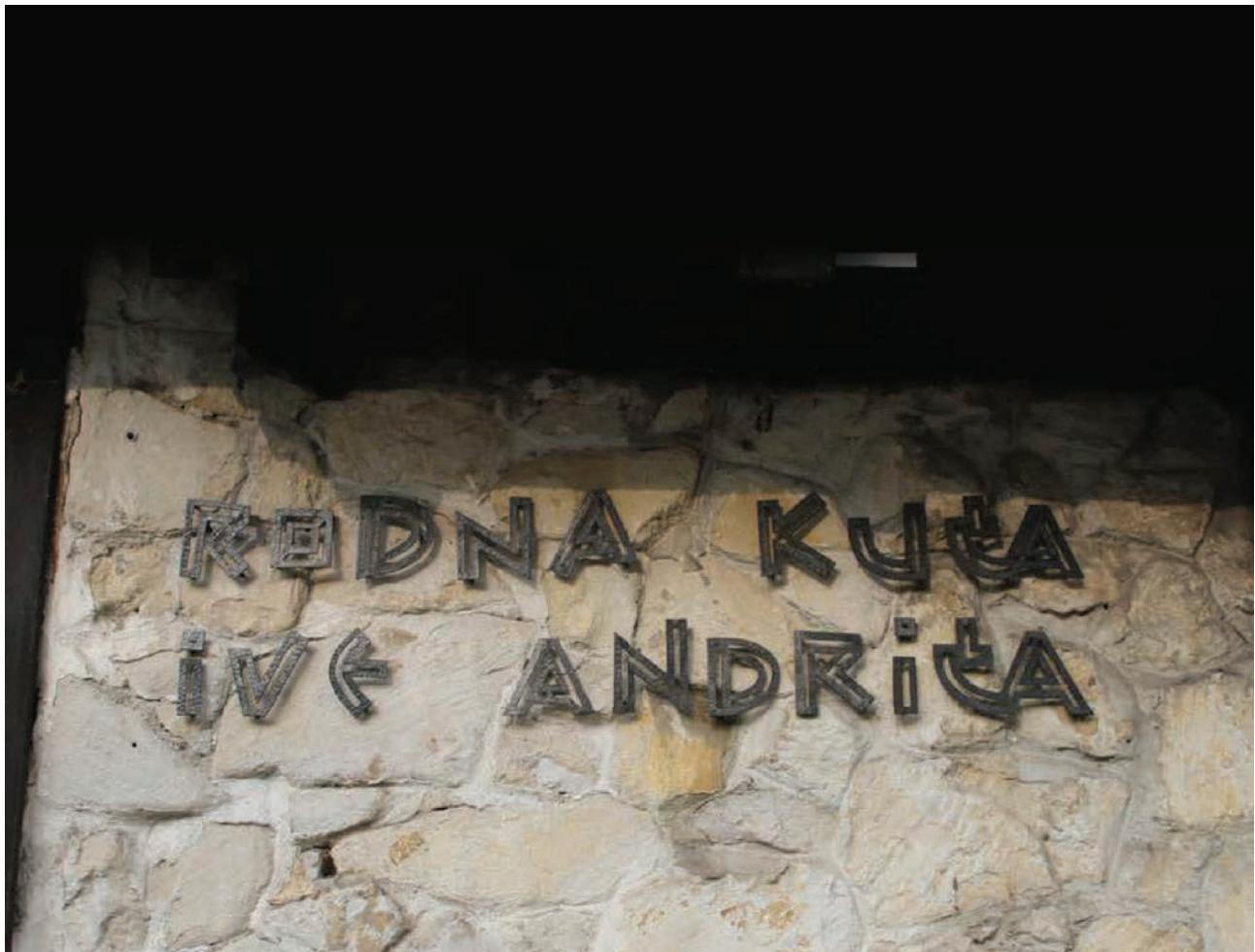
KOMPANIJA ACTIVISION OTKRILA JE DA ĆE „CRASH BANDICOOT 4: IT'S ABOUT TIME“ IZAĆI ZA NINTENDO SWITCH, PLAYSTATION 5 I XBOX SERIES X VEĆ 12. MAJA!

I ljubitelji PC video-igara mogu da se raduju zato što će ovaj naslov izaći na Battle.net prodavnici (Blizzard), ali se ne zna tačno kada.

Oni napominju da će to biti u 2021. godini. Verzija za najnoviju generaciju konzola dobiće i napredniju grafiku u odnosu na prethodni dio „Crash Bandicoot“, igra će raditi u 4K rezoluciji sa čak 60 frejmova po sekundi. Vlasnici ovih konzola mogu da očekuju brže učitavanje i bolje 3D audio-efekte.

Novi „Crash“ će iskoristiti i pogodnosti DualSense džoystika: „Fanovi će sada moći da osjeti moć Neo Cortex-a sa blasterom koji mijenja DNK-a, a doživjeće i zahvat huke Tawne“, ističu iz te kompanije. Cijena ove igre za nove konzole će iznositi 59,99 dolara za PS5 i XBX, ali oni koji posjeduju ovu igru za PS4 ili Xbox One dobiće besplatno novu verziju.

Ono što raduje jeste to da će verzija za Nintendo Switch (prvi put se pojavljuje na konzoli te kompanije) koštati svega 39,99 dolara, kao i verzija za računare, koja će kao po običaju kasniti. Inače „Crash Bandicoot 4“ izašao je prošle godine u oktobru za PS4 i Xbox One.

RODNA KUĆA IVE ANDRIĆA USKORO OTVARA VRATA POSJETIOCIMA

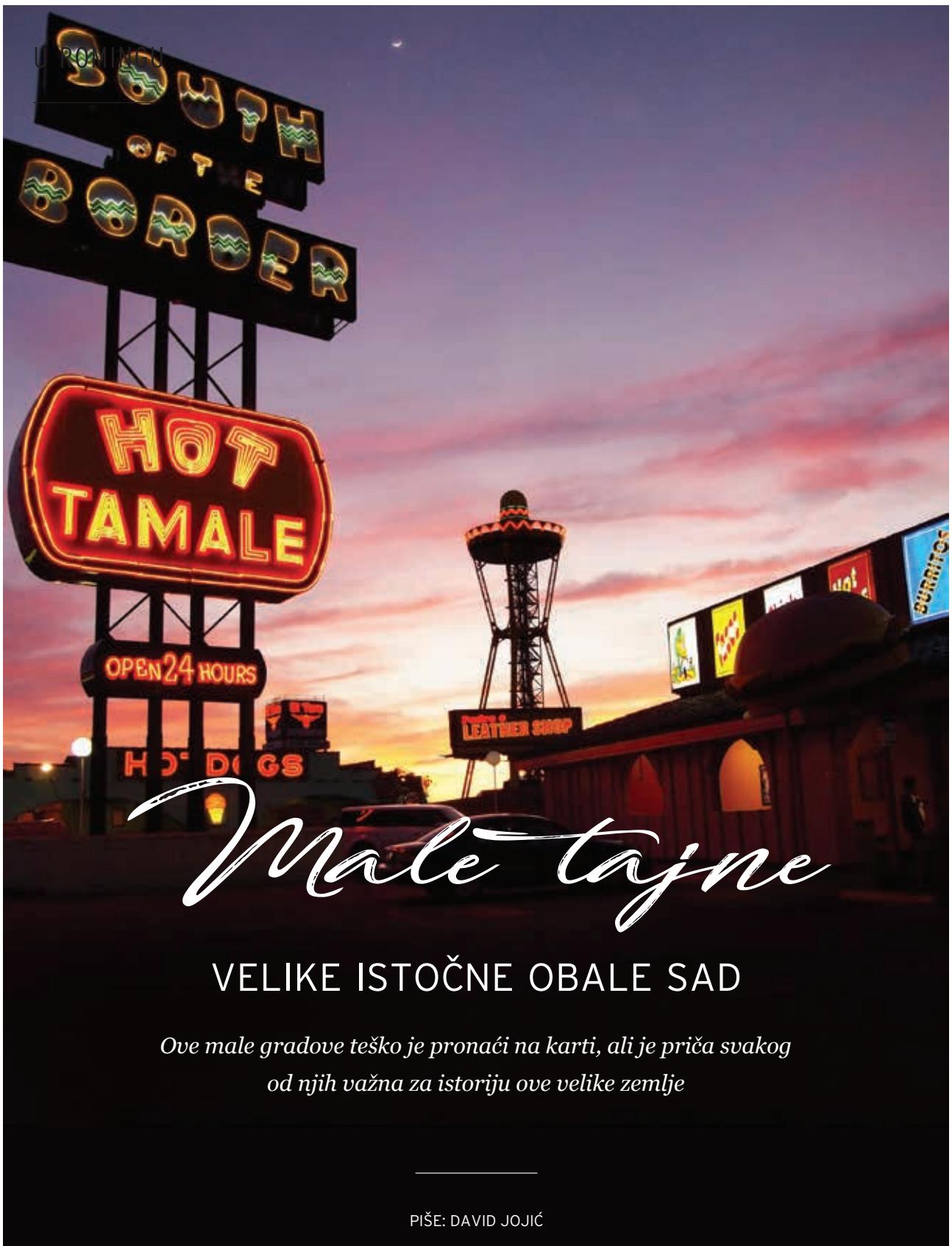
Rodna kuća Ive Andrića u Travniku prošla je kroz glavnu fazu restauracije, a u toku su finalni radovi uređenja pratećeg objekta, nakon čega će, kako je predviđeno, početkom aprila ponovo otvoriti vrata za posjetioce.

S obzirom na to da je zub vremena na rodnoj kući Ive Andrića u Travniku nanio određene štete, privrednica i direktorica Fabrike mašina GS-TMT Novi Travnik

Snježana Kopruner odlučila je da donira sredstva, kako bi kuća nobelovca mogla da bude obnovljena i otvorena za turiste, ali i za stalnu muzejsku postavku.

Direktorica Zavičajnog muzeja Travnik Fatima Maslić rekla je da su radovi na rekonstrukciji objekta još u toku i da je u pitanju veliki projekat.

Ona je navela da je zamišljeno da ova ustanova bude oaza u koju će svraćati ljubitelji dobre knjige, gdje će posjetioci u kafeteriji moći na miru da pročitaju nekoliko stranica knjige koju su kupili ili samo uzeli da pregledaju u knjižari i autentičkoj travničkoj suvenirnici „Dram radosti“, nazvanoj po Andrićevoj rečenici iz pripovijetke „Čaša“, koja glasi: „U Bosni se dram radosti dušom plaća!“

VELIKE ISTOČNE OBALE SAD

*Ove male gradove teško je pronaći na karti, ali je priča svakog
od njih važna za istoriju ove velike zemlje*

PIŠE: DAVID JOJIĆ

Svaki pomen Amerike, obećane zemlje, asocira nas na metropole poput Njujorka, Los Andelesa ili Boston-a. Ovo su gradovi čije znamenitosti najviše viđamo u filmovima koji nam dolaze iz Holivuda. Ipak, SAD kriju i neke velike tajne malih mesta o kojima nismo toliko slušali, a koja su važna za istoriju ove velike zemlje.

Ove male gradove teško je pronaći na karti i često su izolovani od gorepomenutih metropola, toliko izolovani da njihovim žiteljima ti veliki centri djeluju jednako udaljeni kao nama sa ove strane planete.

Kao i mnoga putovanja u Ameriku, i ja sam svoje započeo tako što sam kročio na tlo glavnog grada - Vašingtona. Nakon toga počelo je moje otkrivanje destinacija za koje do juče nisam znao da postoje. Kroz mjesec dana boravka cilj je bio obići sva mala mjesta prema jugu, uz Atlantski ocean, i upoznati se sa ovim krajevima i ljudima koji u tim mjestima žive.

Kao svoju bazu odabrao sam grad Rali u Sjevernoj Karolini. Riječ je o mjestu koje broji oko 250.000 stanovnika i ni po čemu ne asocira na gradove te veličine u Evropi. Široki putevi, veliki automobili i kamioneti potpuno nepraktični

Seoski kauboji

Ostatak putovanja odlučio sam provesti daleko od auto-puta 95 i skrenuo na seoske puteve. Prizori uz saobraćajnice su čarobni i svakako podsjećaju na ona dvorišta sa bijelim ogradama koje smo viđali u filmovima i velike farme na kojima borave moderni kauboji. Njihov život je mnogo sporiji od onog u metropolama, ali ako njih pitate, oni taj život ne bi mijenjali za gradski.

za naše puteve te velike kulturološke razlike. U ovakvim mjestima rijetko ćete vidjeti osobu da se šeta ulicom. Za sve što prosječnom Amerikancu treba, on mora da koristi automobil, a iako je u pitanju „manji grad“, nabavka osnovnih namirnica zahtijeva vožnju od minimalno pola sata do prvog marketa.

JUŽNO OD GRANICE

Sljedeća lokacija bila je malo mjesto uz granicu sa Južnom Karolinom, koje žitelji popularno nazivaju South of the Border, odnosno Južno od Granice. Zašto?

Izvjesni Alan Šafer je, naime, 1949. godine izgradio jednostavan štand za pivo, poznat kao „Južno od Granice skladište piva“. Razlog za pokretanje ovog posla bila je prohibicija koja je vladala u Sjevernoj Karolini. Kako ljubitelji dobre čašice nisu mogli uživati na sjeveru, masovno su prelazili granicu da bi popili hladno pivo i dobar viski.

Danas je ovo malo mjesto ostalo simbol borbe protiv prohibicije, a štand za pivo Alana Šafera prerastao je u lanac barova, hotela i restorana uz zabavni park i brojne prodavnice suvenira u koje američki turisti rado svraćaju.

IBICA ZA JUŽNJAKE

Nakon osvježenja i kupovine suvenira mesta Južno od Granice, uputio sam se dalje prema jugu i put me odveo do Mrtl Biča. U pitanju je malo mjesto koje izlazi na Atlantski ocean i broji oko 20.000 stanovnika.

Domaće stanovništvo ovaj gradić na plaži popularno naziva Ibica za Amerikance sa juga, a glavni posjetioci uglavnom su ljudi koji žive u okolnim gradovima. Samo mjesto, osim nekoliko hotela i barova, nema velike atrakcije, ali su uživanje u suncu i pješčanim plažama ravni onima na Ibici.

Kako posjetioci Mrtl Biča najviše dolaze iz okolnih mjesta, strani turisti su rijetka pojava. Upravo zbog toga je i moja grupa bila svojevrsna atrakcija, jer Amerikancima je bilo zanimljivo čuti da je neko iz Evrope došao baš u Mrtl Bič. Nažalost, ovim ljudima nije bilo jednostavno objasniti iz koje smo zemlje, jer niko od njih nije čuo za Bosnu i Hercegovinu, Srbiju ili Hrvatsku, zbog čega je komunikacija bila još zanimljivija - mnogi su mislili da dolazimo iz Sibira.

Nakon druženja sa novim prijateljima, stižem na jug do nešto većeg grada pod nazivom Savana, u saveznoj državi Džordžiji.

SPOMENICI TAMNOJ STRANI

Savana možda nije velika kao Njujork ili Vašington, ali ima mnogo veći istorijski značaj za nastanak SAD. Za ovo mjesto kaže se da je to prvi planirani grad u Americi i

da su prvi doseljenici iz Engleske upravo ovdje započeli novi život. Istoriski podaci navode da je mjesto nastalo 1773. godine i da je služilo kao glavna luka za dostavu robe i ljudi iz Evrope. Takođe je bila štit od neprijateljski nastrojenih Španaca, koji su prijetili da pokore Engleze na sjeveru.

Na početku istorije ovog grada robovljasništvo je bilo zabranjeno, ipak, kasnija istorija Savane nije toliko sjajna. Uvidjevši koliko je zemlja plodna, stanovništvo se baziralo na proizvodnju pamuka i riže, ali kako je nedostajalo radne snage, uprava zemlje je legalizovala ropstvo, zbog čega je počeo najveći uvoz robova iz Afrike u istoriji SAD. I danas u ovom mjestu stoje spomenici koji pričaju priču o brodovima sa hiljadama robova koji su ulazili u luku, nakon čega su prodavani vlasnicima plantaža pamuka, sve dok ropstvo nije zakonom zabranjeno.

Što se tiče turističke ponude Savane, grad se svakako može pohvaliti odličnim restoranima u kojima prevladavaju uglavnom morski specijaliteti, a na koje su građani Savane posebno ponosni. Noćni život je takođe veoma bogat i nije rijetkost vidjeti na sedmičnom nivou koncert nekih od velikih muzičkih zvijezda pop, rock ili kantri muzike.

JUŽNJAČKO GOSTOPRIMSTVO

Nastavak putovanja ka jugu, osim upoznavanja s novim mjestima, otkrio je i nešto drugačiji mentalitet Amerikanaca. Od ranije postoji pojam južnjačko gostoprimstvo, koje je nadaleko poznato. Od prolaznika do ugostitelja, svi su nasmijani i svi se trude da vam boravak u njihovom mjestu učine posebno ugodnim. Čak i neko koga srećete prvi put u životu, rado će vas pozvati u svoje dvorište na roštilj sa prijateljima.

Put me dalje odveo do grada Džeksonvila, takođe ne tako popularnog mesta u pop kulturi Amerike, ali značajnog za ekonomiju ove velike zemlje.

Džeksonvil je, naime, raskrsnica svih auto puteva SAD i sva roba koja ulazi na teritoriju ove zemlje morala je proći kroz Džeksonvil. Amerikanci popularno kažu da u ovom gradu ima najviše kamiona i sigurno su u pravu, jer na auto putevima koji vode do srca grada moguće je sresti stotine kamiondžija koji užurbano voze ka skladištima. Mreža auto puteva je odlično razvijena, a tu se nalazi i jedno od najvećih ukrštanja nadvožnjaka koje popularno nazivaju „Tanjir špageta“, jer upravo takva zbrka puteva podsjeća na zamršene špagete na tanjur.

Bez šetnje, molim!

Kultura šetnje nekako je iščezla iz ovakvih mjesta, najviše zbog teritorijalne rasprostranjenosti grada, pa je na trotoarima moguće vidjeti samo one koji džogiraju ili su izveli kućne ljubimce. Koliko je obična šetnja trotoarom za žitelje ovog grada čudna, dokaz je i to da će vas policija lako legitimisati ako vas primijeti da se šetate, jer izazivate sumnju.

Zato, ako vas put naneće nekada na onu stranu Atlantskog okeana, nemojte se zaglaviti u gužvi užurbanih i pretrpanih metropola. Kultura i, ono što je najvažnije, ljudi u malim mjestima će vam otkriti po čemu je to Amerika poznata i zašto je i najmanje ondašnje mjesto svojevrsna turistička atrakcija.

INTERVJU MOBILNIM

IGOR PASPALJ

PRVA GITARA SVIJETA

*Prema izboru najprestižnijih svjetskih magazina posvećenih gitari Guitar World i
Guitar Player, u 2020. nije bilo boljeg od njega*

PIŠE: JELENA PRALICA

Koliko moderne tehnologije pomažu u kreativnim procesima?

Moderne tehnologije su apsolutno neophodne u tom procesu. Teško da bi bilo šta od ovoga bilo uopšte zamislivo bez njih, naročito u ovo vrijeme pandemije, kada se svi poslovni i obavljaju na daljinu

Rođen je u Prijedoru, diplomirao na Muzičkoj akademiji u Banjaluci, gdje je potom bio zaposlen i kao asistent, a posljednjih šest godina živi u Dubaiju, gradu u kojem radi kao predavač i nastupa kao gitarista.

Njegovo gitarsko umijeće je toliko brilljantno da ne staje u određene okvire i granice. On je Igor Paspalj i 2020. godine je, po izboru najprestižnijih svjetskih magazina posvećenih gitari Guitar World i Guitar Player, u okviru njihove tradicionalne godišnje nagrade, proglašen za najboljeg gitaristu svijeta.

Njegovo gitarsko umijeće je toliko brilljantno da ne staje u određene okvire i granice. On je Igor Paspalj i 2020. godine je, po izboru najprestižnijih svjetskih magazina posvećenih gitari Guitar World i Guitar Player, u okviru njihove tradicionalne godišnje nagrade, proglašen za najboljeg gitaristu svijeta.

Muzika i gitarsko umijeće su dosta „opipljiva“ stvar i logično je da se svima podjednako ne dopada sve. Samim tim titula najboljeg gitariste na svijetu ima i tu dodatnu vrijednost. Kako si je ti doživio?

Pa, svakako se ne smatram najboljim, jer tako nešto ne postoji, naročito u muzici, koju uopšte ne posmatram kao takmičenje. Sama nagrada nosi naziv „Guitarist of The Year 2020“, ali meni svakako ovo mnogo znači, naročito na privatnom planu, jer sam odrastao čitajući Guitar World i Guitar Player magazine, tako da sam izuzetno srećan zbog ovog priznanja.

Koliko dobrog ti je donijela ta titula i u čemu se ono ogleda?

Mnoge stvari su se promijenile još početkom 2020. godine i prije nagrade, kada sam počeo raditi za kompaniju JTC Guitar iz Londona, koja je najcjenjenija i najveća kompanija na svijetu koja se bavi onlajn Guitar tutorials biznisom. Već tada sam dobio masivan broj pratilaca i studenata iz cijelog svijeta, tako da je krajem godine ova nagrada došla kao šlag na tortu i još više povećala interesovanje za moj rad. To se najviše ogleda u interesovanjima za razna gostovanja na albumima raznih izvođača, zatim u privatnim časovima, interesovanjima za masterclasses, u izdavačkoj djelatnosti i slično.

Ali, vjerovatno je pred tebe stavila i neke nove izazove i (samo)potvrđivanja?

Da, svakako se i više očekuje od mene nego ranije, ali ja i dalje radim isto što i prije, samo u mnogo većem obimu.

U Dubaiju, gdje živiš već neko vrijeme, tokom posljednjih pet godina imao si otprikljike 1.500 nastupa. To je baš gust raspored?

Da, jedna od sjajnih stvari Dubaija je mogućnost da se nastupa svakog dana u sedmici - 11 mjeseci tokom godine, što sam ja i radio posljednjih pet i kusur godina. Nastupao sam svakodnevno sa bendovima sa svih strana svijeta - iz Amerike, Velike Britanije, Južne Afrike i slično, i to je vjerovatno najbolje iskustvo koje jedan muzičar može da doživi.

Ipak, pandemija je sve to donekle promijenila na globalnom nivou. Ako ništa, manje je nastupa. Kako se muzičari nose s posljedicama novonastale situacije?

Pa, teško je svakako, naročito muzičarima koji su živjeli isključivo od živih nastupa. Poznajem mnoge koji su se bukvalno već prekvalifikovali, našli neke druge poslove, čak su i rasprodali instrumente. Meni lično ne pada mnogo teško finansijski, ali svakako da mi živi nastupi mnogo nedostaju, naročito kao nekome ko je nastupao šest puta sedmično u posljednjih pet godina. Iskreno se nadam da ćemo se ubrzo vratiti u koliko-toliko normalnu situaciju.

Znači li to da su se i prioriteti promijenili - čemu si sada najviše posvećen?

I dalje radim sve što sam radio i ranije, osim živih nastupa. Tako da se kod mene lično nije mnogo toga promijenilo, i dalje sam vrlo zauzet, naročito nakon nagrade Guitar World-a, ali i pošto sam postao otac krajem 2020. godine, svakako se može reći da su se i prioriteti promijenili.


~~~~~  
**Tvoj tamošnji angažman uključivao je i rad sa grupom „Wessela Mashina“. O kakvom bendu i projektu je riječ?**

*Da, „Wessela Mashina“ je bend koji izvodi isključivo ex-Yu rok muziku i to je bio jedan divan period kada se okupljala naša dijaspora u Dubaiju, koja uopšte nije malobrojna. Nažalost, zbog nekih drugih profesionalnih ugovora ja sam to morao da napustim, ali oni su i dalje aktivni i nikada nisam propustio priliku da ih posjetim na nekom nastupu nakon svojih obaveza.*

~~~~~  
Kada jednog dana stvarnost iznova počne da liči na onu kakvu odranje znamo, gdje vidiš sebe (ili bar šta planiraš), ne samo u profesionalnom smislu?

Imam pozive za gostovanja širom svijeta - u Velikoj Britaniji, SAD-u, Kanadi, Maroku, Libanu i na još nekim potpuno nevjerovatnim mjestima. Uz to, ove godine putujem u Ameriku, gdje snimam video i audio materijal u organizaciji Guitar World-a, što je i dio nagrade. Mnoge stvari su planirane, a kada će i šta će se od toga realizovati, zavisi od razvoja globalne situacije i pandemije.

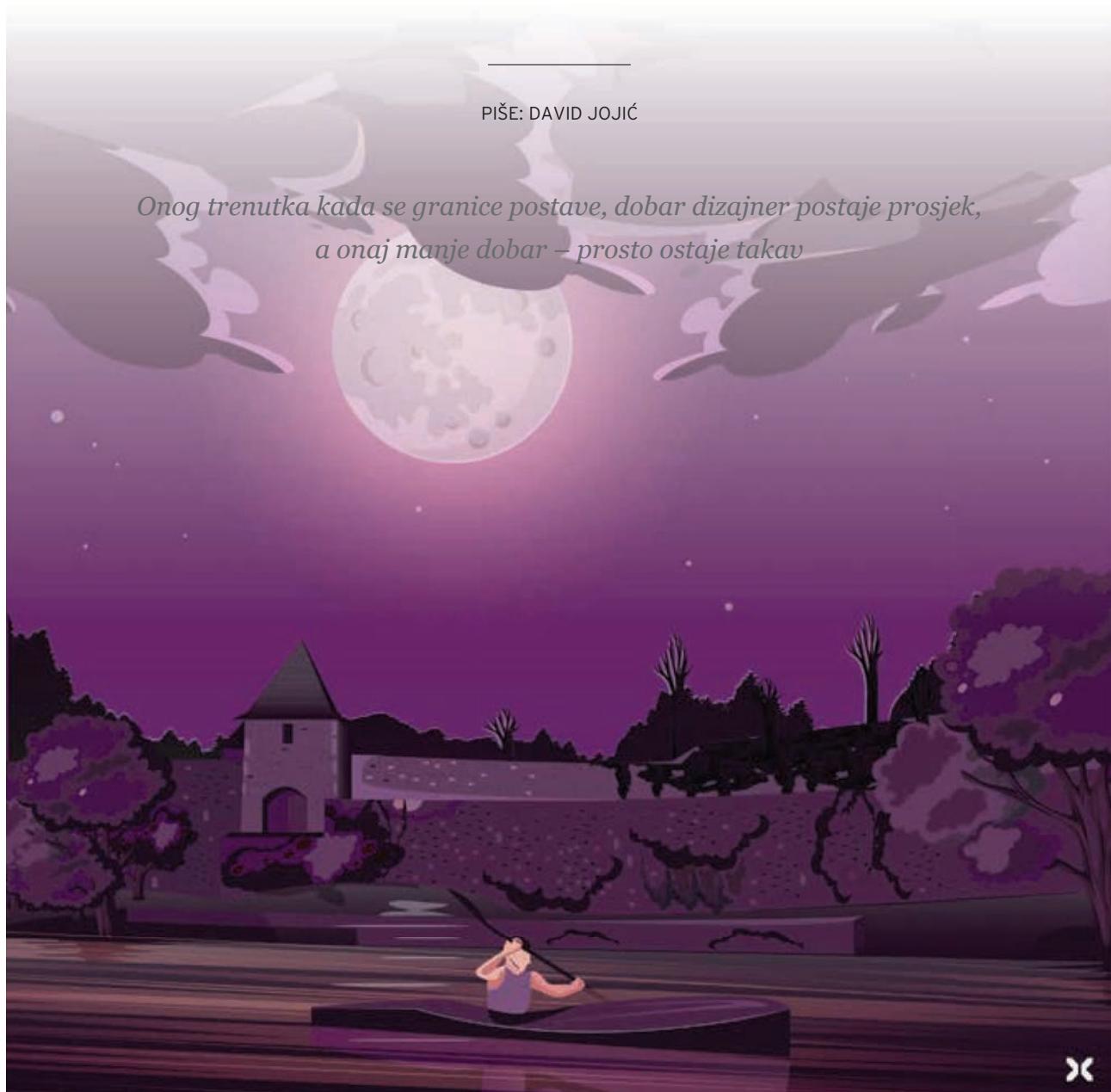
DigitArt

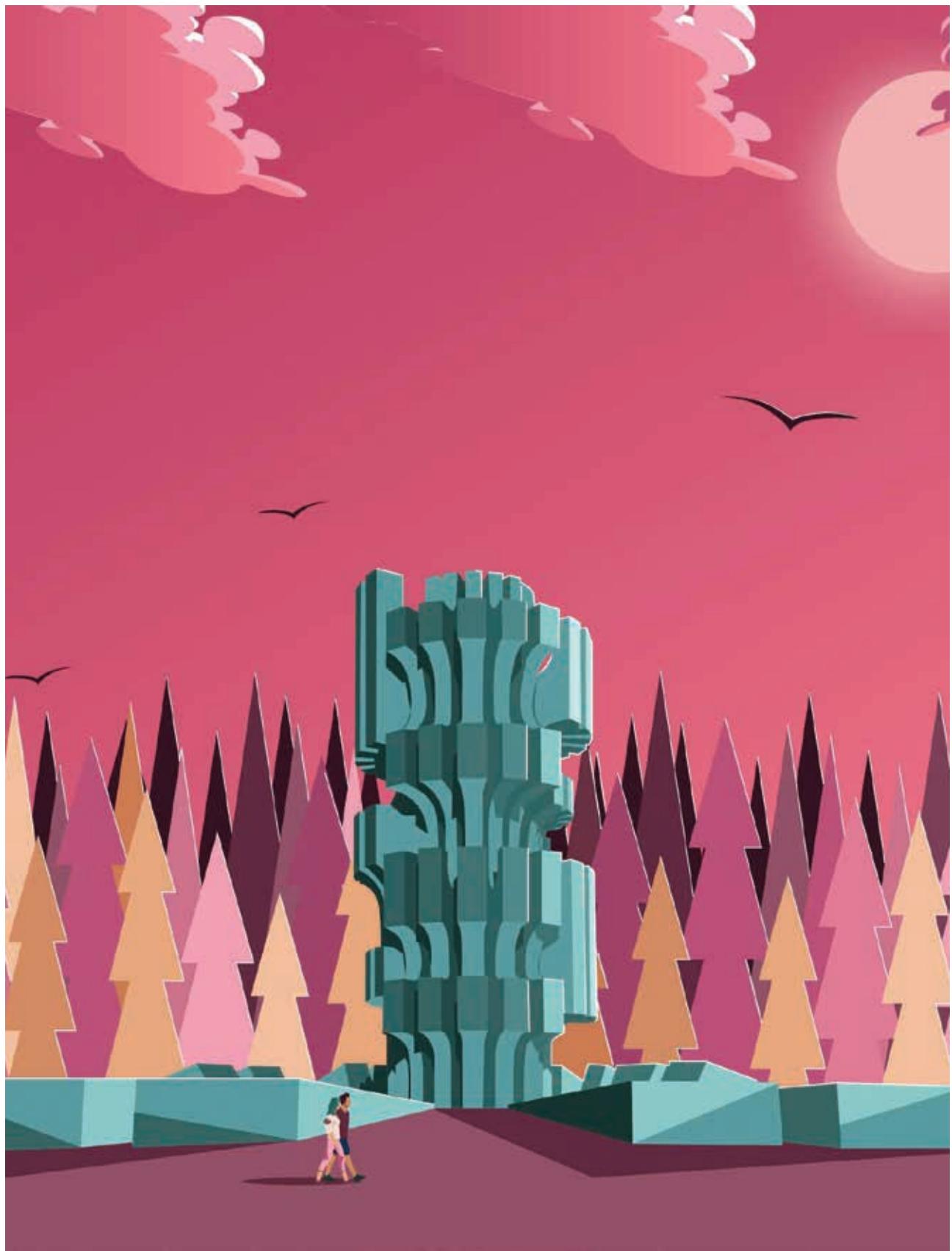
DARKO KARAĆ

SOCIOLOG U SVIJETU GRAFIČKOG DIZAJNA

PIŠE: DAVID JOJIĆ

*Onog trenutka kada se granice postave, dobar dizajner postaje projek,
a onaj manje dobar – prosto ostaje takav*

Kao osnovca i srednjoškolca vodila me je ljubav prema bilo čemu što se definiše kao kreativan rad. Počevši od crtanja, preko sviranja pa, evo, sve do samog grafičkog dizajna, pronašao sam svoj put, ovako svoju priču započinje nesuđeni sociolog, ali talentovan grafički dizajner Darko Karać iz Banjaluke.

„S obzirom na to da je moje prvobitno zvanje profesor sociologije, a kako se zvanje profesora sociologije nije najbolje proslavilo, u lutanju kroz određene poslove i u traženju samog sebe unutar tih poslova, uz malu asistenciju druga, otkrio sam svijet dizajna i sam se u njemu pronašao te tako već neke dvije godine istražujem i otkrivam sve veću 'rupu bez dna' zvanu grafički dizajn“, dodaje Karać.

Njegov prvi ozbiljniji angažman bile su ilustracije za jedan godišnji horoskop, a potom i dizajn korica knjige „50 top lokacija Bosne i Hercegovine“ autora Zorana Matića, kao i, kako kaže, njemu veoma drag dizajn majice za „Zmijanje design“.

„Projekat na kojem trenutno radim i kojim sam takođe okupiran je dizajn majica za brend Republika 92, koji će uskoro predstaviti nekoliko novih modela majica sa dizajnom koji nosi moj potpis“, govori za m:agazin.

Dodaje da onog trenutka kada se granice postave, dobar dizajner postaje projekat, a onaj manje dobar - prosto ostaje takav.

„Pandemija je izazvala mnoge promjene u društvu, ali mislim da su se dizajneri ipak snašli, jer se mnogo toga prebacilo na onlajn način funkcionisanja. Inače, što se tiče dizajnera, za dobrog, kao i za lošeg, granice ne treba da postoje“, ističe Karać.

Kaže da moderne tehnologije i u dizajnu mogu da pomognu, ali i da zaustave proces kreativnosti.

„Radi se o tome da, koliko god dolazite do novih spoznaja, isto toliko se može izgubiti kreativnost, jer se počinjemo voditi nečim što je već neko napravio. Zasigurno treba koristiti dobre primjere za inspiraciju, ali ne i kopirati ih. Možda je nekad bolji i lošiji autentičan rad, nego dobar kopiran tuđi rad“, dodaje on.

S obzirom na širok dijapazon oblasti u kojima djeluje grafički dizajner, i njegov angažman podrazumijeva rade „od igle do lokomotive“.

„Inspiraciju tražim u svemu, u ljudima, prirodi, muzici, sve je to dio nas kao pojedinaca. Ne baziram se samo na određenu oblast, ona samo postaje fokus kada moramo poštovati rokove. Ja i dalje kopam po toj rupi bez dna i tražim inspiraciju u svemu što mi se sviđa“, ističe Karać i dodaje da su mu ambicije da jednog dana njegov rad bude prepoznatljiv, ali istovremeno i inspirativan za nekog drugog.

ŽIVOT U PRIČAMA

MOJ DJED I FACEBOOK SLAVE 11 GODINA PRIJATELJSTVA

ZAHVALJUJUĆI NJEGOVOM JAKOJ VOLJI I JOŠ JAČEM INTERESOVANJU
ZA DRUŠTVENE MREŽE, USPJEŠNO POBJEĐUJEMO HILJADE KILOMETARA
RAZDVOJENOSTI

PIŠE: VERA KUKRIĆ

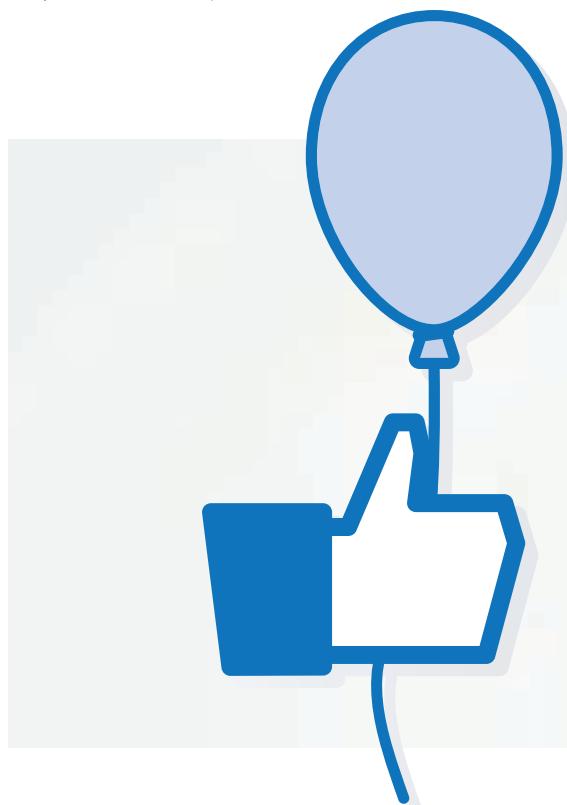
Ne treba nam uvijek povod da bismo nešto proslavili, ali ako razlog već postoji, i to ovako poseban, onda je to prilika koju ne bi valjalo propustiti.

Moj djed i Facebook slave 11. godišnjicu druženja!

Skoro jedna sedmina života u onlajn okruženju nije mala stvar, pogotovo jer je godinama unazad nastup osoba treće životne dobi na društvenim mrežama bio vrlo rijetka pojava. I, možda i danas većina pripadnika ovog dijela populacije pruža otpor i gaji negativne emocije prema nepoznatim tehnologijama, ali moj djed je onaj na kojeg mislimo kada kažemo „čast izuzecima“.

Zanimljivo je da nas u ovim godinama aktivnog „fejsbučenja“ nije počastio niti jednom fotografijom, a baba je odnijela pobjedu u takmičenju za glavnog krvca. Nakon što je izrazio želju da na profil postavi svoju fotku, ona se prepala da će djed postati glavni FB zavodnik te je u korijenu sasjekla tu ideju. I tako, kao i u svemu, dogovorili su se da urade po njenom. Ljepota kompromisa, ako pitamo žene.

Fotografija možda nema, ali vjerujte da je to i te kako kompenzovano na drugi način. Dao je djed sebi oduška da lajkuje stranice, pa su mu među omiljenima „Samo Da Nije Smor“, „Đoković više nego Nadal“, „Ezel više nego Onur“, „Ravna kosa više nego frčkava“, „Jesi li to ti ili se nekome konj odvezao?“ i slično. Neke linkove je čak dijelio na svom zidu uz opis „sviđamise“, a poruke je, umjesto u inbox, pisao na zid.

m:agazin

Budući da na ovoj platformi komunicira samo sa mnom i sa mojoj sestrom, a njegovom prvom unukom - žao mi je što niko drugi nije iskusio kako je kad ti na zidu osvane djedov izvještaj nakon ručka u kineskom restoranu, uz komentar da se „najeo do daske kod Kinezića“.

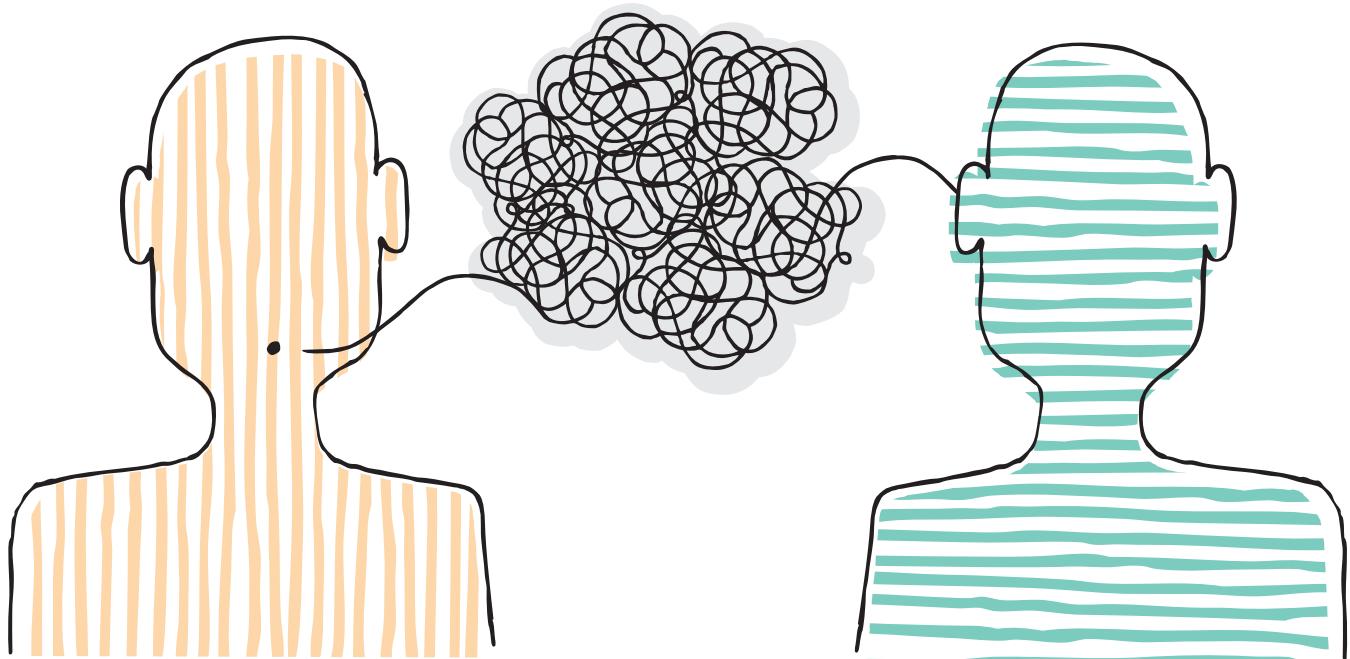
U korak sa digitalnim trendovima ide i djed, pa već nekoliko godina koristi i Viber i WhatsApp, ali to je već tema za neki poseban tekst. Sada ću vam samo dati jedan mali tizer. Rečenica: „Dakle, treba da pritisnem ikonicu kamere da bih aktivirao video-poziv?“ na djedovom jeziku se kaže: „Ma, nema toga nigdje, ima samo ova riba, je l' na to da pritisnem?“ I tako se u našoj porodici odomačio ovaj nadimak za kameru.

Bilo kako bilo, zahvaljujući njegovoj jakoj volji i još jačem interesovanju za korištenje društvenih mreža, mi uspješno pobijedujemo hiljade kilometara razdvojenosti i svakodnevno razmijenimo bar desetak poruka. A često pritisnemo i „ribu“, pa se ispričamo natenane, dok djed kameru usmjeri ka plafonu, pa ga svejedno ne vidimo. Ali to nije ni važno. Važno je da uspijevamo ostati bliski kada smo najviše udaljeni, radosni kada nam i nije baš do smijeha i zahvalni i onda kada mislimo da za to nema razloga - a ima, zaista uvijek ima.

Dobro, moj djede, vrijeme je da zaroniš u svijet Instagram-a i Twitter-a, pa da češće obilježavamo i proslavljamo godišnjice. A sada da te pitam nešto - šta ćemo sa onom najvrednijom godišnjicom koja je teška 49 godina? Joj, djede, oduzeće ti baba telefon, ne toliko zbog godišnjice, koliko zbog ovoga što ću ti sad reći, jer si očigledno zaboravio - baba ima frčkavu kosu!

KOMUNIKOLOGIJA

KOMUNIKACIJA

- PROCES RAZMJENE MISLI, OSJEĆAJA I PORUKA

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

Uspješna komunikacija pomaže nam da bolje razumijemo ljude i situacije u kojima se svakodnevno nalazimo, da jednostavnije prevaziđemo različitosti, gradimo povjerenje i poštovanje, te stvorimo uslove za razmjenu kreativnih ideja, ali i za rješavanje problema.

ako se komunikacija sama po sebi čini jednostavna, često, kada pokušavamo uspostaviti komunikaciju s drugima ili drugi sa nama, dolazi do nerazumijevanja što može uzrokovati konflikte i frustracije u ličnom i profesionalnom životu i odnosima s ljudima. Učenjem komunikacijskih vještina možemo da utičemo na bolji odnos u poslovnom ali i u privatnom okruženju.

Da bismo razumjeli kompleksnost komunikacijskih vještina, te činjenicu da se one ne stiču rođenjem, potrebno je razumjeti šta je to uopšte komunikacija i kada je možemo smatrati uspješnom.

Kako bismo ostvarili komunikaciju dublju od površnih i kratkih razgovora, potrebno je znati određene činjenice. Svrha komunikacije je u tome da se i mi i sagovornik osjećamo ugodno tokom komunikacije. Da bi se to moglo dogoditi, potrebno je povezati se s drugim ljudima, do čega dolazi kad s nekim komuniciramo iz srca, osjetimo empatiju ili omogućimo sebi da budemo otvoreni za sve informacije, bez predrasuda i stereotipa, bez osuđivanja ili prekidanja. Takođe, povezivanje obilježava razumijevanje i primjećivanje drugih, a ako želimo da nas razumiju i primijete, dobro je početi od toga da i mi razumijemo i primjetimo druge.

ŠTA SAM ONO HTIO DA KAŽEM

Prije nego što se upustimo u komunikaciju s nekim, razmislimo malo o tome šta druga strana želi da čuje i šta je to što mi želimo da prenesemo drugima. Ukoliko u komunikaciju ulazimo samo s namjerom da nešto kažemo (a pritom ne pazeci kako ćemo to reći), velika je vjerovatnoća da nas druga strana

neće dobro razumjeti. Ukoliko odvojimo samo malo vremena kako bismo jasno definisali šta želimo ostvariti u komunikaciji s nekim, uštedjećemo vrijeme i sebi i drugima, jer ćemo brže i efektivnije reći ono što smo planirali. Potvrda da nas drugi slušaju može da se sazna na veoma jednostavan način - kada nam sagovornik počne postavljati zanimljiva pitanja, to obično znači da smo na dobrom putu.

KOMUNIKACIJA JE DVOSMJERAN PROCES

Da bi komunikacija imala smisla i zainteresovala sagovornika da ostane u našoj blizini, najvažnije je voditi komunikaciju u dva smjera. Dakle, bitno je da i mi i sagovornik imamo priliku da iznesemo svoje ideje i misli.

OSMIJEH RAZORUŽAVA

Osmijeh je uvijek dobrodošao u komunikaciji. On čini da izgledamo opušteniji i samouvjereniji, što će i drugima pomoći da budu opušteniji i pristupačniji. Osmijeh u kombinaciji s toplim, mirnim i prijateljskim glasom nikog ne ostavlja ravnodušnim.

ČUTI I SLUŠATI NIJE ISTO

Slušanje je možda i najvažniji dio komunikacijskog procesa, koji mnogi zapostavljaju. Latinska poslovica „Razlog zbog kojeg imamo dva uha, a samo jedna usta je da bismo mogli više slušati, a manje govoriti“ već dovoljno govoriti o tome koliko je slušanje važna komunikacijska vještina. Ako pitate prosječnog čovjeka da li se trudi da u razgovoru sasluša sagovornika, većina će vam reći da su odlični slušaoci. Ali, da li je to zaista tako? Da li se u razgovoru više trudimo da govorimo ili da slušamo? Da li se naši

razgovori svode na takmičenje sa sagovornikom ko će koga da nadglosa, odnosno ko će govoriti više i brže? Iako je od svih komunikacijskih veština vjerovatno najvažnija, aktivno slušanje se obično smatra nečim što prirodno posjedujemo i nije ga potrebno posebno njegovati i razvijati.

Nažalost, većina problema u komunikaciji nastaje kao rezultat lošeg slušanja, odnosno nedostatka aktivnog slušanja sagovornika. Zato je potrebno da budemo otvoreni, da se koncentrišemo na poruku, fokusiramo na slušanje, a ne na razmišljanje o onom šta želimo reći, da kontrolišemo emocije, usmjerimo pažnju, ne prekidamo, ne žurimo sa zaključcima i odgovorima, učestvujemo u dijalogu tako što ćemo da parafraziramo saslušano i na taj način provjerimo da li smo sve dobro razumjeli, te da vješto čitamo neverbalne poruke naših sagovornika.

OČI GOVORE VIŠE OD RIJEČI

Kontakt očima je idući bitan faktor za uspostavljanje dobrog komunikacijskog toka. Naše oči šalju i primaju različite poruke. Dužina pogleda, širina zjenica, spuštanje kapaka, dizanje obrva, sve su to važni sastavni dijelovi govora očima. Zadržimo li pogled samo sekund duže od onoga što se smatra normalnim, mi već šaljemo sasvim drugu poruku. Još jedan sekund duže - i značenje poruke se opet mijenja. Ako izbjegavamo kontakt očima ili gledamo okolo, ostavićemo utisak da nam nije stalo do sagovornika jer, složićete se, ukoliko već vodimo konverzaciju s nekim, poželjno je pokazati zainteresovanost za drugu osobu.

GOVOR TIJELA

Kažu da čak 55% komunikacije čini naš govor tijela, što je puno više od samih riječi koje govorimo. Govor našeg tijela nam pomaže da sagovorniku još uvjerljivije prenesemo poruku. S druge strane, kada smo u ulozi slušaoca, obraćajući pažnju na neverbalnu komunikaciju sagovornika, možemo od njega dobiti i neke dodatne informacije. Često iz njegovog govora tijela možemo da zaključimo o čemu razmišlja, kako se osjeća, te šta ga trenutno muči.

ISKRENO OTVARA PUT DO TUĐEG SRCA

Maya Angelou, američka svestrana umjetnica i borac za građanska prava, rekla je da će ljudi zaboraviti ono što ste im rekli, ali neće zaboraviti kako su se s vama osjećali. Na koji način osigurati da nas se ljudi zaista sjećaju iz pravih razloga? Jednostavno budimo to što jesmo, pokažimo empatiju i zainteresovanost za drugu osobu, te budimo iskreni. Ništa ne otvara put do tuđeg srca lakše od iskrenosti - dozvolimo drugima da upoznaju ko smo, šta nas motiviše i šta nam je važno u životu.

Dešava se i to da koliko kod da se trudimo, komunikacija nekada jednostavno ne teče. Tada je bitno ne forsiрати je. Jer na kraju, ako ništa ne upali, vrijeme je za kraj komunikacije i u tome nema ništa loše. Drugi put će sigurno sve izgledati drugačije. Jer ne zaboravite da završetak jedne konverzacije s nekim može biti početak buduće komunikacije.

Nastaviće se...

MINI-SAVJETNIK

ARENA CLOUD

KAKO DO ARENA CLOUD APLIKACIJE

- KORAK PO KORAK

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Uz mobilnu ili TV aplikaciju pratite vrhunski sport, muziku, filmove i serije, a sve to spakovano u dva osnovna paketa – Silver i Gold

Arena Cloud aplikacija namijenjena je svim ljubiteljima kvalitetnog sportskog, serijskog, zabavnog i filmskog sadržaja i u potpunosti je kreirana u skladu sa potrebama korisnika.

OPERATIVNI SISTEMI ZA ARENA CLOUD

Ova aplikacija dostupna je na android, iOS i Huawei operativnim sistemima, ali i za smart televizore Samsung, LG, Apple TV, Android TV te Amazon Fire Stick. Arena Cloud aplikacija pruža Cast funkcionalnost koja daje mogućnost gledanja Arena Cloud sadržaja u okviru Arena Cloud paketa na televizoru bez posjedovanja Smart TV aplikacije.

KAKO SE PRIJAVITI?

m:tel korisnici za uslugu se mogu prijaviti putem portala/ aplikacije Moj m:tel (korištenjem naloga Moj m:tel).

Usluga Arena Cloud na raspolaganju je m:tel rezidencijalnim korisnicima tarifnih modela: Preplata, Preplata+, Preplata: KDRS, Posebni tarifni model, Preplata NET, Preplata NET+, Kombinuj, kao i korisnicima paketa integrisanih usluga, usluge pristupa internetu i usluge fiksne telefonije.

Prilikom aktivacije usluge i nakon izbora paketa koji želite da aktivirate, biće vam prikazani načini naplate. Pri izboru naplate preko zbirnog računa potrebno je da izaberete zbirni račun sa kojeg će se izvršiti naplata (ukoliko se na vas vodi više zbirnih računa). Nakon uspješne aktivacije usluge kod naplate zbirnog računa, dobijete poruku o uspješnoj aktivaciji i navedenom zbirnom računu koji ste izabrali za naplatu.

Nakon aktivacije usluge putem portala/aplikacije Moj m:tel, bićete preusmjereni na Arena Cloud aplikaciju u Google Play/App/Huawei internet prodavnici da biste je instalirali.

U okviru aplikacije Arena Cloud potrebno je zatim da izaberete operatera m:tel BiH i unesete svoje ime i lozinku sa naloga Moj m:tel da biste se registrovali za korištenje usluge.

KAKO DO 100 GB BONUSA MJESIČNO?

Korisnicima tarifnih modela usluge mobilne telefonije i usluge Preplata NET, kao i korisnicima integrisanih usluga koji u okviru odabranog paketa usluga koriste uslugu mobilne mreže, prilikom aktivacije usluge Arena Cloud, odnosno kupovinom Arena Cloud paketa, biće dodijeljen Arena Cloud internet dodatak sa bonusom

mobilnog interneta od 100 GB, koji se obnavlja svakog prvog u mjesecu, sve dok korisnik ne deaktivira uslugu Arena Cloud.

KAKO MOGU DA PROMIJENIM SVOJ ARENA CLOUD PAKET?

Promjenu paketa možete da izvršite jednom mjesечно putem portala/aplikacije Moj m:tel.

KAKO MOGU DA GLEDAM SADRŽAJ ARENA CLOUD AKETA NA TELEVIZORU?

Sadržaj Arena Cloud paketa moguće je gledati na televizoru na dva načina. Ukoliko posjedujete televizor sa liste preporučenih uređaja, možete odabrati jedan od ponuđenih paketa i kao dodatnu opciju obilježiti da želite da gledate sadržaj na Smart TV uređaju. Nakon što izvršite kupovinu Arena Cloud paketa, možete se ulogovati na Smart TV aplikaciju sa istim korisničkim imenom i lozinkom sa kojom se logujete na mobilni telefon. Preporučujemo da prije kupovine paketa provjerite da li se Smart TV koji koristite nalazi na listi preporučenih uređaja.

Ukoliko ne posjedujete televizor koji se nalazi na listi preporučenih uređaja, sadržaj na TV ekranu možete gledati i pomoću Cast funkcije, koja je dostupna kroz Arena Cloud aplikaciju. Potrebno je da vaš televizor posjeduje Cast funkciju ili da koristite neki od drugih uređaja za Cast. Naša preporuka je Google Chromecast ili neki od Android Set Top Box uređaja koji imaju u sebi ugrađen Cast. Nakon što sadržaj sa telefona podijelite sa vašim televizorom, aplikacija će raditi u pozadini, tako da mobilni uređaj možete neometano da koristite.

KOJA BRZINA INTERNET KONEKCIJE MI JE POTREBNA ZA GLEDANJE ARENA CLOUD APLIKACIJE?

Za najbolje korisničko iskustvo pri korištenju Arena Cloud aplikacije preporučujemo da koristite internet minimalne brzine od 5 Mb/s, a za gledanje sadržaja na Smart TV aplikaciji internet minimalne brzine od 10 Mb/s. Kvalitet reprodukcije zavisi i od performansi uređaja koji koristite.

PRESTANAK KORIŠTENJA ARENA CLOUD PAKETA

Uslugu možete da otkažete putem portala/aplikacije Moj m:tel. U mjesecu deaktivacije usluga će vam biti dostupna do kraja kalendarskog mjeseca i naplaćuje se u punom iznosu za taj mjesec. Prilikom deaktivacije usluge dobijete obavještenje do kada vam je usluga dostupna.

PREPORUKE

PIŠE: MILICA KONDIĆ

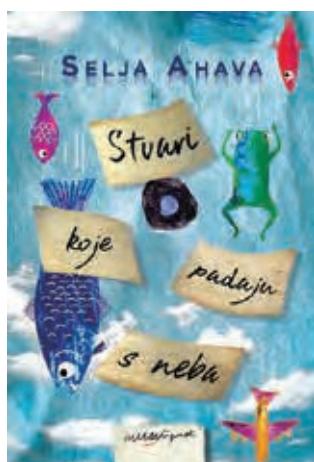
KNJIGA

Stvari koje padaju s neba

„Stvari koje padaju s neba“ je prvi roman finske spisateljice i dramaturg Selje Ahave koji je objavljen na srpskom jeziku. Ovaj roman je neobična hronika srećnih i nesrećnih slučajnosti koje mogu zadesiti svakog čovjeka, a istovremeno je neka vrsta priručnika o tome kako se nositi s pojavama na koje nemamo nikakvog uticaja.

Roman prati priče tri žene: priču djevojčice Sare, čija majka strada nesrećnim slučajem kada joj komad leda padne s neba na glavu. Sara i njen otac Peka ostaju zatečeni tragedijom i kroz cijeli roman pokušavaju, svako na svoj način, da daju smisao ovom događaju, protumače, izbore se sa svojom psihičkom krizom i pronađu način da nastave život. Druga nit priče prati Sarinu tetku Anu, koja dva puta osvoji premiju na lutriji. Kao što je nesreća dovela do prekida ustaljenih životnih tokova Sare i Peke, tako i nenadana sreća zatiče Anu i izbacuje je iz kolosijeka. Treća priča je priča Pekine druge žene Kriste, koja zna da nosi plod obolio od rijetkog sindroma i da njeno dijete neće dugi poživjeti nakon rođenja. I ona pokušava da pronađe smisao svoje priče i dâ sebi odgovor na pitanje: Da li je ovo slučajnost, gruba šala univerzuma, igra sudsbine ili njena zasluga?

„Stvari koje padaju s neba“ je tužna priča ispričana na iznenađujuće neobičan i duhovit način, bez patetike, bez zapadanja u očaj. Ovo je roman zbog kojeg ćete zaplakati, ali se i nasmijati od srca.

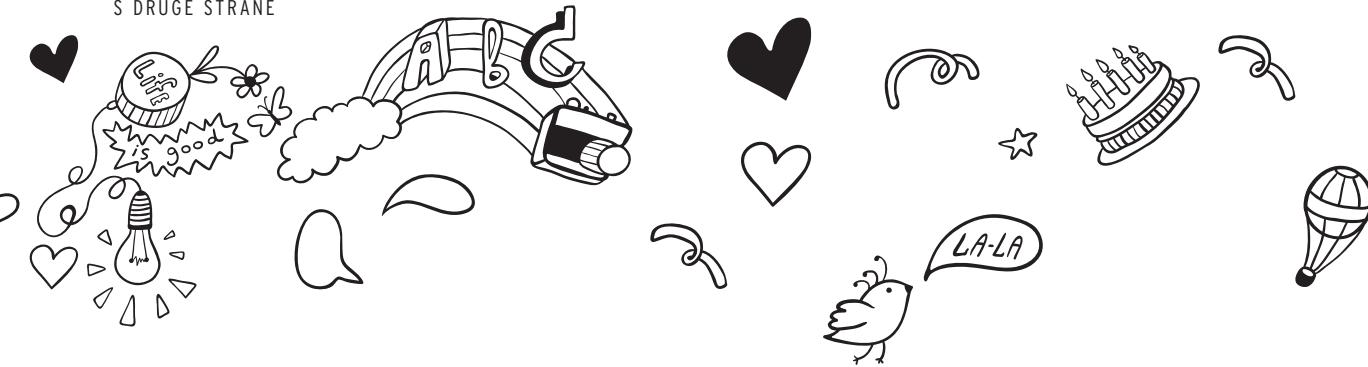
MUZIKA

Euforija - benda „Buč Kesidi“

„Buč Kesidi“ je indi pop rock boj bend duo iz Pančeva, koji njeguje alternativni zvuk, obojen međimstrim notama. Bend čine 25-godišnji Luka Racić i 23-godišnji Zoran Zarubica. Oni pišu pjesme o stvarima koje su sami proživjeli i koje proživljava njihova generacija širom regiona – o izlascima, „muvanju“ po zadimljenim klubovima, provodu koji počinje u subotu, a završava se sutradan, u nedjelju ujutro. Iskrenost, jednostavnost i životnost tema o kojima oni pišu i sviraju je upravo ono što publike prepoznaje i voli.

Njihov prvi album „Posesivno-ospulsivni hospul“ zvuči onako kako su i sami sebe jednom opisali – „napeto, brzo, naglo, ali sve vrijeme opasno i kul“. Album „Euforija“ odveo ih je u nekom drugom smjeru i do mnogo šire publike. „Euforija“ je donijela drugačiji zvuk – sintovi, matrice, igranje sa vokalima, sve zvuči tako da se nedostatak „živog basa“ ne primjećuje.

SERIJA

Medvjedgrad

Drama u pet nastavaka ekrанизacija je istoimenog hit romana Fredrika Bakmana, koji se za potrebe snimanja posvetio zadatku izvršnog producenta ove kratke serije.

Medvjedgrad (Beartown) je priča o jednom gradiću u nedodiji koji živi za hokejaške uspjehe svog tima. Međutim, sportski uspjesi otvorice niz tema i problema o kojima se ne govorи, nakon kojih niko u tom malom gradu neće biti isti.

Sve počinje kada se bivša hokejaška zvijezda ovog gradića vrati kući i preuzeće da trenira omladinsku hokejašku ekipu u kojoj vidi potencijal. Duhovi prošlosti, naravno, prouzrokuju i dalje „zakuvavanje“ odnosa među stanovnicima grada. Paralelno pratimo nekoliko priča mladića iz tima, od glavne zvijezde ekipe koja se interesuje za trenerovu kćerku, njegovog najboljeg prijatelja koji krije od svih da je homoseksualac, do malog Arapina u kojem novi trener prepoznaje talenat.

Ukoliko volite Fredrika Bakmana i njegove knjige, vjerujemo da će vam se svidjeti i ekrанизacija „Medvjedgrada“. Ako ste ipak veći ljubitelj pisane riječi, onda svakako pročitajte knjigu.

Serija „Medvjedgrad“ (Beartown) dostupna je u m:tel HBO videoteci.

TIKTOK KANAL

Dr Cosmic Ray (@drcosmicray)

Iza ovog kanala стоји Tijana Prodanović, dr astrofizike i edukator, koja je odličan primjer za to kako na interesantan način približiti mladim ljudima fiziku i astrofiziku te nauku uopšte. Istovremeno Dr Cosmic Ray je odličan primjer kako se društvena mreža TikTok može koristiti u pozitivne i edukativne svrhe.

Na ovom kanalu ćete pronaći informacije o Velikom prasku i nastanku svemira, solarnom sistemu, o kretanju planeta, asteroidima i meteorima, a sve to prikazano i opisano na jednostavan i razumljiv način tako da bude jednako zanimljivo i djeci školskog uzrasta, ali i odraslima.

Tijana, između ostalog, priča o tome šta bi bilo npr. da nestane neka planeta, kako bi se promjenila Zemlja da nestane Mjesec, šta je antimaterija...

Na ovom kanalu možete dobiti i preporuku knjiga iz ove oblasti, kao što su neki naslovi Stivena Hokinga, ali i ostalih autora iz ove branše.

Bez obzira na to da li ste upućeni i da li imate interesovanje za ovu materiju, preporučujemo da s ovim kanalom upoznate vaše najmlađe, ali da i sami zapratite @ drcosmicray. Obećavamo, svidjeće vam se simpatična dr Tijana Prodanović, a sigurno ćete naučiti ponešto što možete iskoristiti u nekoj igri znanja ili jednostavno za to da se pravite važni u društvu.

XIAOMI

Xiaomi Redmi Note 9

**Legenda
se nastavlja.**

imate prijatelje!

xiaomi

Xiaomi Redmi 9A

**Velika baterija,
veliki displej.**

5000 mAh

imate prijatelje!

HUAWEI P40 Serija

U SARADNJI SA

EXPLORE IT ON
AppGallery

consumer.huawei.com

*Product color, shape, interface and functions for reference only. The actual product may vary.
CBGP20999HYP4